

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních štúdií

Diplomová práca

**Rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných
školách**

Bc. Petra Králiková

Olomouc 2024

Vedoucí práce: doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.

Prehlásenie

Prehlasujem, že som diplomovú prácu na tému Rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách vypracovala samostatne a použité zdroje uvádzam v zozname literatúry.

Olomouc

.....

podpis

Pod'akovanie

Chcela by som sa poďakovať svojmu školiteľovi doc. PhDr. Tomášovi ČECHOVI, Ph.D. a tiež JUDr. Zdenke NOVÁKOVEJ, Ph.D. za odbornú pomoc a usmernenie pri písaní mojej diplomovej práce, za cenné rady a informácie a v neposlednom rade za ochotu. Respondentom ďakujem za ochotu a čas, ktorí venovali pri vyplnení dotazníka potrebného pri spracovaní praktickej časti.

Abstrakt

KRÁLIKOVÁ, Petra: Rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách. Diplomová práca. Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta; Ústav pedagogiky a sociálnych štúdií. – Školiteľ: doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D. Stupeň odbornej kvalifikácie: bakalár. Mesto: Olomouc, 2024. 88 s.

Cieľom práce bolo analyzovať teoretické znalosti a empirické dáta ovplyvne pornografie a rizikového sexuálneho správania u študentov na stredných školách. V teoretickej časti práce bol zisťovaný vplyv pornografie na formovanie sexuálnych postojov a správania adolescentov. Zaoberáme sa tam tiež lekáarskymi, legislatívnymi, feministickými a kresťanskými postojmi, sextingom a dostupnosťou pornografických materiálov.

Práca je rozdelená do 7 kapitol. Obsahuje 26 grafov, 36 tabuliek a 1 prílohu. Prvá kapitola je venovaná rizikovému sexuálnemu správaniu, postojom a legislatíve. V ďalšej kapitole sa charakterizuje sexuálne správanie v adolescencii. Následne sa zaoberáme rizikami sexuálneho správania a dostupnosťou pornografického materiálu. Predposlednou kapitolou je sexting. Záverečná teoretická kapitola sa zaoberá prevenciou prostitúcie a pod. Výsledkom riešenia danej problematiky je, že zvýšené vystavovanie pornografii môže viesť k nerealistickým očakávaniam v sexuálnych vzťahoch, zníženej spokojnosti vo vzťahoch a zvýšení rizikového sexuálneho správania.

Navrhujeme, aby školy posilnili sexuálnu výchovu a zahrnuli témy ako bezpečnosť na internete, prevencia sexuálnych chorôb, zdravé vzťahy a komunikácia. Tiež je potrebné zamerať sa na informovanie študentov o právach týkajúcich sa sexuálneho správania a pornografie. Je kľúčové, aby rodičia a školy spolupracovali a zabezpečili, že mladí ľudia budú mať prístup k dôveryhodným informáciám a podporu v otázkach sexuálneho chovania, pornografie a prevencie.

Predkladaná diplomová práca prispieva k lepšiemu pochopeniu problematiky pornografie a sexuálneho správania u adolescentov a poskytuje odporúčania pre efektívnu prevenciu na stredných školách aj v rodine.

Kľúčové slová: sexualita, sexuálne správanie, pornografia, adolescent, sex, kvantitatívny výskum, sexting

Abstract

KRALIKOVA, Petra: Risky sexual behavior among adolescents in high schools. Thesis Palacký University Olomouc. Diploma thesis. Univerzita Palackého v Olomouci. Faculty of Education; Institute of Pedagogy and Social Studies.– – Instructor: doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D. Degree of professional qualification: bachelor. City: Olomouc, 2024. 88 p.

Faculty of Education; Institute of Pedagogy and Social Studies. – Instructor: doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D. Degree of professional qualification: bachelor. City: Olomouc, 2024. 100 p.

The aim of the thesis was to analyze theoretical knowledge and empirical data about the power of pornography and risky sexual behavior among secondary school students. The theoretical part of the thesis investigates the influence of pornography on the formation of sexual attitudes and behaviors in adolescents. We also address there, medical, legislative, feminist and Christian attitudes, sexting, and the availability of pornographic materials.

The dissertation is divided into 7 chapters. Contains 26 graphs, 36 tables and 1 appendix. The first chapter is devoted to risky sexual behavior, attitudes and legislation. In the next part, sexual behavior in adolescence is characterized. In the next chapter, we deal with the risks of sexual behavior and the availability of pornographic material. The penultimate chapter is sexting. The final theoretical chapter deals with the prevention of prostitution, etc.

The result of solving the given problem is that increased exposure to pornography can lead to unrealistic expectations in sexual relationships, reduced satisfaction in relationships and an increase in risky sexual behavior.

We suggest that schools strengthen sex education to include topics such as internet safety, sexual disease prevention, healthy relationships, and communication. There is also a need to focus on informing students about rights related to sexual behaviour and pornography. It is crucial that parents and schools work together to ensure that young people have access to credible information and support on issues of sexual behaviour, pornography and prevention.

This dissertation contributes to a better understanding of pornography and sexual behaviour among adolescents and provides recommendations for effective prevention in both secondary schools and the family.

Keywords: sexuality, sexual behavior, pornography, adolescent, sex, quantitative research, sexting

Obsah

Úvod	7
I. TEORETICKÁ ČASŤ	8
1 Rizikové sexuálne správanie - pornografia	9
1.1 Postoje voči rizikovému sexuálnemu správaniu (kresťanské, legislatívne, lekárske, feministické)	11
1.2 LEGISLATÍVA viažuca sa ku rizikovému sexuálnemu správaniu.....	16
2 Sexuálne správanie v adolescencii	21
2.1 Vývoj sexuality mladých ľudí: Prepojenie puberty a sexuality dospelých	23
2.3 Asertivita, asertívne práva a sexualita	25
3 Riziká v kyberpriestore	29
3.1 Dostupnosť pornografických materiálov	31
4 Sexting a typológia sextingu	34
4.1 Prevalencia sextingu	36
4.2 Riziká sextingu	37
4.3 Využívanie sextingu	37
4.4 Sextortion.....	38
5 Prevencia prostitúcie a sexuálneho správania medzi adolescentmi	40
II. EMPIRICKÁ ČASŤ	43
6 Výskum a jeho metodologické východiská	44
6.1 Metodologické východiská výskumu	44
Téma výskumu	44
Cieľ výskumu	44
Výskumný problém.....	45
Výskumne otázky:	45
Hypotézy výskumu	45
Výskumný súbor	45
Výskumné metódy	46
Metóda zberu dát.....	46
Predvýskum	46
7 Výsledky výskumného šetrenia.....	47
7.1 Interpretácia výsledkov výskumného šetrenia.....	48
Informatívna oblasť.....	48
Verifikácia hypotéz	75
Zhrnutie výsledkov výskumu a diskusia	82

Odporúčania	83
Záver.....	85
Zoznam použitej literatúry	86
Zoznam tabuliek a grafov.....	7
Zoznam tabuliek	7
Zoznam grafov.....	7
Zoznam príloh	9

Úvod

Rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách je témou, ktorá si vyžaduje osobitnú pozornosť z viacerých dôvodov. Adolescenti prechádzajú obdobím intenzívneho emocionálneho, sociálneho a fyzického vývoja, počas ktorého sú vystavení mnohým rizikám a výzvam. Jedným z rizík je vystavenie pornografii a formovanie nevhodného sexuálneho správania, ktoré môže mať dlhodobé negatívne následky na ich psychický, sociálny ale aj fyzický vývin.

Hlavným cieľom diplomovej práce je zistiť a analyzovať nevhodné sexuálne správanie medzi adolescentmi na stredných školách.

Dôležitosť tejto témy spočíva v jej vplyve na budúcej generácie. Vystavenie pornografii v mladom veku môže viesť k závislosti, nerealistickým očakávaniam o sexe alebo ovplyvniť vzťahy s partnerom/partnerkou. Neprimerané sexuálne správanie medzi adolescentmi môže mať aj vážne následky, ako sú zvýšené riziko sexuálneho zneužívania, neželaného tehotenstva v mladistvom veku a šírenia sexuálne prenosných chorôb.

Cieľom tejto práce je tiež prispieť k odporúčaniam efektívnych preventívnych stratégií, ktoré by mohli byť realizované na stredných školách. Týmto spôsobom chceme podporiť zdravý vývin adolescentov, posilniť ich schopnosť rozlišovať medzi realitou a nerealistickými predstavami a pripraviť ich na zdravé a zodpovedné sexuálne chovanie v dospelosti.

V práci sa zameriavame na overovanie stanovených hypotéz týkajúcich sa získavania zdrojov informácií o sexualite, postojov k pornografii, výskytu pohlavného styku, používania ochrany pri pohlavnom styku a testovania na pohlavne prenosné choroby (napr. STD). Každá hypotéza bola testovaná prostredníctvom testu nezávislosti – Chí-kvadrát a analýzy kontingenčných tabuliek. Na základe výsledkov týchto testov sme buď potvrdili, alebo vyvrátili jednotlivé hypotézy, čo nám umožnilo lepšie porozumieť správaniu a postojom študentov v týchto oblastiach.

Predkladaná téma rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách je preto nielen závažná, ale aj nutná pre zabezpečenie bezpečného a zdravého prostredia, v ktorom môžu mladí ľudia rásť a rozvíjať sa. Na základe zistení a analýzy poskytneme odporúčania pre rodičov, školy a sociálnych pedagógov, ako efektívne riešiť problém a pomôcť mladej generácii s ich vývinom.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 Rizikové sexuálne správanie - pornografia

Pojem "pornografia" vychádza z gréckych slov "porné" (prostitútka) a "graphein" (písať), čo možno voľne preložiť ako "opis života, zvykov a činnosti prostitútok". Definícia pornografie sa však líši, hoci slovníky cudzích slov nám príliš nepomáhajú. Napríklad Rejman charakterizoval pornografiu ako *"pseudoumelecký produkt s mravne pochybným obsahom, vytvorený na uspokojenie primitívnych pohlavných pudov, či už vo forme literárneho diela alebo predmetu."* Malý encyklopedický slovník definoval pornografiu ako výtvar slovom, obrazom, filmom alebo fotografiou, ktorý nemá iný účel ako vyvolať sexuálne vzrušenie. Schneider potom pornografiu definoval ako *"zobrazenie sexuálnych udalostí prostredníctvom slova, obrazu a zvuku s cieľom sexuálneho vzrušenia, nahradenia sexuálneho uspokojenia a dosiahnutia finančného zisku."* Schneider patrí medzi málo autorov, ktorí zdôrazňujú spojenie pornografie s finančným záujmom a ziskom (Chmelík, 2003, s.43).

Pornografiu definujeme ako profesionálne vytvorené alebo používateľmi vytvorené obrázky alebo videá, ktorých cieľom je sexuálne vzrušenie diváka. Tieto videá a obrázky zvyčajne zobrazujú sexuálne aktivity, ako sú masturbácia a orálny sex, ako aj vaginálny a análny prienik, a to neskrytým spôsobom, často s detailným záberom na pohlavné orgány. Väčšina pornografie je v súčasnosti dostupná prostredníctvom internetu, čo sa odráža v mnohých štúdiách v tomto prehľade (Peter, Valkenburg; 2016).

Pornografia býva tiež označovaná za prejavy násilia a diskriminácie voči ženám, pričom je zároveň chápaná ako forma sexuálnosti. Hoci sa sex tradične považuje za súkromný aspekt života, v pornografii je zverejnený a stáva sa súčasťou verejného priestoru. Argumentuje sa, že verejná prezentácia sexuality by mala byť predmetom štátu, pretože "hlavne prezentuje ženské telo ako objekt konzumácie" (Líšková, 2014).

V pornografii je známym pojmom "tvrdá" pornografia, ktorá môže zahŕňať sexuálne aktivity s neplnoletými, zvieratami a dokonca aj mŕtvymi telami. Okrem toho môže obsahovať násilie, zväzovanie, skupinový sex, prostitúciu a sodomiu, pričom zahŕňa použitie zbraní (nožov, rozbitého skla...) na spáchanie týchto činov. Taktiež môže obsahovať sexuálne praktiky vrátane defekácie, močenia a zvracania. Niektoré prípady zahŕňajú brutálne mučenie, mrzačenie a snuffové filmy (film zobrazujúci násilie, ako je mučenie, znásilňovanie, vraždy a dokonca aj samovraždy – ktoré sú skutočné) (Muller, 2014).

Ottov slovník náučný je starší český encyklopedický slovník a je možné, že v ňom môže byť obsiahnutý starší pohľad na definíciu a význam slova „pornografia“. Pornografia sa všeobecne definuje ako materiál, ktorý je zameraný na sexuálnu stimuláciu prostredníctvom

explicitných vizuálnych alebo verbálnych prostriedkov. Termín môže byť používaný na opis rôznych médií, vrátane literatúry, filmu, fotografií, a ďalších foriem obsahu. V právnom kontexte sa pojem "pornografia" obvykle týka materiálu, ktorý je považovaný za nemravný a neslušný, často s dôrazom na sexuálny obsah. Právne predpisy týkajúce sa pornografie sa v jednotlivých krajinách líšia a môžu byť regulované rôznymi spôsobmi. Ottov slovník náučný môže poskytovať historický pohľad na to, ako bol termín vnímaný v minulosti, ale je dôležité vziať do úvahy, že spoločenské normy a názory na túto problematiku sa môžu meniť časom (Chmelík, 2003, s. 42).

V nedávnych desaťročiach sa pornografia stala neoddeliteľnou súčasťou súčasnej populárnej kultúry. S rozšírením internetu sa ľahko dostupný sexuálne explicitný internetový materiál (SEIM) stal výrazne rozšíreným, čím došlo k zvýšeniu konzumácie porna, dokonca aj medzi neploletými. Podľa viacerých štúdií mladí ľudia z rôznych krajín priznávajú svoje sledovanie pornografie. Média hrajú kľúčovú úlohu pri formovaní presvedčení, postojov a správania mladých ľudí v oblasti romantických a sexuálnych vzťahov (Alexandraki a kol., 2018; Koletić, 2017; Owens a kol., 2012; Peter & Valkenburg, 2016; L'Engle et al., 2006; in Pirrone, 2020).

Téma detskej pornografie je komplexná a problematická, pričom existuje mnoho otázok týkajúcich sa ľudskej funkcie a zákonných obmedzení. Existuje konsenzus, že detská pornografia je zneužívanie detí, a napriek snahám o stanovenie jasných noriem a hraníc, táto problematika stále vyvoláva výzvy. Diskusie o detských sexuálnych skriptoch a ich vyobrazení sa stali súčasťou spoločenskej debaty. Aj keď sa stanovujú určité vekové obmedzenia pre sexuálne zobrazovanie, hranice medzi umením a nevhodným obsahom sú často nejasné. Rozvoj technológií, ako internet, rozšíril distribúciu nelegálnej detskej pornografie. Experti sa však obávajú otvorenej diskusie o tejto téme, a preto je dôležité vytvoriť systematický a vedecký rámec pre riešenie týchto problémov. Publikovaný článok sa snaží systematicky sa venovať aspektom detskej pornografie, s cieľom podporiť otvorenú a vedeckú diskusiu na túto tému a hľadať ucelený prístup k riešeniu problémov spojených s touto problematikou (Zeitlin, 2020).

Ako bolo spomenuté, pôvod slova pornografia sa vyskytuje v gréckych slovách porné a graphein. V priebehu vývoja spoločnosti získalo toto slovo iný význam, konkrétne popis pohlavného aktu a deformovanie morálnych hodnôt, k čomu došlo po rozpade helénskeho sveta v európskej kultúrnej oblasti. Gréci vnímali pohlavný styk ako niečo normálne a prirodzené, na rozdiel od novšieho významu, ktorý vznikol po rozpadnutí helénskej kultúry v európskom kontexte. Pre nich bolo popisovanie a zobrazovanie pohlavného styku legitímne pre poetické a grafické vyjadrenie. Kresťanská koncepcia, že pohlavný styk je ospravedlniteľný iba v

manželstve, a preto popisovanie sexuality je nečestné a odsúdeniahodné, by pre nich bola celkom nepochopiteľná a neprijateľná. Toto všetko však platí v kontexte prirodzenej sexuality bez komerčných snáh, agresie a perverznosti (Chmelík, 2003, s. 42).

Debata o pornografii často zdôrazňuje dve hlavné perspektívy: jedna tvrdí, že pornografia je škodlivá a mala by byť zakázaná, zatiaľ čo druhá tvrdí, že cenzúra je ešte vážnejším problémom. Menej sa venuje tretiemu stanovisku, ktoré tvrdí, že pornografia nemá inherentne zlú povahu. Svetový sexuologický kongres v Amsterdame sa venoval práve tejto perspektíve, argumentujúc, že kritika pornografie súvisí s aktuálnou anti-pornografickou kampaňou, odhaľujúcou hlbšie problémy spojené so sexuálnou morálkou a iracionálnymi postojmi k sexualite. Námietky voči pornografii sú v skutočnosti námietskami voči určitým formám sexuálnych vzťahov, postojov a správania, ktoré sú často formované indoktrináciou v ranom veku (Uzel, 1997).

1.1 Postoje voči rizikovému sexuálnemu správaniu (kresťanské, legislatívne, lekárske, feministické)

V niektorých kultúrach sú postoje k sexualite extrémne negatívne v porovnaní s inými časťami sveta. Keď sa dostaneme k samotným koreňom týchto životných postojov, siahame až k stredomorskej predkresťanskej civilizácii, ktorá ako prvá zaviedla teóriu o skazenom tele a čistej duši. Kresťanstvo potom túto myšlienku prevzalo a premenilo ju na asketizmus sprevádzaný antisexualitou. Idea legálne uzavretého monogamného manželstva ako jediného legitímneho priestoru pre sexualitu a reprodukciu ako jej jediný účel je v podstate prenášaná po dve tisícročia (Uzel, 1997).

Antisexualita, viditeľná najmä v kresťanskom kontexte, slúži ako efektívna kontrolná zbraň, umožňujúca ovládať jednotlivcov prostredníctvom regulácie dvoch základných telesných funkcií: jedla a sexuality. Kresťanské cnosti a povinnosti často zdôrazňujú askezu a zriekanie sa sexu ako hlavné nástroje kontroly. Richard Gordon naznačil, že kontrola sexuality má väčší vplyv než napríklad zákaz konzumácie mäsa v piatok. Ak cirkev udržuje veriacich v poslušnosti tým, že kontroluje sexuálne správanie, má silnejšiu pozíciu. Preto je prezentácia sexuálne explicitného obsahu vnímaná ako priamy útok na kresťanské hodnoty. Profesor Christensen identifikoval potenciálne škodlivé vplyvy pornografie na morálku, medziľudské vzťahy a rodinu. Avšak, vzhľadom na komplexnosť ľudského správania je obťažne jednoznačne odpovedať na tieto otázky, a nie každá časová následnosť môže byť považovaná za dôkaz príčinnej súvislosti. Kritika pornografie by nemala spočívať iba na subjektívnych názoroch, ale mala by byť podložená vedeckými dôkazmi (Uzel, 1997).

Najčastejšou výhradou proti pornografii je možnosť otupenia prirodzených ľudských vzťahov a lásky, a tiež vytvárania nerealistických predstáv o vzťahoch i anatómii. Nič nie je jednoduchšie ako doložiť, že skutočný život sa od pornografie predsa len líši. Odlišuje sa rovnako ako od zamilovaných románov, hrdinských epopéj, detských rozprávok či operiet. Vytváranie akýchsi nerealistických obrazov je v samotnej podstate ľudského úsilia a predstavuje vlastnú podstatu každej kultúry (Uzel, 1997).

Vývoj sexuálnych pocitov a postojov v detstve má významný vplyv na sexuálne zdravie jednotlivca. Diskusie o pornografii a sexualite detí sa často spájajú s predsudkami a iracionálnymi názormi. Názory o negatívnych dôsledkoch sexuálnej informovanosti u detí sa zakladajú na mylnom predpoklade, že sexuálne pocity sú nečisté, zatiaľ čo deti sú čisté. To vychádza z ideologických a moralizujúcich schém, ktoré môžu potláčať detskú zvedavosť. Naopak, v kultúrach bez obmedzení sú sexuálne praktiky detí považované za prirodzené. Skúsenosti so sexualitou v detstve prispievajú k formovaniu zdravých sexuálnych rolí v dospelosti. Vedecké authority, ako napríklad John Money, zdôrazňujú, že absencia sexuálnych pocitov v mladosti môže viesť k neadekvátnym sexuálnym reakciám v dospelosti. Aj keď je sexuálna edukácia dôležitá, iba pornografia nie je dostatočná nahradiť ju a môže viesť k skresleným predstavám. Diskusie o riziku sexuálneho zneužívania detí zdôrazňujú, že pozitívny vzťah k sexualite je najlepšou prevenciou, nie ignorancia a stigmatizácia. Pedofilné materiály sú odôvodnene zakázané, avšak neexistuje spojenie medzi prezeraním a skutočným sexuálnym záujmom o deti. Hlavným rizikom týchto materiálov je, že môžu podporovať nesprávny postoj pedofilov, ktorí by mohli vnímať svoje správanie ako prijateľné (Uzel, 1997).

V Spojených štátoch sa termín „pornografia“ používa na označenie akéhokoľvek písomného alebo obrazového materiálu so sexuálnym motívom, a ako taký je priamo chránený Ústavou. Legálne definovaná podskupina pornografie v USA je označovaná ako obscenita, aj keď ochrana Ústavy sa už na túto kategóriu nevzťahuje. V USA je pornografia považovaná za obscénnu, keď:

- prevažne sa zameriava na „chlipnosť“, teda prezentuje nezdravé alebo morbidne sklony v sexe;
- je zjavne neprijateľná pre verejnosť, ktorú tvorí súbor názorov priemerných občanov vzhľadom na sociálne postavenie (možno povedať, že určujúcimi názormi sú názory tzv. strednej triedy obyvateľov);
- dielu chýba vážna literárna, umelecká, politická alebo vedecká hodnota (Chmelík, 2003, s. 42, 43).

V USA vzbudila verejný záujem otázka, či pornografia spôsobuje zvýšené sexuálne deviácie. Bola vyvinutá metodika hodnotenia informácií zo správ polície, výskumov a štúdií o sexuálnom zneužívaní detí. Veľká Británia sa k pornografii stavala liberálne, definujúc ju najmä ako zobrazenie sexuálneho aktu s dieťaťom či zvierat'om. Diskusie o obsahu a definícii pornografie sa odvíjali okolo štyroch hlavných téz.

1. Názory na verejné prezentovanie sexuality a sexuálneho uspokojovania sa líšia. Kresťanský pohľad považuje za nemravné všetko mimo manželského lôžka otvoreného počatiu. Naopak, niektorí považujú všetko zobrazenie sexuálneho uspokojovania za legitímne.
2. Pohlavný styk je vnímaný ako dialóg medzi dvoma partnermi, a sexuálne aktivity bez partnera sú považované za perverzné. Tým pádom sú mnohé sexuálne odchýlky, vrátane masturbácie a čítania erotických časopisov, považované za nemorálne.
3. Tretia téza tvrdí, že pornografia stráca svoj charakter, ak pochádza od umelca. Toto tvrdenie sa považuje za akceptovateľné s určitými výhradami. Ak je všeobecne považované, že pornografia je nebezpečná, tvrdenie, že umelecké dielo je bezpečné, je problematické.
4. Posledná téza predpokladá, že ľudia s morálnym cítením konzumujú pornografiu s nemorálnymi úmyslami, čo môže ovplyvniť sexuálne správanie a byť kriminogénnym faktorom. Výskumy však ukázali, že vplyv pornografie na sexuálne správanie je kontroverzný a závisí od individuálnych faktorov, ako je libidó, dedičnosť a sociálna výchova (Chmelík, 2003, s. 44, 45).

Sexuálne stimulujúce diela môžu len posilniť sklony, ktoré už existujú u jedinca. Tento záver je kľúčový pre trestnú zodpovednosť. Pornografia je významným nástrojom pre sexuologický výskum a lekársku diagnostiku, avšak sledovanie pornografie môže zvýšiť úroveň agresívneho správania voči obom pohlaviam, bez ohľadu na to, či obsahuje agresívne prvky alebo nie. Aj tzv. "mäkká" pornografia, ktorá zdôrazňuje predstavu, že ženy sú povolné obeť, môže zosilniť agresivitu, ak je už prítomná v predchádzajúcom správaní. Názory odborníkov na vplyv sexuálneho motívu na vkus a sexuálne správanie sú rozporuplné. Niektorí tvrdia, že verejná dostupnosť pornografie nemá zásadný vplyv na sexuálnu orientáciu a morálku. Naopak, iní navrhujú legislatívne opatrenia na ochranu mládeže a dospelých pred potenciálnymi negatívnymi dôsledkami pornografie (Chmelík, 2003, s. 45, 46).

Medzi psychológmi, sexuológmi a psychiatrami existujú odlišné názory na to, či je pornografia kriminogénnym faktorom. Liberálny prístup zdôrazňuje slobodu vo voľbe

sexuálnych vzťahov a odmieta radikálne obmedzenia pornografie. Konzervatívci ju naopak považujú za príčinu nezdravého sexuálneho správania a mravnostných kriminálnych deliktov. Riešením sa zdá byť stanovenie pravidiel a hraníc pre pornografickú produkciu, aby nedochádzalo k narušeniu spoločnosti, najmä mládeže. Právnicki a lekári rozlišujú medzi erotikou a pornografiou, kde podporujú zakazovanie diel s estetickými a mravnými závadami, vrátane násilia, sexu s deťmi a so zvieratami (Chmelík, 2003, s. 46).

Pornografia sa často vníma ako prostriedok pre negatívny obraz žien. Definuje sa ako *"reprezentácia ženského tela sexuálne jednoznačným spôsobom, ktorý obmedzuje ženy na sexuálne objekty."* Pornografia môže byť násilná a zahrňovať stelesňovanie žien a ich podriadenie mužom. Podľa Heather MacRae je pornografia bez násilia nepredstaviteľná a stráca svoj charakter, ak neobsahuje násilie (Líšková, 2009).

V knihe Sex Industrial Complex sa uvádza, že štúdie mozgu dokazujú plné dozrievanie ľudského mozgu medzi 21-25 rokmi, a deti, ktoré vnímajú, že vidia, považujú to za skutočné. Dr. W. Dean Belnap, špecialista na psychiatriu detí a dospelých, zdôrazňuje, že medzi pubertou a skorou dospelosťou sa prefrontálne laloky, riadiace sebaovládanie a úsudok, vyvíjajú. Tieto roky predstavujú druhú šancu na vytvorenie synapsii pre vyzretejšie reakcie. Mladí ľudia môžu ovplyvniť tento proces tým, čo vnímajú a robia, s tým, že formujú svoje mozgy na budúcnosť. Dr. Belnap to opisuje ako "imprinting" (Muller, 2014).

Doktorka Manningová, tiež oznámila, že *„Zo správy Rodinnej nadácie Henryho J. Kaisera z roku 2002 vyplýva, že 70 % mladých ľudí vo veku 15-17 rokov pripúšťa, že na internete náhodne narazili na pornografické materiály, a 23 % z nich hovorí, že sa to stáva veľa alebo celkom často. Užívatelia internetu všetkého veku bežne víta otázku ‚Je vám viac ako 18 rokov?‘, ako vstúpi na sexuálne explicitnú webovú stránku, však táto formálna otázka nedokáže ochrániť mládež pred nevhodným obsahom, nebyť približne 75 % pornografických webov predvádza na svojej úvodnej stránke vizuálne lákadla ešte predtým, ako sa spýta, či sú užívatelia internetu plnoletí. Iba 3 % pornografických webov si overuje vek užívateľa, ako mu umožní prístup k sexuálne explicitným materiálom. Dve tretiny pornografických webov neobsahujú žiadne varovanie, že ide o obsah len pre dospelých. Hoci overenie veku ide dosiahnuť celkom jednoducho prostredníctvom kreditných kariet, kódov pre prístup k materiálu pre dospelých/ alebo skrz osobné identifikačné čísla, porno priemysel tieto opatrenia nezavádza ani polovičato. Nič netušiacca mládež býva vlákaná na porno stránky tým, že sa k vyhľadávaniu týchto webov pripojujú slová s preklepmi alebo tým, že je obťažne stránku zavrieť alebo opustiť, akonáhle bola raz otvorená, čo je stratégia označovaná ako pasca na myši. V 26 % nechcených*

prístupov k explicitným materiálom nepľnoletí hlásili, že keď sa pokúšali opustiť pornografickú stránku, boli vystavené ďalšie podobné." (Manning, in Muller 2014).

Internetová stránka, obsahujúca informácie o boji proti pornografii, spomína niekoľko nebezpečenstiev pornografie pre mládež. Štúdia v odbornom časopise *Cyber Psychology and Behavior* odhalila, že „*muži a ženy, ktorí sledovali pornografiu vo veku 12-17 rokov, začínali byť sexuálne aktívni skôr ako ich vrstovníci ktorí nemali k pornografii prístup.*" (CP8 News article, 2008, in Muller, 2014).

V poslednej dobe sa v mnohých krajinách dostáva pornografia stále viac a častejšie na program dňa. Je to spôsobené tým, že prakticky vo všetkých vyspelých krajinách pozorujeme liberalizáciu v oblasti sexuálnej morálky. Liberalizuje sa sexuálne trestné právo, umelé potraty, cudzoložstvo už nie je trestným činom, rozvodové konanie sa zjednodušilo, z trestného práva bola vyňatá homosexualita. Keďže táto liberalizácia má za následok zvýšenie odbytu násilnickej pornografie, domnievajú sa predovšetkým feministky, že sa postupuje nesprávnym smerom. Znovu počujeme hlasy, že pornografia odstraňuje zábrany, alebo dokonca že uvoľňuje cestu k znásilňovaniu žien a dievčat; a že ženy ako osoby nižšej kategórie, ako objekty rozkoše sú zneužívané a mučené. Jednoznačným názorom feministiek je, že pornografia je teória a znásilňovanie praxe. Pornografia podľa nich stojí na začiatku pokorovania žien a násilia.

Feministický časopis *Emma* z toho vyvodzuje: konzum agresívneho, "hard-porno" vedie k agresívnemu konzumu ženského pohlavia. Protivníci tohto argumentu namietajú, že muži sa neučia agresívnemu sexu až z porno-filmov; ale pretože praktizujú agresívny sex, dajú sa ukojiť tvrdým pornom.

Skutočnosť je oveľa zložitejšia, než by ju obe strany tohto sporu rady videli. Varujme vopred pred rigidnými súdmi a zákazmi. A pred podceňovaním sexuálnych fantázií mužov a žien. Tieto fantázie sú vytvorené tisícročnou históriou. Pornografia nezačína vo filmovom štúdiu alebo na premietacom plátne, je pevne zakotvená v našich hlavách a nedá sa jednoducho vypnúť.

V tomto bode sa asi obe pohlavia nikdy úplne nezhodnú. Pre mužov je ťažko pochopiteľné, prečo práve tie ženy, ktoré sa zasadzovali o liberalizáciu sexuálneho trestného práva, bojujú tak úporne proti pornografii. Kto obhajuje slobodu prejavu, kto obhajuje všetky občianske práva, ten predsa nemôže byť taký netolerantný, keď ide o pornografiu a prostitúciu. Najmä je to nepochopiteľné za predpokladu, že žena nie je vystavená žiadnemu nátlaku.

Typicky mužská sexuálna fantázia: ktorej dievča podľa ňu mužovi, ktorý ju privedie k rozkoši. Následne sa dievča premení na vášnivú a nenásytú milenkú, neustále túžiacu po sexuálnom

styku s mužom. Z takejto fantázie potom sa ľahko dá vyvodit', že pornografia je rýdzo mužským vynálezom a že žena v nej stelesňuje sexuálnu obeť, podobne ako pri znásilnení (Gödtel, 1994).

Írske feministky identifikujú v pornografii objektifikáciu, dehumanizáciu, ponižovanie, sexuálne násilie, a nerovnosť, pričom tvrdia, že sexuálne vzťahy sú založené na ženskej podriadenosti a mužskej nadvláde. Niektorí európski autori ju prirovnávajú k sexuálnemu obťažovaniu a obchodu s ľuďmi. Nemecká autorka Susanne Baer tvrdí, že je sexuálnym násilím, a považuje ju za konštitučnú súčasť, ktorá sociálne definuje ženy ako podriadené bytosti. Britská feministka Catherine Itzin opisuje pornografiu ako prejavy ublíženia a mizogynie, argumentujúc, že ženám môže byť ubližované, mlátené a nenávidené (Líšková, 2009).

1.2 LEGISLATÍVA viažuca sa ku rizikovému sexuálnemu správaniu

Téma diplomovej práce sa zaoberá problematikou rizikového sexuálneho správania u adolescentov na stredných školách. V kontexte tejto témy je dôležité zvážiť príslušné legislatívne ustanovenia, ktoré ovplyvňujú postihy za trestné činy spojené so sexuálnym zneužívaním a výrobou detskej pornografie.

Relevantné právne predpisy Slovenskej republiky (Zákon 300/2005 Z. z., - Trestný zákon):

Upustenie od potrestania (§ 40, odsek 2): Umožňuje upustenie od potrestania páchatel'a trestného činu v prípade, že trestný čin bol spáchaný na osobu z donútenia v priamej súvislosti s tým, že bola obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, sexuálneho zneužívania, týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo výroby detskej pornografie.

Toto ustanovenie je dôležité v kontexte práce s adolescentmi, pretože otvára diskusiu o otázkach zneužívania a ochrany obetí v súvislosti so sexuálnym správaním. Je nevyhnutné, aby preventívne opatrenia na stredných školách brali do úvahy aj tieto legislatívne aspekty a poskytovali informácie a podporu študentom ohrozeným takýmto trestným činom.

Trest odňatia slobody na doživotie (§ 47, odsek 2): Upravuje uloženie trestu odňatia slobody na doživotie páchatel'ovi, ktorý bol dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody za určité závažné trestné činy, ako napríklad úkladná vražda, obchodovanie s ľuďmi, sexuálne násilie, výroba detskej pornografie atď.

Vzdelanie o vážnosti trestných činov a ich následkoch môže byť súčasťou preventívnych programov na školách

Trest zákazu činnosti (§ 61, odsek 4): Umožňuje súdu uložiť trest zákazu činnosti na doživotie páchatelovi za trestné činy, ako je obchodovanie s ľuďmi, znásilnenie, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie, výroba detskej pornografie a ďalšie, ak bol trestný čin spáchaný na dieťaťi.

Právne povedomie a podpora bezpečnosti adolescentov by mohli znížiť riziko, že sa stanú obeťami takýchto trestných činov.

Premlčanie trestného stíhania (§ 87, odsek 5): Určuje dobu premlčania trestného stíhania pre trestné činy, ako sú obchodovanie s ľuďmi, znásilnenie, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie, týranie blízkej osoby, výroba detskej pornografie atď.

Informovanie o premlčaných lehotách môže pomôcť obetiam včas nahlásiť trestné činy a získať spravodlivosť.

Definície pojmov (§ 132): Obsahuje definície pojmov ako prostitúcia, detská prostitúcia, pornografia, detská pornografia a ďalšie s cieľom jasne definovať v trestnom zákone relevantné pojmy.

Jasná komunikácia a právne povedomie by mohli pomôcť adolescentom lepšie chápať rizikové správanie a jeho následky.

Obchodovanie s ľuďmi (§ 179): Ustanovenia týkajúce sa obchodovania s ľuďmi by mohli byť relevantné v prípade, že niektoré adolescentné osoby sú zneužívané na výrobu detskej pornografie alebo sú zotročené na sexuálne vykorisťovanie.

Prevenia takéhoto obchodovania môže byť kľúčovým opatrením na školách, zahŕňajúcim informovanie o ochranných mechanizmoch a rizikách.

Trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti: Obsahuje ustanovenia o trestných činoch ako obchodovanie s ľuďmi, sexuálne zneužívanie, výroba a rozširovanie detskej pornografie, prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení.

Výroba detskej pornografie (§ 368): Ustanovenia týkajúce sa výroby detskej pornografie.

Prevenia výroby a rozširovania detskej pornografie by mohlo byť jedným zo základných cieľov prevencie na SŠ, kde by bolo potrebné zahrnúť informovanie a právne povedomie.

Rozširovanie detskej pornografie (§ 369): Tento paragraf sa týka činov, ktoré súvisia s distribúciou a šírením detskej pornografie.

Preveniou by mohla byť informovanosť mládeže o nebezpečenstvách a následkoch šírenia takýchto obsahov.

Ohrozovanie mravnosti (§ 371): Obsahuje ustanovenia týkajúce sa trestných činov spojených s výrobou, predajom alebo distribúciou pornografie, ktorá ohrozuje mravnosť, a ich trestné sankcie.

Prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení (§ 370): ustanovenie, ktoré sa zaoberá osobami, ktoré prechovávajú detskú pornografiu alebo osobami, ktoré konajú v úmysle získať prístup k detskej pornografii prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby.

Zabraňovanie šíreniu materiálov na školách a odhaľovanie osôb zapojených do takýchto činností by mohlo byť jedným z opatrení na školách.

Obzvlášť závažné trestné činy (§ 372): Obsahuje ustanovenia o trestných činoch, ktoré sú považované za obzvlášť závažné v súvislosti s detskou pornografiou a ponúkaním, predávaním alebo vystavovaním pornografie deťom.

Rozširovanie detskej pornografie (§ 369): Tento paragraf sa týka činov, ktoré súvisia s distribúciou a šírením detskej pornografie. Prevencia tohto trestného činu by mohla zahŕňať aj informovanosť mládeže o nebezpečenstvách a následkoch šírenia takýchto obsahov.

Prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení (§ 370): Časť o prechovávaní detskej pornografie môže byť dôležitá v snahe zabrániť šíreniu materiálov na školách a odhaľovať osoby, ktoré by mohli byť zapojené do takejto činnosti.

Ohrozovanie mravnosti (§ 371): Aj keď to nie je priamo spojené s detskou pornografiou, tento paragraf môže byť relevantný, ak sa zameriava na materiály, ktoré ohrozujú mravnosť. Prevencia šírenia nevhodného obsahu môže byť súčasťou opatrení na stredných školách. (Zákon 300/2005 Z. z. Trestný zákon)

Opatrenie proti šíreniu nevhodného obsahu, ktorý ohrozuje mravnosť.

Dohovor o právach dieťa je medzinárodný dokument, ktorý stanovuje základné práva a záväzky voči deťom. V rámci tejto diplomovej práce sa budeme venovať konkrétne článku 34 Dohovoru, ktorý sa týka prevencie sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí. V tomto kontexte sa budeme zaoberať opatreniami, ktoré by mohli byť implementované na stredných školách s cieľom chrániť adolescentov pred nevhodným sexuálnym správaním a konkrétnymi formami sexuálneho zneužívania.

Dohovor o právach dieťa - Článok 34: Prevencia sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí: Článok 34 Dohovoru o právach dieťa výslovne zdôrazňuje záväzok štátov chrániť deti pred všetkými formami sexuálneho vykorisťovania a zneužívania. To zahŕňa rôzne

situácie, ktoré by mohli viesť k nebezpečnému sexuálnemu správaniu, ako je zvädzanie, donucovanie k nezákonnej sexuálnej činnosti, prostitúcia a využívanie detí v pornografii.

Opatrenia na vnútroštátnej úrovni: Na dosiahnutie cieľov stanovených v Dohovore by mali štáty implementovať efektívne vnútroštátne opatrenia. Na stredných školách by mohli byť zavedené vzdelávacie programy, ktoré by deti informovali o nebezpečenstvách sexuálneho vykorisťovania a zneužívania. Taktiež by mali byť poskytnuté prostriedky na identifikáciu a riešenie prípadov, kde sú deti vystavené nebezpečenstvu.

Dvojstranná a mnohostranná spolupráca: Zmluvné strany Dohovoru by mali spolupracovať na dvojstrannej a mnohostrannej úrovni s cieľom vymieňať osvedčené postupy a informácie o preventívnych opatreniach. Medzinárodná spolupráca môže prispieť k efektívnemu boju proti cezhraničnému sexuálnemu vykorisťovaniu a obchodovaniu s deťmi.

Implementácia opatrení podľa článku 34 Dohovoru o právach dieťa môže prispieť k vytvoreniu bezpečnejšieho prostredia pre deti a adolescentov na stredných školách. Zohľadnenie medzinárodného práva v rámci vnútroštátnych preventívnych opatrení môže zabezpečiť komplexný prístup k ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním. (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky)

Opierame sa tiež o Rámcové rozhodnutia Rady 2004/68/SVV, ktoré sa zaoberajú bojom proti pohlavnému zneužívaniu detí a detskej pornografii. Rozhodnutia zdôrazňujú význam legislatívnych opatrení proti týmto trestným činom, s dôrazom na spoluprácu medzi členskými štátmi.

Tiež sa konštatuje, že pohlavné zneužívanie detí a detská pornografia predstavujú vážne porušenia ľudských práv a základných práv detí na bezpečný vývoj. Okrem toho, detská pornografia sa šíri novými technológiami a internetom, a preto je potrebná koordinovaná reakcia na európskej úrovni. V tomto kontexte sa navrhuje rámcové rozhodnutie, ktoré zahŕňa vymedzenie pojmov, trestné činy týkajúce sa pohlavného zneužívania detí a detskej pornografie, ako aj sankcie a zodpovednosť právnických osôb.

Obsahuje tiež aj ustanovenia o trestných činoch týkajúcich sa pohlavného zneužívania detí a detskej pornografie, pričom sú vymenované konkrétne správanie, ktoré sa považuje za trestné. Zaoberá sa aj tým, ako členské štáty môžu uplatňovať právomoc na stíhanie trestných činov, vrátane situácií, keď sa trestný čin uskutočňuje prostredníctvom počítačových systémov. Okrem toho, sa zaoberá trestmi a príťažujúcimi okolnosťami, ako aj zodpovednosťou a sankciami voči právnickým osobám.

Celkovo rámcove rozhodnutie rady pojednáva o komplexnom prístupe k boju proti pohlavnému zneužívaniu detí a detskej pornografii prostredníctvom spolupráce členských štátov a stanovuje rámce pre účinnú legislatívu v tejto oblasti (Úradný vestník Európskej únie).

2 Sexuálne správanie v adolescencii

Dospievanie má dve fázy. Prvou fázou je skorá adolescencia, zahŕňa prvých 5 rokov dospievania. Je časovo lokalizovaná medzi 11.-15. rokom. Najviditeľnejšou zmenou je telesné dospievanie, spojené s pohlavným dozrievaním, teda pubertou. V tomto období sa mení vonkajšok dospievajúceho. Druhou fázou je neskorá adolescencia, ktorá zahŕňa ďalších 5 rokov života dospievajúceho, a to od 15 do 20 rokov. Vstup do tejto fázy je biologicky vymedzený, hlavne pohlavným dozretím, pretože v tejto dobe často dochádza k prvému pohlavnému styku. Prvý sexuálny styk má často aj sociálny význam, posilňuje vážnosť jedinca v adolescentnej skupine. Sexuálne partnerské vzťahy bývajú považované za intímne. Stáva sa, že pokiaľ je niekto v tejto životnej sfére neskúsený, tak môže byť terčom posmechu. Takáto reakcia vrstovníkov, je motiváciou dosiahnutia rovnakej skúsenosti aj keď dospievajúci nemá ešte potrebu sexuálneho styku (Vágnerová, 2019).

Sexuálny vývoj v priebehu dospievania nasleduje špecifickú trajektóriu, od menej k intímnejšiemu sexuálnemu správaniu (Cowart-Steckler, 1984; Feldman a kol., 1999; Jakobsen, 1997; Lam a kol., 2002). Väčšina mladých ľudí začína s držaním sa za ruky a francúzskym bozkávaním, postupuje k maznaniu, a nakoniec k manuálnemu a orálnemu sexu a pohlavnému styku (De Graaf et al., 2009; Hennessy et al., 2009; Steinberg et al., 2019). Sledovanie sexuálneho obsahu médií môže zrýchliť prechod k intímnejšiemu sexuálnemu správaniu, vrátane niektorých foriem nekoitálneho sexu a pohlavného styku (Brown a kol., 2006; Brown & L'Engle, 2009; Collins a kol., 2004; Vandenbosch & Eggermont, 2013). Zatiaľ čo niektoré štúdie skúmali vzťah medzi vystavením pornografii a sexuálnym správaním, doposiaľ neexistuje dôkladné preskúmanie vzťahov medzi konzumáciou pornografie a postupným vývojom sexuálnych aktivít naprieč rôznymi sexuálnymi trajektóriami. S ohľadom na význam pornografie ako médiu ovplyvňujúcemu presvedčenia, postoje a správanie mnohých adolescentov je nevyhnutné preskúmať, ako jej konzumácia súvisí so sexuálnymi trajektóriami (Pirrone, 2022).

Mnohí mladí ľudia považujú pornografiu za zaujímavú a vzrušujúcu formu sexuálneho obsahu. Už stáročia sa mladí ľudia obracajú na sexuálne explicitné materiály, aby uspokojili svoju zvedavosť na nahé telá a sexuálne akty. Motivácie pre sledovanie pornografie sú rozmanité, zahŕňajú zvládanie nálady, hľadanie zábavy a vzrušenia, ale aj prípadné posilňovanie vzťahov a sociálneho priblíženia. Rodové rozdiely v používaní pornografie sú výrazné, pričom muži majú väčšiu tendenciu vyhľadávať pornografiu ako ženy. Výskumy ukazujú, že mladí ľudia sú vystavení pornografii rôznymi spôsobmi počas dospievania.

Niektoré štúdie identifikujú trajektórie používania pornografie, pričom niektorí adolescenti sledujú pornografiu pravidelne, iní len občasne, a niektorí sa jej vyhýbajú úplne. Vplyv pornografie na sexuálne skripty mladých ľudí je komplexný, a to najmä v kontexte rôznych kultúr a individuálnych skúseností (Pirrone, 2022).

Zdá sa, že pornografické médiá prezentujú nerealistické pohľady na sexualitu a často odrážajú prania prevažne mužského publika. Interpretácia pornografie závisí od individuálneho hodnotenia a viery v jej realistickosť. Napriek tomu, že používanie sexuálne explicitného materiálu medzi mladými ľuďmi rastie, hodnotenie jeho realistickosti klesá. Celkovo možno povedať, že pornografia môže vplývať na sexuálne presvedčenia a postavenie k sexuálnym aktivitám u mladých ľudí. Je však dôležité pochopiť, že pohľady na pornografiu sa líšia v závislosti od individuálnych skúseností a kultúrneho kontextu (Pirrone, 2022).

Počet jednotlivcov, ktorí videli pornografiu, niektorí aj proti svojej vôli, je celkom vysoký. Porno je tu kvôli vzrušeniu, ale človek by si mal uvedomovať medzi skutočným sexuálnym životom a tým, čo vidí na obrazovke. Hlavným problémom porno filmov je, že ukazujú dievčatá a ženy v ponižujúcom obraze, ktoré *„hovoria nie, ale v skutočnosti to majú rady a majú na to chuť.“* Pornografia nás celkom fascinuje a zároveň znechucuje. Pre niekoho sa stáva až drogou, a niekoho môže úplne zablokovať (Hatem-Gantzer, Pontavice, 2021).

Len málo štúdií sa zameriava na vzťah medzi sledovaním pornografie a konkrétnym sexuálnym správaním. Collins et al. (2004) v rámci jednej z prvých štúdií zistili, že dospievajúci, ktorí na začiatku sledovali viac televíznych programov so sexuálnym obsahom, mali väčšiu pravdepodobnosť, že v nasledujúcom roku prejdú k pokročilým nekoitálnym sexuálnym aktivitám a pohlavnému styku. Brown a kol. (2006) pozorovali, že 12–14-roční Američania, ktorí sa vystavovali sexuálnemu obsahu v rôznych médiách, sa častejšie zapájali do nekoitálnych a koitálnych sexuálnych aktivít v nasledujúcich dvoch rokoch v porovnaní s tými, ktorí boli vystavení miernejšiemu obsahu. Doornwaard et al. (2015a) sledovali holandských adolescentov a zistili, že tí, ktorí nekonzumovali sexuálne explicitný materiál alebo ho konzumovali zriedkavo, mali menšiu sexuálnu aktivitu v porovnaní s tými, ktorých expozícia rástla alebo zostávala stabilná. V ďalších štúdiách sa potvrdili vzťahy medzi konzumáciou explicitného materiálu a sexuálnym správaním. Vandenbosch a Van Oosten (2017) zistili, že adolescenti využívajú sexuálny explicitný materiál na vylepšenie príležitostných sexuálnych praktík. Matković et al. (2018) však nenašli spojitosti medzi frekvenciou konzumácie pornografie a sexuálnym debutom u dospievajúcich. Výsledky týchto štúdií zdôrazňujú komplexný vzťah medzi sledovaním pornografie a sexuálnym správaním, pričom vplyv môže byť ovplyvnený kontextom a individuálnymi faktormi (Pirrone, 2022).

2.1 Vývoj sexuality mladých ľudí: Prepojenie puberty a sexuality dospelých

Puberta a obdobie dospievania sú kritickými fázami vývoja sexuality mladých ľudí. Súčasný výskum sa často zameriava na prechod na partnerské sexuálne správanie adolescentov a jeho následky, opomína však dôležité aspekty sexuality dospelých. Tento prehľad navrhuje nový rámec chápania puberty a sexuality mladých ľudí, zohľadňujúci štyri kľúčové charakteristiky sexuality dospelých: sexuálnu túžbu, sexuálne vzrušenie, sexuálne správanie a sexuálnu funkciu. Existujúce štúdie často zanedbávajú motivačné a funkčné aspekty sexuality adolescentov, čo vedie ku kritickým medzerám v chápaní kontinuity sexuálneho vývoja počas života. Tento prehľad sa zameriava na prepojenie puberty s prvkami sexuality dospelých, s dôrazom na dôležitosť porozumenia sexuálnej túžby, vzrušenia a funkcie v rámci celoživotného vývoja sexuality. Vyvstáva otázka, či sexuality v období dospievania a dospelosti sú odlišné a diskontinuálne, s mnohými výskumníkmi zaoberajúcimi sa touto problematikou a skúmajúcimi prepojenie medzi oboma etapami sexuality. Vývoj sexuality v ranej adolescencii a dospelosti je komplexný, ovplyvnený hormonálnymi, anatomickými a neuropsychologickými zmenami. Dospievanie pridáva do tejto rovnice detailné a zložité pravidlá týkajúce sa sexuálneho správania, interakcie a rozmnožovania (Fortenberry, 2013).

Mladosť je definovaná ako mládež vo veku od 10 do 17 rokov. Túto definíciu stanovil Peter a Valkenburg (2016) s minimálnym vekom 10 rokov, pretože v tomto období začína obdobie puberty, ktoré zvyčajne prináša zvýšený záujem o sexualitu. Mladosť je obmedzená na osoby mladšie ako 18 rokov, v krajinách, kde je pornografia legálna, je distribúcia alebo zobrazenie pornografie zvyčajne obmedzená na osoby staršie ako 18 rokov (Peter, Valkenburg; 2016).

V období adolescencie získavajú dospievajúci prvé erotické skúsenosti pričom hlavnými faktormi sú predovšetkým hormonálne zmeny a dostatok sociálnych príležitostí. Vo vzťahoch prevláda erotická vášeň a experimentovanie so vzťahmi a vlastnou sexualitou. Častá býva aj promiskuita, menej dôvernosc a intimita a najmenej záväzok. Súčasťou výchovy k zdravej a zodpovednej sexualite je vedenie adolescenta k tomu, že k sexuálnemu styku by malo dochádzať až po nadviazaní spolužitia vzťahu (Thorová; 2015).

„Partnerské vzťahy v tomto období majú často prelietavý a experimentujúci charakter. City môžu byť búrlivé, silné a krátkodobé. Vzťahy vznikajú zo zvedavosti a zo snahy utvrdiť sa o vlastnej hodnote. Hlbšiemu citovému a sociálnemu významu partnerstva sa dospievajúci učia. Sú výnimky, niektoré páry, ktoré sa zoznámili v dobe dospievania, spolu zostávajú navždy.“ (Thorová, 2015).

Pokiaľ ma mladý človek mobilný telefón a má prístup na internet alebo k fotoaparátu, má tiež prístup k pornografii: Mnoho dospelých vo veku 12 až 17 rokov pracuje s internetom rovnako ako mladý dospelý vo veku 18 až 29 rokov. Mobilné prístroje a herné konzoly posúvajú percento detí, ktoré majú prístup k internetovej pornografii, do ešte vyšších čísel (Muller, 2014).

Sexualita je zásadnou súčasťou medziľudských vzťahov. Pohlavný akt neprináša iba fyzickú úľavu ale má aj iné pozitívne dôsledky. Týmto aktom potvrdzujeme príťažlivosť a hodnotu svojho partnera. Dospeláci dostávajú veľa protikladných informácií o tom, či majú mať sex; Tieto informácie sú často získavané z rôznych zdrojov, vrátane masmédií, škôl, kamarátov, dospelých a niekedy aj od rodičov (Orvin; 2015).

Adolescenti, často premýšľajú ako dosiahnuť identitu muža či ženy. Je viac než logické, že si mužskosť a ženskosť prirovnávajú k sexuálnym aktivitám, keďže dnes sa kdekoľvek pozrieme tak je dospelosť predkladaná ako sexuálny úspech.

Sexuálny akt je jeden zo spôsobov ako sa stať mužom alebo ženou a tiež je to najjednoduchší a najpríjemnejší spôsob.

Sexualita evokuje mužskosť a mužská sexualita sa môže javiť ako primitívna, nekontrolovaná, zameraná na genitálie, agresívna a potenciálne nebezpečná.

R. Uzel vykazuje nejednoznačný postoj k sexualite a pornografii. Prvá nekonzistentnosť spočíva v tvrdení, že konzumácia pornografie nie je odvrátenou stránkou ľudskej bytosti, ale adekvátnou súčasťou, a nemala by byť považovaná za hanbu. Hoci verejne vyhlasuje, že nie je priaznivcom porna ani jeho konzumentom. Druhá nekonzistentnosť sa týka charakteristiky predpokladanej podstaty pornografie, pričom Uzel uvádza tri odlišné aspekty, ktoré neberie do úvahy ich vzájomne sa vylučujúcu povahu. Prvé tvrdenie hovorí o pornografii ako forme fantázie, druhé ju charakterizuje ako zrkadlovú sálu ľudskej sexuality a tretie odmieta myšlienku, že je iba metaforou, označujúc ju za samotnú esenciu sexu. Tvrdí, že porno nie je len prehnanou reprezentáciou sexuality, ale skutočným jadrom sexu, ktoré zostane aj bez spoločenskej morálnej šupky. Sexuológovia sa môžu deliť na konzervatívnych a liberálnych, môžu vnímať sex buď ako potenciálnu hrozbu alebo ako prostriedok na dosiahnutie spoločenskej súdržnosti a emancipačný nástroj. Napriek týmto rozdielom v prístupe si všetci nárokovujú vedeckú dôslednosť vo svojej práci (Uzel 1997).

Sexuológia pracuje s pojmom príroda a prirodzenosť od svojich začiatkov, teda od konca 19. storočia. Pravda o človeku a jeho prirodzenosti sa v oblasti sexuality prelína: Jeden z otcov zakladateľov sexuológie R. Krafft-Ebing tvrdil, že *"Človek je definovaný tým, čím je jeho sexualita."* Ľudskú sexualitu často vysvetľujeme cez pohlavný dimorfizmus, kde rozdiely

medzi mužmi a ženami sú často vnímané ako prirodzené a nezmeniteľné. Podľa sexuológa Petra Weissa terciárne znaky pohlavného dimorfizmu zahŕňajú rozdiely v myslení, cítení a správaní. R. Uzel tvrdí, že tieto rozdiely sú čiastočne biologicky kódované a môžu brániť vzájomnému porozumeniu. Podľa neho je hlavným rozdielom medzi sexualitou muža a ženy to, že muži sú viac telesne zameraní a majú tendenciu k sexuálnemu uspokojeniu bez väčšieho emocionálneho zaangažovania, zatiaľ čo ženy sú viac orientované na duševné prežívanie, lásku a trvalý vzťah. Aj keď Uzel odmieta staré stereotypy, jeho závery reprodujú tradičné genderové kliše (Líšková, 2009).

Počiatok záujmu o sexuálnom chovaní v prostredí internetu siaha do druhej polovice deväťdesiatych rokov 20. storočia. V tomto období vzniklo mnoho teórií na tému, akým spôsobom môže internet ovplyvniť intímne, partnerské a sexuálne životy. Jedna štúdia z roku 1998 mapovala sexuálne chovanie v prostredí internetu. Zistilo sa, že väčšina respondentov nemala žiadne problémy súvisiace s internetom a uspokojovaním sexuálnych potrieb. Táto štúdia tiež poukazovala na malé percento ľudí, u ktorých sa používanie internetu pre sexuálne účely premenilo v dominantnú aktivitu v každodennom živote. Alvin Cooper mal úvahu, že internet môže spôsobiť stratu kontroly nad sexuálnym životom (Blinka, 2015).

Pirrone a kol. výskumne skúmali vzťah medzi sledovaním pornografie a sexuálnym vývojom u mládeže. Štúdia so 630 respondentmi ukázala dve skupiny s rôznou spotrebou pornografie: nízku (LP 51,8 % chlapcov, 91,4 % dievčat) a vysokú (HP 48,2 % chlapcov; 8,6 % dievčat). V priebehu času sa u chlapcov v skupine HP zvýšila frekvencia sledovania pornografie z menej než raz za mesiac na jeden až dva krát týždenne. Dievčatá v skupine HP, ktoré v začiatkoch nepozerali pornografiu, začali sledovať približne jeden až trikrát mesačne. Analýza sexuálnych vzorcov ukázala, že mladí ľudia v skupinách HP prejavovali zrýchlený rozvoj rôznych sexuálnych aktivít, vrátane masturbácie, hladkania, manuálneho sexu a orálneho sexu. Tento vplyv bol pozorovaný u oboch pohlaví v ranej a strednej adolescencii (Pirrone, 2021).

2.3 Asertivita, asertívne práva a sexualita

Asertívne správanie zahŕňa schopnosť presadzovať seba a rešpektovať práva druhých, čím vytvára synergickú spoluprácu s ostatnými (Praško, 1996). Komunikácia v asertívnom štýle nie je len o komunikačných zručnostiach, ale aj o osobnostnej stabilite. Asertívni jednotlivci vykazujú vyššiu pravdepodobnosť osobnostnej stability. V oblasti sexuálnej výchovy sa uplatňuje pedagogický princíp aktivity žiaka, pričom je dôležité integrovať teóriu asertivity do praktických výchovných aktivít. Asertivita má v sexuálnej výchove aktivačný vplyv na rôzne

aspekty sexuálneho správania detí. Prevencia sexuálneho zneužívania detí zohráva v sexuálnej výchove dôležitú úlohu, a teória asertivity poskytuje pedagogický prístup na podporu osobnostného presadenia v tomto kontexte. Sexuálna výchova by mala rešpektovať individuálny projekt subjektívneho životného zmyslu a zohľadňovať spoločenskú prax. Rôzne roviny sexuálnej výchovy, vrátane kognitívnej, postojovej a výkonovej, sú ovplyvňované teóriou a praxou asertivity, pričom sa osobitný dôraz kladie na roviny postojovú a výkonovú (Täubner, in Uzel 1997).

Tradičné výchovné stratégie, ktoré usilujú o formovanie správania detí v súlade s normami a očakávaniami dospelých, zahŕňajú behanie a odmeňovanie. Cieľom je naučiť deti pokoru, skromnosť a rešpekt k normám v ich okolí. Podľa Lindefieldovej (1995) sa deti rýchlo prispôbujú požiadavkám, ktorým sú vystavené, a učia sa, čo sa od nich očakáva. Otvorené postavenie a vyjadrovanie vlastných pocitov zo strany rodičov môže byť vnímané ako nechota učiť sa byť občanom a môže byť sankcionované. Text sa zameriava na opis tradičných výchovných prístupov, ktoré kladú dôraz na formovanie správania detí v súlade s konkrétnymi normami a očakávaniami (Täubner, in Uzel 1997).

Podľa Luttera (1991) prezentuje sexuálne zneužívané dieťa emocionálne ambivalentné pocity, ako napríklad „Potrebujem ochranu - chránim ostatných, som bezcenný/á - som zodpovedný/á za rodinu, som zneužívaný/á - som zvýhodňovaný/á," a podobne. Jedným z najväčších stresorov v oblasti tejto ambivalencie je pravdepodobne pocit opovrhovania sebou samým a súčasná potreba nebyť považovaným za vinného. Asertívna filozofia obsahuje rad pedagogicky transformovateľných stratégií, ktoré poskytujú praktickú príležitosť pre dieťa vyhodnotiť svoju ambivalenciu a súčasne ich výkonne usmerniť k riešeniam (Täubner, in Uzel 1997).

Vaníčková (1995, citovaná podľa Sammita, 1995) diskutuje o syndróme detského prispôsobenia pohlávnemu zneužívaniu, ktorý rozdeľuje do piatich kategórií. V týchto kategóriách vidíme opäť priestor pre pedagogické využitie preventívnej funkcie asertivity:

1. Utajovanie: Dieťa utajuje skutočnosť zo strachu a pocitu zodpovednosti.
2. Bezmocnosť: Dieťa sa cíti bezmocné v dôsledku neznalosti obrany a nedôvery voči okoliu.
3. Zvedenie a prispôbenie sa: Dieťa môže získať nejaké výhody, zažiť záľubu a domnievať sa, že takéto správanie je normálne.
4. Oneskorené a nepresvedčivé odhalenie: Dieťa môže nemá dôkazy, a pachateľ môže manipulovať s informáciami.

5. Odvolanie svojej výpovede: Dieťa, ktoré bolo manipulované, môže odvolať svoje výpovede z dôvodu strachu alebo pocitov zodpovednosti voči rodine.

V každej z týchto kategórií môže asertivita poskytnúť prostriedky na prevenciu a ochranu, umožňujúc deťom rozpoznávať, odolávať a adekvátne reagovať na situácie sexuálneho zneužívania (Täubner, in Uzel 1997).

Z opisu situácie sexuálneho zneužívania dieťaťa, osobnosti zneužívaného dieťaťa a páchatela vyplývajú určité pedagogické princípy prevencie sexuálneho zneužívania, ktoré sú zakorenené v asertívnymi technikami. Wittrock (Citovaný podľa Feyovej, 1993) identifikuje šesť základných oblastí prevencie, kde výchovateľ uplatňuje kognitívne, postojoyé a výcvikové stratégie:

- Moje telo patrí iba mne. Mám právo chrániť svoje telo.
- Intuícia. Meradlom pre mňa sú iba moje vlastné pocity.
- Styky a dotýkanie. Mám právo odmietnuť neprijemné dotyky a styky.
- Mám právo povedať NIE.
- Tajomstvo. Existencia dobrého a zlého tajomstva. Umenie sa zveriť.
- Pomoc. Umenie hľadania pomoci, požiadanie o pomoc.

Tieto princípy poskytujú rámec na výchovu detí, aby si boli vedomí svojich práv, dôverovali svojej intuícii, odmietali nevhodné správanie, vedeli povedať "nie", rozlišovali medzi dobrým a zlým tajomstvom a vedeli hľadať a požadovať pomoc v prípade potreby (Täubner, in Uzel 1997).

Endersová (1990) odporúča v rámci prevencie aj výchovu rodičov, ktorá spočíva v asertívnom prijímaní výpovedí detí a vytváraní pocitov dôvery. Aj v tejto oblasti existuje možnosť pre pedagogickú prácu učiteľa. Wittrock (1994) identifikoval súbor asertívnych práv detí, ktoré zahŕňajú:

- Mám právo rozhodovať, kto sa ma môže dotýkať a kto nie.
- Môžem odmietnuť akékoľvek nežné dotyky, ak sa mi nepáčia.
- Mám právo protirečiť dospelým.
- Mám právo použiť nútenie a vyhováranie na odstránenie nebezpečenstva.
- Môžem odmietnuť darčeky.
- Mám právo rozprávať sa s kýmkoľvek o tajomstvách, ktoré sa mi nepáčia.
- Mám právo volať o pomoc, požiadať o pomoc alebo utiecť z nebezpečného miesta.
- Môžem odmietnuť pomoc, službu alebo odpoveď, ak cítim strach a nebezpečenstvo.
- Mám právo viac dôverovať svojim pocitom než tvrdeniam dospelých.

- Môžem kedykoľvek, keď si neviem rady, zavolať na linku pre pomoc deťom a mám právo poznať toto číslo.

Tieto práva poskytujú deťom jasné smernice a sebavedomie v situáciách, ktoré sa týkajú ich osobnej bezpečnosti a pôsobia ako preventívne opatrenie voči sexuálnemu zneužívaniu (Täubner, in Uzel 1997).

Každá žena v ČR má právo na antikoncepciu. Hormonálna antikoncepcia je viazaná na lekárske predpis, tzn. nie je voľne predajná v lekárni. Čo sa týka kondómov tie sa dajú bežne kúpiť v lekárni, obchodoch, drogérii aj v automatoch. Od roku 2011 je v ČR možné zakúpiť postkoitálnu antikoncepciu v lekárni bez predpisu. Je dostupná len dievčatám od 16 rokov a rodičia o tom nie sú informovaní. Je však na lekárovi, či dievčaťu alebo žene tabletku predá, alebo ju odkáže na lekára.

Ešte v Československu boli interrupcie legalizované v roku 1950, ale len zo zdravotných dôvodov. V roku 1957 vyšiel platný zákon, ktorý žene dáva právo na umelé prerušenie tehotenstva na vlastnú žiadosť, pokiaľ tehotenstvo nie je dlhšie ako 12 týždňov. Zo závažných zdravotných dôvodu je možné interrupciu previesť aj neskôr. Pokiaľ je dievča mladšie ako 16 rokov, je možné previesť interrupciu len so súhlasom rodiča, zákonného zástupca alebo tomu komu bolo dievča zverené do výchovy. Počet potratov v Československu nikdy nepresiahol počet pôrodov. Veľký nárast potratov bolo zaznamenaný v polovici 80. rokov, kedy bola povolená mini interrupcia (do 8. týždňa tehotenstva), bola tiež zdarma a iné metódy antikoncepcie neboli dostupné (Hatem-Gantzer, Pontavice, 2021).

3 Riziká v kyberpriestore

Podľa Lawrenca Hagertyho (2000) internet, predstavuje globálnu počítačovú sieť zloženú z veľkého množstva počítačov, funguje ako centrálny nervový systém našej planéty z pohľadu sociálneho a ekonomického a zároveň je fyzickým prejavom priestoru známeho ako kyberpriestor.

Kyberpriestor je abstraktný a nie skutočný priestor (Kohout, 2017). John Suler (2004a) ho popisuje ako psychologický priestor alebo rozšírenie intrapsychického sveta jednotlivca, kde sa správanie ľudí odvíja od interakcie medzi charakteristikami tohto prostredia a vlastnosťami človeka. Významné faktory zahŕňajú vek, sociálno-ekonomické postavenie, povolanie, digitálne a komunikačné schopnosti, a účel využívania internetu. Kyberpriestor je dynamický a neustále sa mení, čo prispieva k nedostatočnému uvedomovaniu si zdieľaných informácií a rizík spojených s kybernetickou kriminalitou. J.R. Suler (2004a) podrobne analyzoval komunikáciu v kyberpriestore, pričom skúmal jeho unikátne psychologické aspekty, ktoré ovplyvňujú správanie ľudí v tejto novej sociálnej sfére. Zistil, že tieto špecifické rysy sa v rôznych online prostrediach kombinujú, čo vedie k odlišnej psychologickej kvalite týchto prostredí. Tieto rysy považoval za základné prvky konceptuálneho modelu pre psychológiu kyberpriestoru. Medzi aspekty kyberpriestoru autor zaraďuje 10 aspektov (obmedzené vnímanie, flexibilita identít, rovnosť postavenia, transcendentálny priestor, časová flexibilita, sociálna mnoho početnosť, možnosť záznamu, narušenie prenosu). V našej práci sa zameriavame na tie, ktoré súvisia s rizikovým správaním: (Szotkowski, 2020).

1. Písanie alebo textové správy (Texting)

Napriek zníženej zmyslovej kvalite vnímania, predstavujú významnú formu sebaujadrenia a nový spôsob prezentácie vlastnej identity. Medzi najbežnejšie formy sociálnej interakcie v kyberpriestore patrí e-mail, chat, instant messaging, SMS a blogy, vďaka ich jednoduchému ovládaniu a nízkym nákladom v porovnaní s multimediami nástrojmi.

2. Zmenené vnímanie (Altered perceptions)

Kyberpriestor umožňuje zažívať veci, ktoré nie sú v reálnom svete možné, ako napríklad prechádzanie stenami či vytváranie predmetov z ničoho. Tieto imaginárne multimediami svety poskytujú surrealistické zážitky podobné snívaniu, čo zvyšuje ich príťažlivosť a môže prispievať k vzniku závislého správania.

Existuje mnoho internetových stránok s obsahom sexuálneho a násilného charakteru, ktoré sú dostupné zdarma nielen pre dospelých, ale môžu ich navštíviť aj nepľnoleté deti. Okrem

toho existujú možnosti prístupu k obsahu prostredníctvom televízie, videí, internetu z počítačov a telefónov, počítačových hier a platených webových stránok, pričom všetky tieto formy poskytujú rozsiahly sortiment mäkkého obsahu (erotika s veľkým dôrazom na sex, ktorý nie je bezpečný) po tvrdú pornografiu (Muller, 2014).

Internet veľmi využívajú aj sexuálni predátori, ktorých vzrušuje predstava sexu s deťmi. Sexuálny agresor môže byť dieťaťu veľmi blízky, môže to byť aj rodič alebo súrodenec. Títo ľudia často používajú internet alebo pornografické videá, aby dieťa či dospievajúceho navykli na sexuálny kontakt a zbavili plachosti. Môže sa to diať aj doma vo vlastnej obývačke alebo u dlhodobého priateľa. Dobyvatelia, ktorí sú cudzí pre deti, sa väčšinou za niekoho vydávajú a zblížujú sa na internete pomocou sociálnych sietí, hier alebo pomocou chatov aby vlákali deti do svojej „paste“. *„Chatroomy sú ihriská pre sexuálnych predátorov.“* (Carnes, 2007, in Muller, 2014). Týmto predátorom, slúži detská pornografia ako nástroj vlastnej úchylnej zábavy. Tieto dáta si medzi sebou posielajú, zdieľajú a tiež o nich debatujú. Kvantum pornografických stránok na internete súvisí s detskou pornografiou (Muller, 2014).

Médiá môžu fungovať ako „super-rovesníci“, ktorí ponúkajú normatívne usmernenia v oblasti sexuality, ktoré môžu ovplyvniť formovanie sexuálnych skriptov dospievajúcich (Brown et al., 2005). Výskumníci z oblasti sociálnej kognitívnej teórie (SCT; Bandura, 1977, 1986) a kultivačnej teórie (CT; Gerbner et al., 1994) tvrdia, že rozsiahle vystavenie médiám môže podporiť dospievajúcich v prijímaní a zlepšovaní svojich sexuálnych skriptov (Gagnon & Simon, 2005; Wright & Donnerstein, 2014). Wright (2011) definoval koncept scenára a vypracoval model 3A, ktorý predpokladá, že dobrovoľné vystavenie sa pornografii môže viesť k získaniu behaviorálnych scenárov prezentovaných v týchto médiách, ich aktivácii v reálnych sociálnych kontextoch a ich aplikácii v týchto kontextoch, ako sú romantické alebo sexuálne stretnutia. Slater (2007) navrhol recipročný vzťah medzi spotrebou médií a mediálnymi účinkami, kde používanie pornografie a aplikácia scenárov sa navzájom posilňujú, ak sú dôsledky pozitívne. Štúdie ukazujú, že sledovanie pornografie môže ovplyvniť sexuálne skripty. Braithwaite et al. (2015) zistili, že študenti sledujúci pornografiu sa častejšie zapájali do nezáväzných sexuálnych vzťahov a plánovali mať viac sexuálnych partnerov. Rasmussen a Bierman (2018) získali podobné výsledky aj pri mladšej vzorke. Výskumy medzi chorváckymi adolescentmi však v niektorých prípadoch nepreukázali významné účinky pornografie na sexuálne rizikové správanie alebo na zlepšenie permissívnych sexuálnych postojov. Zdá sa, že vplyv konzumácie pornografie môže byť špecifický pre danú oblasť a kultúrny kontext štúdie (Koletić et al., 2019a, 2019b; Matković et al., 2018 in Pirrone, 2022).

V prvej kapitole sme spomínali tvrdú pornografiu, ktorá môže zahŕňať aktivity s neplnoletými, zvieratami, mŕtvymi telami a tiež rôzne iné sexuálne praktiky, pretože ľudia majú rôzne úchylky. Pre jednotlivca, ktorý sa stretne s takýmto druhom pornografie na internete, to môže mať celoživotné negatívne dôsledky pre jeho postoj k sexuálnemu chovaniu aj ľudskosti ako takej. Z pohľadu jednotlivca nie je možné považovať explicitný, násilný a nechutný sex za prijateľnú formu zábavy pre deti. „*Takmer sedem z desiatich dospelých detí vo veku 12-17 rokov má svoj vlastný počítač.*“ Deväť z desiatich detí vo veku medzi osem až šesťnásť rokov ktoré majú prístup k internetu, sa stretlo s pornografiou. Väčšina z nich sa dostala na sexuálne stránky neúmyselne, keď – často pri vyhľadávaní informácií do školy – zadali do vyhľadávača nevinné slovo (Muller, 2014).

3.1 Dostupnosť pornografických materiálov

Pred nástupom internetu sa mladiství často stretávali s pornografickými materiálmi náhodne, napríklad nájdením v skrini rodičov alebo starších súrodencov. Z rozhovorov s adolescentkami vyplynulo, že náhodné vystavenie sa sexuálnemu obsahu na internete je špecifickým fenoménom, pričom existuje niekoľko ciest, ako k nemu dochádza: prostredníctvom vyskakujúcich okien (pop-up), návštevou stránok na zdieľanie súborov a videí, a v rámci online interakcií s inými osobami. Spoločným znakom je strata kontroly nad tým, čo sa objaví na monitore, obzvlášť pri pop-up oknách. Návšteva stránok na zdieľanie súborov je typická pre starších adolescentov, ktorí internet používajú rôznorodejšie (Livingstone a kol., 2011). Náhodná expozícia sexuálnym obsahom tiež nastáva cez instant messengery (ICQ, Skype ai.) alebo email, kde niektoré dievčatá dostávali správy s fotkami a obrázkami mužských genitálií alebo odkazy na webové kamery zobrazujúce nahých mužov (Ševčíková a kol., 2015).

Televízne návyky mládeže sú spojené so správaním a postojmi ovplyvňujúcimi zdravie. Dospeláci vo veku 12 – 17 rokov, ktorí intenzívnejšie sexuálny obsah v televízii, preukazujú väčšiu pravdepodobnosť skoršieho nástupu do sexuálneho života. U mladých mužov, ktorí intenzívne sledujú pornografiu, sa prejavuje nižšia úcta k ženám a vyššia úroveň nepriateľského sexizmu.

V roku 2013 zastávala pornografia 30 % všetkých prenosov dát cez internet, a stránky pre dospelých mali väčšiu návštevnosť ako Netflix, Amazon a Twitter dohromady. V roku 2015 mala stránka Porn-Hub 21,2 miliardy návštev, pričom streamovala 75 GB údajov každú sekundu. Tento objem by bol postačujúci na naplnenie približne 175 miliónov 16 GB telefónov iPhone. V oblasti sledovania pornografie dominujú muži, zatiaľ čo preferencia pornografie s obsahom osôb rovnakého pohlavia je vyššia u žien (21,3 % žien oproti 1,8 % mužov). Muži sú

častejšími konzumentmi nereálneho obsahu, ktorý by v reálnom živote nemohli alebo nechceli zažiť (70 % mužov oproti 14 % žien) (Wilson, 2018).

Internet je veľmi vplyvný zdroj, pretože prostredníctvom internetu sa mladí ľudia dostávajú k informáciám a k zábave alebo získavajú sociálne kontakty. Je dôležité zaistiť, aby naši potomkovia mali prístup k tomuto stále viac a viac dôležitejšiemu médiu, rovnako dôležité je minimalizovať rizika sexuálnych útokov, zneužívania, obťažovania a prístupu k nevhodnému obsahu vo virtuálnom svete. Počet jednotlivcov vystavených takýmto rizikám stúpa, začínajú používať internet v mladšom veku a mobilný telefón býva viac obľúbený a rozšírený. V rokoch 1998 až 2001 vzrástol počet užívateľov medzi troj-štvorročnými deťmi zo 4,1 % na 14,3%; pri päť až deväťročných deťoch došlo k nárastu z 16,8 % na 38,9 %; a vo vekovej skupine 14 až 17 rokov vzrástol počet z 51,2 % na 75,6% (Muller 2014).

Pred niekoľkými rokmi sa väčšina výskumov sústredila na riziká spojené s online aktivitami. S nástupom internetu sa objavili dva smery literatúry – jeden zdôrazňuje pozitíva online sveta, ako je prístup k informáciám a udržiavanie sociálnych vzťahov, a druhý sa venuje potenciálnym negatívnym aspektom, najmä nadmernému používaniu internetu. V oblasti vývojovej psychopatológie sme argumentovali, že používanie internetu mladými ľuďmi nesie riziká bez ohľadu na jeho frekvenciu alebo dĺžku. Podobný vzor sa javí pri konzumácii pornografie, kde viaceré štúdie zaznamenávajú užívanie pornografie mladými adolescentmi ako kultúrny fenomén, nevenujúc sa však dostatočne rizikám spojeným s nadmerným užívaním. Je dôležité zvážiť, či je pornografia vhodným informačným materiálom pre mladých ľudí a či je možné kontrolovať obsah sledovaný mladými jedincami, aby sa im zabránilo vystaveniu znepokojujúcim formám sexuality. Odpovede na tieto otázky sú čiastočné alebo negatívne. Online pornografický obsah nie je určený ako informačný materiál, ale skôr ako forma zábavy pre dospelých s nerealistickými scenármi. Tým, že sledujú hyperexplicitný pornografický obsah, môžu mladí jedinci čeliť stimulácii, na ktorú nie sú psychologicky pripravení, čo môže obmedziť rozvoj ich predstavivosti v období dospievania. Je potrebné dôkladne posúdiť možnosť, aby raní adolescenti sledovali pornografický materiál, namiesto toho, aby sa pasívne prijímalo ako nevyhnutnosť v dôsledku rozšíreného používania internetu (Cerniglia, Cimino; 2022).

Mnohí agresori, nedokážu uspokojiť svoju túžbu neživými fotkami či obrázkami. A tak naplňujú svoju túžbu svojej závislosti tým, že prenasledujú deti a niekedy ich pripravujú aj o svoj vlastný život. Takisto ako heroín, prekonáva bežný tabak, pokiaľ ide o schopnosť vyvolávať eufóriu a závislosť, tak sa aj producenti tvrdej pornografie snažia zdokonaľiť

produkt, ktorý chytí jednotlivcov oveľa pevnejšie s väčším nutkaním k sebazničeniu ako kokaín alebo heroín. Čím viac názorné a živšie sú sprostredkované zážitky, tým väčšiu závislosť vyvolávajú (Harmer, Smith 2007, in Muller, 2014). V roku 2005 Dr. Manningová ohlásila, že z vedeckých výskumov vychádza, že vystavovanie pornografickým materiálom zvyšuje o 31% riziko sexuálnej deviácie; o 22% riziko sexuálnych trestných činov; o 20% riziko nezdravých intímnych vzťahov; o 31% riziko viery v mýty ohľadom znásilnenia (Manning, in Muller 2014).

4 Sexting a typológia sextingu

Sexting je neologizmus skladá sa z dvoch slov, a to „sex“ a „textové správy“ Mobilné telefóny a iné zariadenia, ktoré sú dnes všadeprítomné a vybavené fotoaparátmi, umožňujú jednoduché vytváranie a distribúciu obrázkových správ (MMS) a internetových pripojení. To zahŕňa aj zdieľanie sexistických autoportrétov. Tieto fotografie môžu zachytávať ľudí v plavkách, spodnej bielizni, polonahých alebo úplne nahých, a môžu zobrazovať aj sexuálne aktivity, ako je masturbácia. Spektrum týchto obrázkov je široké, s rôznou mierou sexualizácie. Výmena sexualizovaných obrázkov, ktoré nie sú vlastnoručne vyrobené (napríklad pornografické obrázky z internetu), nepatrí do kategórie sextingu (Döring, 2014).

Sexting je termín pre dobrovoľné zdieľanie intímnych materiálov (fotografie, videá, text) online. Aj keď je pôvodne spojený s dospelými v partnerských vzťahoch, čoraz častejšie sa vyskytuje aj u žiakov či študentov na základných a stredných školách. S touto formou komunikácie sú spojené rôzne riziká - stratou kontroly nad šírením materiálu online, možnými následkami na osobnú povesť a aj potenciálnou stratou zamestnania. Praktiky spojené so sextingom môžu viesť k porušeniu zákona vrátane výroby, šírenia detskej pornografie, kyberšikany, či sexuálneho nátlaku. V právnom zmysle je osoba mladšia ako 18 rokov považovaná za dieťa, a ak sa takáto osoba podieľa na sextingu, môže sa dopustiť trestných činov. Sexting je komunikácia v online prostredí, ktorá prináša vysoké riziká a vyžaduje osobitnú pozornosť (Kopecký a kol., 2015).

Döring (2014) naznačuje, že sexting je zvyčajne interaktívny proces. Simone Van der Hof a Bert-Jaap Koops (2011) rozlišujú dva hlavné typy sextingu na základe toho, či sa zdieľaný materiál týka osoby, ktorá ho zdieľa: self-sexting a peer-sexting. Pri self-sextingu jednotlivcovi posielajú vlastné sextingové materiály, často označované ako „sext“, zatiaľ čo pri peer-sextingu sa zdieľajú sexty niekoho iného, často medzi rovesníkmi, ako sú priatelia a známi. V praxi sa však oba tieto typy často prelínajú, čo znamená, že súkromné materiály určené len pre niekoho iného (self-sexting) môžu byť omylom zdieľané s tretími stranami (peer-sexting), čo predstavuje ich najväčšie riziko. Ďalší autori rozlišujú sexting na experimentálny (experimantal sexting) a priťažujúci (aggravated sexting) (Wolak a Finkelhor, 2011; Wolak, Finkelhor a Mitchell, 2012; in Szotkowski, 2020).

Experimentálny sexting je charakterizovaný absenciou normatívnych dôkazov podporujúcich toto konanie. Podľa autorov je to chovanie, ktoré je často motivované potrebou dospievajúcich flirtovať, hľadať romantické vzťahy, získať pozornosť svojich rovesníkov alebo

experimentovať so sexuálnymi možnosťami. V zásade ide o formu skúmania vlastnej sexuality v rámci bežného sexuálneho vývoja.

Wolak a Finkelhor (2011) experimentálny sexting delia na tri podkategórie:

1. Romantický sexting je súčasťou romantického vzťahu,
2. Sexting cielený na vzbudenie pozornosti, je súčasťou komunikácie adolescentov s cieľom zaujať inú osobu,
3. Ostatný sexting zahŕňa ďalšie menej časté možnosti.

Priťažujúci sexting môže byť rozdelený podľa účastníkov na dospelých alebo deti a podľa toho, či je jeho cieľom zámerne poškodiť obeť alebo neúctivo zneužiť materiál.

Ďalší odborníci dávajú dôraz na potrebu rozlišovať medzi primárnym a sekundárnym sextingom. Primárny sexting zahŕňa produkciu a zdieľanie intímnych materiálov medzi dvoma ľuďmi bez rozšírenia na ďalších. Naopak, sekundárny sexting predstavuje šírenie materiálov medzi ľuďmi, často bez súhlasu tých, ktorí ich pôvodne vytvorili (Calvert, 2014). Typickým príkladom môže byť situácia, keď chlapec šíri fotografie svojej priateľky medzi svojich priateľov a známych. (Szotkowski, 2020)

Heather K. Hudson (2011) vymedzuje štyri základné kategórie sextingu:

1. Consensual sexting, kde obe strany sa dobrovoľne do sextingu zapájajú, so vzájomným rešpektom, súhlasom a bez nátlaku alebo šírenia;
2. Sextbullying, slúži ako prostriedok šikany alebo útoku;
3. Illegal sexting je nelegálny prebieha medzi dospelými a deťmi, osobami mladšími ako 18 rokov
4. At-risk sexting, má negatívne následky (napr. viktimizácia, ponižovanie, prepustenie z práce, kybernetické prenasledovanie, rozvod apod.)

Prípady sextingu sa v ČR riešia individuálne, niektoré sú vyhodnotené ako priestupok, iné ako trestný čin. Niektoré prípady je možné riešiť občianskoprávnou cestou. Vtedy sa jedná o závažný skutok, ktorý môže zanechať vážne následky na obeť. V Českej republike existuje právny paradox v súvislosti so sextingom. Osoby staršie ako 15 rokov môžu mať sex bez toho, aby sa dopustili trestného činu. Za sex s mladšou osobou hrozí podľa § 187 trestného zákonníka (zákon č. 40/2009 Zb.) trest: „kto vykoná súlož s dieťaťom mladším ako pätnásť rokov alebo kto ich iným spôsobom pohlavne zneužije, bude potrestaný odňatím slobody na jeden rok až osem rokov“ (Hatem-Gantzer, Pontavice, 2021). Avšak, ak sa pri sexe fotografovali, natáčali alebo viedli denník, mohlo by to byť považované za výrobu a držanie detskej pornografie. Táto právna reštrikcia nezohľadňuje skutočnú vôľu osôb, ktoré by sa mali chrániť. Nepriznáva

osobám mladším ako 18 rokov právo rozhodovať o tom, či chcú byť zobrazené v pornografickom kontexte, a ani právo, aby sa sami zobrazili spôsobom, ktorý by bol považovaný za pornografický (Kopecký, Szotkowski, 2015).

4.1 Prevalencia sextingu

Prehľadové systematické štúdie realizované v posledných rokoch poukazujú na fakt, že nedobrovoľné šírenie sextingových materiálov je celkom bežné. Podľa Döring Sexting sa, podľa niektorých prieskumov stáva normalizovanou súčasťou sexuálneho vývoja a sexuálnej interakcie medzi mladými ľuďmi a vyskytuje sa vo všetkých typoch sexuálnych a romantických vzťahov. V sexuálnych vzťahoch vždy dochádzalo ku zneužitiu a škodám, nové technológie poskytli východiska, ktoré umožňovali, aby sa sexuálna aktivita odohrávala v čase a bol o nej prevedený aj záznam (Szotkowski, 2020).

Výskumy sextingu sa uskutočňujú od roku 2009 vo viacerých krajinách, vrátane USA, Veľkej Británie, Austrálie, Kanady, Číny, Českej republiky a Slovenskej republiky (Jolicoeur & Zedlewski, 2010; Kamil Kopecký, Szotkowski, & Krejčí, 2014c). Výsledky štúdií o prevalencii sextingu medzi mladými užívateľmi internetu a mobilných telefónov poskytujú pohľad na toto správanie. Americký projekt "The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy" (Sex a Tech: Results of Survey of Teens and Young Adults, 2008) ukázal, že 38 % tínedžerov vyslalo sexuálne ladené správy, a 19 % poslalo svoje obnažené fotografie. U dospelých vo veku 20-26 rokov 58 % vyslalo sexuálne sugestívne správy a 32 % vlastnú obnaženú fotografiu.

Dôvody sextingu sú rôznorodé; napríklad 71 % dievčat a 67 % chlapcov sextuje so svojimi partnermi ako súčasť intímneho vzťahu. Ďalšie dôvody zahŕňajú naplánované osobné stretnutia, pri ktorých 21 % dievčat a 39 % chlapcov poslalo intímne fotografie (Sex and Tech: Results of Survey of Teens and Young Adults, 2008).

Výskum EÚ Kids Online na Slovensku (Tomková, 2010) odhaduje mieru sextingu u slovenských tínedžerov na 4,6–9,6 %. Výskum rizikového správania detí v Česku a na Slovensku (Kamil Kopecký et al., 2014c) ukázal, že 7–9 % detí vo veku 11–17 rokov praktizuje sexting, a viac ako 70 % detí považuje sexting za rizikové. Výskumy z USA (Ybarra & Mitchell, 2014) tiež poukazujú na to, že približne 7 % mladých Američanov sextuje so svojimi rovesníkmi.

Štúdie realizované mimo Európy, napríklad v Peru (West et al., 2014), ukazujú, že 20% stredoškôľakov aspoň raz praktizovalo sexting, pričom chlapci sú v tejto aktivite aktívnejší ako dievčatá (Kopecký, 2015).

Motivácia k sextingu u mládeže sa často odvíja od nudy, túžby po vzťahu s druhým pohlavím, či snahy o seba prezentáciu a propagáciu. Niektorí sa do toho môžu dostať aj pod vplyvom okolia, ako je napríklad skupina rovnakého pohlavia, kde sa vytvára atmosféra, ktorá podporuje takéto chovanie. V rámci štúdie "Nebezpečia internetovej komunikácie III" bola pozornosť zameraná na zdieľanie osobných údajov detí online. České deti najčastejšie zdieľajú svoje meno a priezvisko (80,4 %), e-mailovú adresu (65,8 %) a fotografiu svojej tváre (58,4 %) (Kopecký a kol., 2012).

4.2 Riziká sextingu

Sexting predstavuje vysoké riziká, keďže obetiam poskytuje citlivý materiál, ktorý môže byť zneužitý v kybernetických útokoch, ako sú kyberšikana, manipulácia či vydieranie. Tieto materiály môžu kolovať na internete dlhé roky a ich odstránenie je často náročné. Obet' môže čeliť aj dlhodobým následkom, vrátane straty zamestnania, sociálnych vzťahov, a dehonestácie v komunite. Sexting sa môže vyvinúť do kyberšikany so závažnými následkami, a v extrémnych prípadoch, ako ukazujú prípady Jessica Renee Logan, Hope Witsell a Emma Jones, môže kyberšikana spáchaná v súvislosti so sextingom viesť k tragickým dôsledkom, vrátane samovraždy obete. Zdravotné riziká spojené so sextingom zahŕňajú emočnú a psychologickú úzkosť, ktorá môže viesť až k samovražedným sklony, ako aj spojenie s rizikovým sexuálnym správaním a užívaním návykových látok (Kamil Kopecký et al., 2014b; Gordon-Messer et al., 2013; Sadhu, 2012; Benotsch et al., 2013; Dake et al., 2012).

4.3 Využívanie sextingu

Sexting, spojený predovšetkým s adolescentným obdobím mládeže, má rozmanité dôvody:

Sexting v romantických vzťahoch: Mladí ľudia ho často využívajú na získanie pozornosti partnera, flirtovanie a vzrušenie na začiatku vzťahu alebo v prípade fyzickej vzdialenosti.

Sexting proti nudnej rutine: Výskumy naznačujú, že mládež ho často praktizuje na potlačenie nudy, najmä v sociálnych sieťach.

Sexting pod vplyvom sociálneho tlaku: Môže vzniknúť pod vplyvom tlaku zo strany skupiny vrátane spolužiakov či partnerov, s možnými negatívnymi následkami po úniku fotografií.

Sexting a konzumná spoločnosť: Existuje súvislosť medzi sextingom a očakávaniami konzumnej spoločnosti, ktorá môže byť ovplyvnená mediálnymi vzormi krásy a sexuality.

Sexting ako prostriedok pomsty: V niektorých prípadoch sa používa ako nástroj pomsty, kde intímne materiály môžu byť zverejnené na škodu inej osobe, napríklad po rozchode.

Celkovo je sexting komplexným javom, kde spoločenský tlak, kultúra sebaaprezentácie a individuálne motivácie spolupôsobia, vytvárajúc rizikové správanie mladých jednotlivcov (Kopecký, 2015).

4.4 Sextortion

Termín sextortion označuje formu vydierania, pri ktorej sa využívajú intímne materiály, ako sú fotografie či videá. Sextortion môže byť cielený na jednotlivca identifikovaného napríklad na sociálnych sieťach alebo sa môže šíriť masovo formou e-mailového spamu. Obe varianty sa odlišujú v realizácii:

1. **Sextortion s cieleným jednotlivcom:** Začína komunikáciou na sociálnych sieťach, kde neznáma osoba, často predstierajúca byť ženou, buduje dôveru. Následne sa vyvinie vzťah a komunikácia prejde na výmenu fotografií alebo na komunikáciu cez webkameru, kde sa snaží manipulovať obeť k odhaleniu alebo vykonávaniu nevhodných činností. Páchateľ potom vydierané materiály využíva na ohrozovanie obeťou, hrozí ich zverejnením a poškodením reputácie alebo spôsobením problémov, pokiaľ obeť nezaplatí alebo neposkytne ďalšie materiály. Táto forma sextortion môže postihnúť dospelých aj deti online.
2. **Sextortion cez e-mailový spam:** Obeť dostáva správu e-mailového spamu, kde hacker tvrdí, že prenikol do jej počítača, získal prístup k súborom a webkamere a nahrával ju mesiace. Vyhráža sa zverejnením materiálov a poškodením reputácie, ak obeť nezaplatí. Tento druh sextortionu vytvára strach z možného hackingu, hoci nemusí byť pravdivý (Kopecký, 2021).

Detská prostitúcia v súčasnosti najčastejšie súvisí s online prostredím, kde neploleté osoby ponúkajú sexuálne služby za peniaze alebo iné výhody, ako napríklad dobitie kreditu na mobil. S tým súvisí aj nárast detskej pornografie, pri ktorej sa detské obeť často stávajú súčasťou organizovaných sietí bez toho, aby si uvedomovali účel ich fotografií alebo videí. Ďalším závažným problémom je viacgeneračná prostitúcia, ktorá je v komunitách s nízkou ekonomickou úrovňou vnímaná ako normálna súčasť života. Okrem toho sa stretávame aj s predajom detí rodičmi, ktoré následne končia v sexuálnom vykorisťovaní. V kontexte prostitúcie a pornografie je dôležité vnímať dieťa vždy ako obeť, bez ohľadu na to, či do danej činnosti súhlasilo alebo bolo informované (Matél, Galáš, Kuchárová; 2015).

Podľa informácií sa vek detí zneužívaných na prostitúciu v Európe pohybuje medzi 12 a 18 rokmi. Eva Vaničková (2005) uvádza, že štvrtina týchto jednotlivcov sa dostala k prostitúcii napriek zneužitiu pri fotografovaní alebo natáčaní pornografického materiálu, pričom dve tretiny boli v detstve zneužitá a väčšinu obetí tvoria dievčatá. Títo mladí ľudia často zažili konflikty spôsobené konaním dospelých, najmä tých najbližších, čo ich sprevádza strach, odmietanie a zmätok. Z prostredia, kde vyrastali, sa často vyskytovalo psychické a fyzické násilie vrátane permanentného psychického tlaku, emocionálneho chladu, a taktiež sexuálneho zneužívania, najmä v prípade, keď to páchal vlastný otec. Deti sa cítia bezmocné a zúfalé, a keďže nepocitujú podporu ani ochranu, ich psychický vývoj môže byť narušený. Ekonomická núdza a emocionálna potreba bezpečia a lásky často nútia deti k prostitúcii, čím sa stávajú ľahkou korisťou pre tých, ktorí im ponúknu základné životné potreby výmenou za sexuálne služby. Prostitúcia tak slúži aj na obstarávanie peňazí na drogy, ktoré zase pomáhajú vydržať v ťažkých podmienkach prostitúcie. V Českej republike sú najčastejšími obeťami komerčného sexuálneho zneužívania jedinci na úteku z detských domovov alebo výchovných ústavov, deti bez dokončenej povinnej školskej dochádzky, vystavené konfliktom v rodine, z neúplných rodín, so zážitkami sexuálneho násillia alebo zneužívania v rodine (Milfait, 2008).

5 Prevencia prostitúcie a sexuálneho správania medzi adolescentmi

Podľa Mátela, Galáša a Kuchárovej (2015) Sociálni kurátori by mali mať prehľad o problematike sexuálne komerčných služieb a pornografie v kontexte prevencie na stredných školách. Tento prehľad zahŕňa:

- Medzinárodné a národné východiská a strategické dokumenty (medzinárodné východiská: napr. Dohovor OSN o právach dieťaťa, smernice EÚ; národné východiská: napr. Zákon č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon), akčný plán na prevenciu a elimináciu obchodovania s ľuďmi,
- Druhy prostitúcie a jej formy: Zahŕňa ženskú, mužskú a detskú prostitúciu, ako aj typológiu prostitútok a ich rozdelenie podľa prostredia (porov. Kolenčík, 2000; Chmelík, 2003).
- Prístupy k prostitúcii: Abolicionistický, reglementačný a prohibičný prístup (porov. Kolenčík, 2000).
- Negatívne dôsledky prostitúcie a ich vplyv na jednotlivca aj spoločnosť.
- Príčiny prostitúcie: Ekonomické dôvody, sociálna núdza, chudoba, nedostatok alebo prostitúcia ako prostriedok dosahovania spoločenského alebo profesijného úspechu.
- Špecifiká detskej prostitúcie a pornografie: vek, zneužívanie a manipulácia, psychické následky, distribúcia a šírenie, právne dôsledky.

Efektívna ochrana detí pred rizikovým sexuálnym správaním vyžaduje koordinované úsilie na medzinárodnej i národnej úrovni, vrátane implementácie právnych predpisov, rozvoja stratégií a programov zameraných na podporu a prevenciu obetí (Mátel, Galáš, Kuchárová; 2015).

V kontexte sexuálneho komerčného priemyslu sa často uplatňuje prístup zníženia škôd, známy ako Harm Reduction. Tento prístup minimalizuje negatívne dôsledky užívania drog a sexuálnych služieb. Hlavným cieľom je zabezpečiť, aby škody boli čo najmenšie (Nadácia otvorenej spoločnosti, 2005:17). Programy harm reduction sa zameriavajú na prevenciu šírenia infekčných chorôb ako HIV a hepatitída a na motiváciu k menej rizikovému správaniu v súvislosti s užívaním drog, najmä v pouličnom sexbiznise. Poskytované služby zahŕňajú distribučné a informačné sociálne poradenstvo a sociálnu asistenciu.

Podľa zákona o sociálnych službách č. 448/2008 majú občania v nepriaznivej sociálnej situácii nárok na služby krízovej intervencie, vrátane nízkoprahových služieb a terénnej sociálnej služby krízovej intervencie (Mátel, Galáš, Kuchárová; 2015).

Pornografia má potenciálne závažné psychologické a sociálne dôsledky, najmä pre mladých ľudí. Pred nástupom internetu sa mladiství často stretávali s pornografickými materiálmi náhodne, napríklad nájdením v skrini rodičov alebo starších súrodencov. Dnes sa však náhodná expozícia sexuálnym obsahom na internete deje prostredníctvom vyskakujúcich okien, návštevou stránok na zdieľanie súborov a videí, a online interakcií s inými osobami (Livingstone a kol., 2011; Ševčíková a kol., 2015).

Je potrebné dôkladne posúdiť, či je pornografia vhodným informačným materiálom pre mladých ľudí a či je možné kontrolovať obsah sledovaný mladými jedincami, aby sa zabránilo ich vystaveniu znepokojujúcim formám sexuality (Cerniglia, Cimino; 2022). Možnými riešeniami by mohlo byť označenie pornografických webových stránok „xxx“ pre ľahšiu identifikáciu a obmedzenie prístupu, ako aj zvýšenie financovania výskumu účinkov pornografie na náladu a správanie a poskytovanie (pre)výchovy pre tých, ktorých vplyv sexu a sexuality pornografia formovala (Wilson, 2018).

V Spojených štátoch sa školská sexuálna výchova zameriava na informácie o kondómoch a antikoncepciách. Je však ťažké pomôcť mladým ľuďom oddialiť prvý pohlavný styk, znížiť frekvenciu pohlavného styku a obmedziť počet sexuálnych partnerov (Haglund, K.A., Fehring, 2010).

Sexuálna výchova je v Českej republike vraj povinná, bez výnimiek. Vyučujú ho učitelia v rámci učebných osnov iných predmetov (biológia, občianstvo a rodinná výchova). Ministerstvo školstva, mládeže a športu ČR stanovilo minimálne štandardy pre sexuálnu výchovu, ktoré pokrývajú všetky témy a zahŕňajú zdravotné strediská a mimovládne organizácie. Všeobecne sa poskytovanie sexuálnej výchovy považuje za konzistentné a primerané vzhľadom na vekové rozpätie študentov. Niektorí pozorovatelia však tvrdia, že najdôležitejšími zdrojmi informácií o sexe pre mladých sú stále rodičia, knihy, televízia a ďalšie masmédiálne zdroje (Zverina, 1997 in Parker, Wellings a Lazarus, 2009).

Slováci sú všeobecne tradicionalisti, ale postoje sa líšia podľa regiónu a náboženstva. Mladí ľudia v mestách majú otvorenejšie postoje k sexu, zatiaľ čo ľudia s náboženským presvedčením sa často zasadujú za abstinenciu pred manželstvom. Katolícka cirkev, ktorá má na Slovensku silnú pozíciu, dokonca chce zrušiť sexuálnu výchovu v školách (David, 1999 in Parker, Wellings a Lazarus, 2009). Smernice pre sexuálnu výchovu na Slovensku boli vypracované na ministerstve školstva a tento predmet je vraj povinný od roku 1996. Za jeho poskytovanie sú zodpovední učitelia, zdravotné sestry a gynekológovia, a je súčasťou

formálneho vyučovania v triede. Sexuálna výchova vyučuje ako súčasť hodín náboženstva alebo etiky, témy ako homosexualita a sexuálne násilie sú takmer ignorované. Poskytovanie sexuálnej výchovy na Slovensku je nejednotné a na vidieku sa k nej pristupuje veľmi konzervatívne. (Parker, Wellings a Lazarus, 2009)

Sexuálna výchova je neoddeliteľnou súčasťou celkového vzdelávacieho programu pre deti. V rámci obsahu sexuálnej výchovy, ktorý je štruktúrovaný do šiestich tematických okruhov podľa projektu M. Brzka a J. Mellana (citovaného v Täubnerovi, 1996), je prevencia sexuálneho zneužívania detí zahrnutá do témy "Sexualita a zdravie". Zároveň je v obsahu zohľadnená aj téma "Osobné zručnosti", v rámci ktorej je asertívny tréning dôležitou súčasťou. Tieto témy sa môžu uplatniť nielen v pedagogickej praxi od prvých ročníkov základnej školy, ale už v predškolskom veku, kde prevencia zneužívania detí začína byť dôležitá. Prístup učiteľa pri asertívnom výcviku detí by mal byť založený na princípoch aktívnej spolupráce s dieťaťom, a výsledkom by mali byť aktualizované vedomosti, postoje a predovšetkým praktické asertívne zručnosti a správanie detí (Täubner, in Uzel 1997).

II. EMPIRICKÁ ČASŤ

6 Výskum a jeho metodologické východiská

Empirická časť našej práce sa zameriava na problematiku sexuálneho a pornografického správania u adolescentov na stredných školách. Výskumné zámery problematiky nadväzujú na teoretickú časť práce. A preto na základe toho si stanovíme metodologické východiská výskumu, do ktorých spadajú stanovenie si výskumného cieľa, výskumných otázok a hypotéz. Je veľmi dôležité ďalej charakterizovať výskumný súbor, nástroje a metódy, ktoré budeme využívať v zbere a analýze dát.

6.1 Metodologické východiská výskumu

Téma výskumu

Témou našej diplomovej práce je rizikové a sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách. Výskum bol smerovaný na sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách, kedy bolo našou snahou odrážať súčasnú situáciu u vybranej skupiny žiakov. Zistenie, aké majú žiaci znalosti a skúsenosti so sexualitou sa pokúsime objasniť na základe celkového výskumu a stanovení hypotéz.

Cieľ výskumu

Analyzovať, porozumieť a zistiť vplyv vystavovania pornografie na sexuálne správanie a pohľady adolescentov na stredných školách.

Jednotlivé ciele výskumu:

- **Analýza postojov k pornografii:** Zistiť postoje adolescentov k pornografii.
- **Preskúmanie vzťahu medzi vystavovaním pornografie a sexuálnym chovaním:** Vyskúmať, aké majú názory a postoje k vystavovaniu pornografie a aký vplyv to má na ich sexuálne správanie, napríklad ich pohľad na sex, sexuálne vzťahy a sexuálnu aktivitu.
- **Identifikácia faktorov ovplyvňujúcich vystavovanie pornografie:** Skúmať faktory, ktoré môžu ovplyvňovať rozhodnutie adolescentov vystavovať pornografiu, ako sú napríklad vplyv rodičov, vzdelávanie v oblasti sexuality a prístup k internetu.
- **Navrhnutie odporúčaní:** Na základe zistení navrhnúť odporúčania zamerané na posilnenie sexuálneho vzdelávania a podporu zdravého sexuálneho správania medzi adolescentmi na stredných školách.

Výskumný problém

Na základe štúdia odbornej literatúry použitej k vytvoreniu teoretickej časti diplomovej práce v kontexte problematiky rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách, sme najskôr stanovili a sformulovali výskumný problém. V súvislosti rastúcej dostupnosti pornografie a vplyvu sociálnych médií na sexuálne správanie adolescentov existuje výzva v oblasti prevencie nežiadúcich následkov spojených s vystavením pornografie a sexuálnym chovaním. Hlavným výskumným problémom diplomovej práce je preto zmapovať účinné stratégie a intervencie na prevenciu negatívnych vplyvov pornografie a podporu zdravého sexuálneho chovania medzi adolescentmi na stredných školách. Na základe tohto výskumného problému sme stanovili výskumné otázky.

Výskumne otázky:

VO1: Aké zdroje informácií o sexualite uprednostňujú respondenti?

VO2: Aké je percento respondentov, ktorí nesúhlasia so sledovaním pornografie?

VO3: Aký je percentuálny rozdiel respondentov, ktorí mali pohlavný styk, oproti tým, ktorí ho nemali.

VO4: Aký typ antikoncepcie, respondenti preferujú pri pohlavnom styku?

VO5: Koľko respondentov sa zúčastnilo na testovaní prenosu pohlavných chorôb?

Hypotézy výskumu

H1: Predpokladáme, že respondenti získavajú viac informácií o sexualite hlavne z internetových zdrojov a priateľov, ako od rodičov.

H2: Predpokladáme, že viac respondentov nesúhlasí so sledovaním pornografie, ako tí, ktorí s pornografiou súhlasia.

H3: Predpokladáme, že viac respondentov malo pohlavný styk ako nemalo.

H4: Predpokladáme, že respondenti používajú ochranu viac vo forme prezervatívu aby zabránili „neželanému,, tehotenstvu pri pohlavnom styku, ako antikoncepčnú tabletku.

H5: Predpokladáme, že väčšina respondentov nebola testovaných na AIDS, chlamýdie, kvapavku ai., ako tých, ktorí testovaní boli na AIDS, chlamýdie, kvapavku ai.

Výskumný súbor

Pre tento výskum boli zvolení žiaci, dievčatá i chlapci stredných škôl od 14 do 20 rokov, aby sa zachytila rozličnosť skúseností a pohľadov adolescentov v odlišných stupňoch vývoja. Boli zahrnuté rôzne typy stredných škôl, ako sú stredné odborné učilištia, gymnázia, odborné

školy alebo bilingválne gymnázia, aby sa prihliadalo na možné odlišnosti vo vzdelávacom prostredí.

Výskumné metódy

V empirickej časti diplomovej práce je využitá kvantitatívna výskumná stratégia na získanie dát pomocou dotazníka. Úlohou dotazníka bolo získanie u čo najvyššieho počtu respondentov kvalitných dát, ktoré sú potrebné k overeniu zmienených hypotéz a získanie odpovedí na výskumné otázky. Jeho vyplnenie bolo anonymné a dobrovoľné.

Metóda zberu dát

Pre získanie potrebných dát na dosiahnutie stanoveného cieľa som využila metódu dotazníka. Tento nástroj, ktorý podľa Chráska (2016), umožňuje písomné pokladanie otázok a získanie písomných odpovedí. Dotazník môžeme chápať ako systém pripravených otázok, ktorú sú systematicky usporiadané a na ktoré respondenti odpovedajú písomne.

Predvýskum

Pre overenie funkčnosti výskumného materiálu boli oslovení pracovníci zo stredných škôl, ktorí sú v každodennom kontakte so študentmi. Pedagógovia prostredníctvom preštudovania dotazníka a následného zhodnotenia jeho zrozumiteľnosti a náročnosti poskytli spätnú väzbu. Na základe ich poznámok bola dotazníková forma upravená tak, aby bola zrozumiteľná a adekvátne pre všetkých respondentov.

Do predvýskumu sa zapojili zástupca riaditeľa a výchovný poradca a 2 pedagógovia pracujúci na stredných školách. Ich názory a pripomienky boli dôležité pre ďalšie vylepšenie dotazníka a zabezpečenie jeho účinnosti v zbere dát o pornografickom a sexuálnom správaní adolescentov na stredných školách.

7 Výsledky výskumného šetrenia

Zbieranie dát prebiehalo na stredných školách ako sú gymnázia, bilingválne gymnázia, stredné odborné učilišťa a odborné školy, pričom distribúcia dotazníkov bola schválená pod riaditeľmi, výchovnými poradcami a učiteľmi stredných škôl. Zbierka dát prebiehala digitálnou formou prostredníctvom pedagógov, priamo na vyučovacích hodinách. Dotazník obsahoval 27 otázok, vrátane základných demografických otázok. Respondenti mali možnosť odpovedať výberom jednej z viacerých možností i výberom viacerých možností.

Dotazník bol zdieľaný v digitálnej forme pomocou google-forms. Začiatok zberu dát bolo v polovici marca 2024 a jeho ukončenie bolo v polovici apríla 2024. Celkovo sa zapojilo 267 respondentov.

Výsledky výskumu boli interpretované do šiestich oblastí. Prvým okruhom boli základné údaje o respondentoch (dievča/chlapec a vek), nasledovalo trávenie času na internete, znalosti a skúsenosti týkajúce sa sexuality a pornografie, osobná sexuálna skúsenosť, ochrana pri pohlavnom styku a testovanie na pohlavne prenosné choroby.

Výsledky boli spracované v grafoch a tabuľkách pomocou programu MS Excel, kde boli uvedené úplne a podstatné početnosti.

7.1 Interpretácia výsledkov výskumného šetrenia

Informatívna oblasť

Informatívna oblasť slúžila pre získanie údajov pre správnu identifikáciu respondentov.

Danou oblasťou sa zaoberali dotazníkové položky číslo 1, 2.

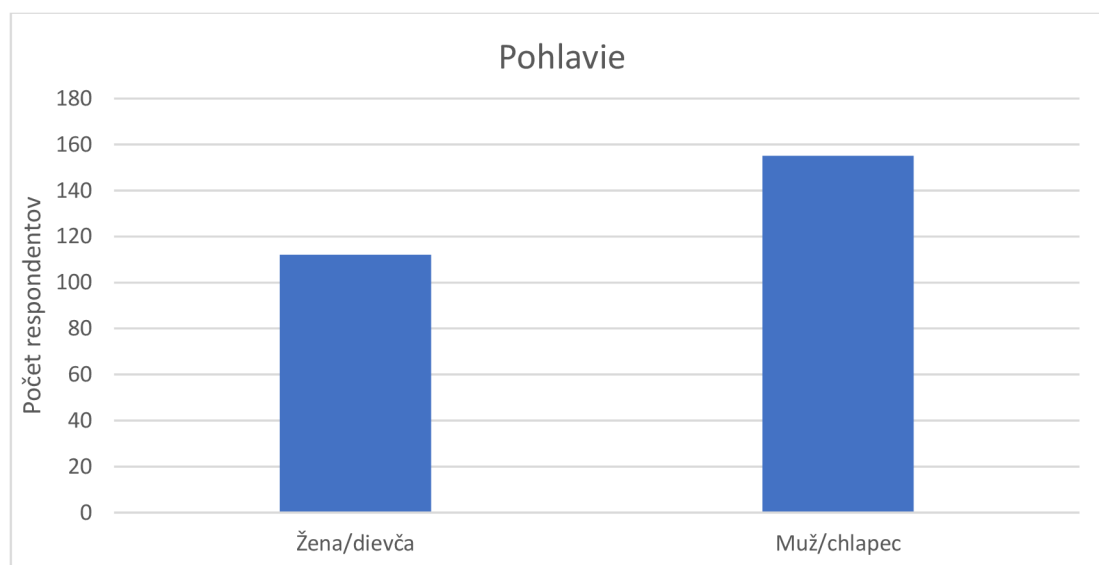
Dotazníková položka číslo 1 – Pohlavie.

Respondentov sme merali podľa pohlavia. Vyššie percento respondentov bolo chlapcov (58,1 %), ako dievčat (41,9 %). Je možné, že dotazník bol zdieľaný hlavne na stredných odborných učilištiach, z toho dôvodu, máme viac dát od chlapcov.

Pohlavie	Počet odpovedí	%
Žena/dievča	112	41,9 %
Muž/chlapec	155	58,1 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 1: Pohlavie respondentov

Zdroj: Vlastný

Graf 1: Pohlavie respondentov

Dotazníková položka číslo 2 – Vek respondentov.

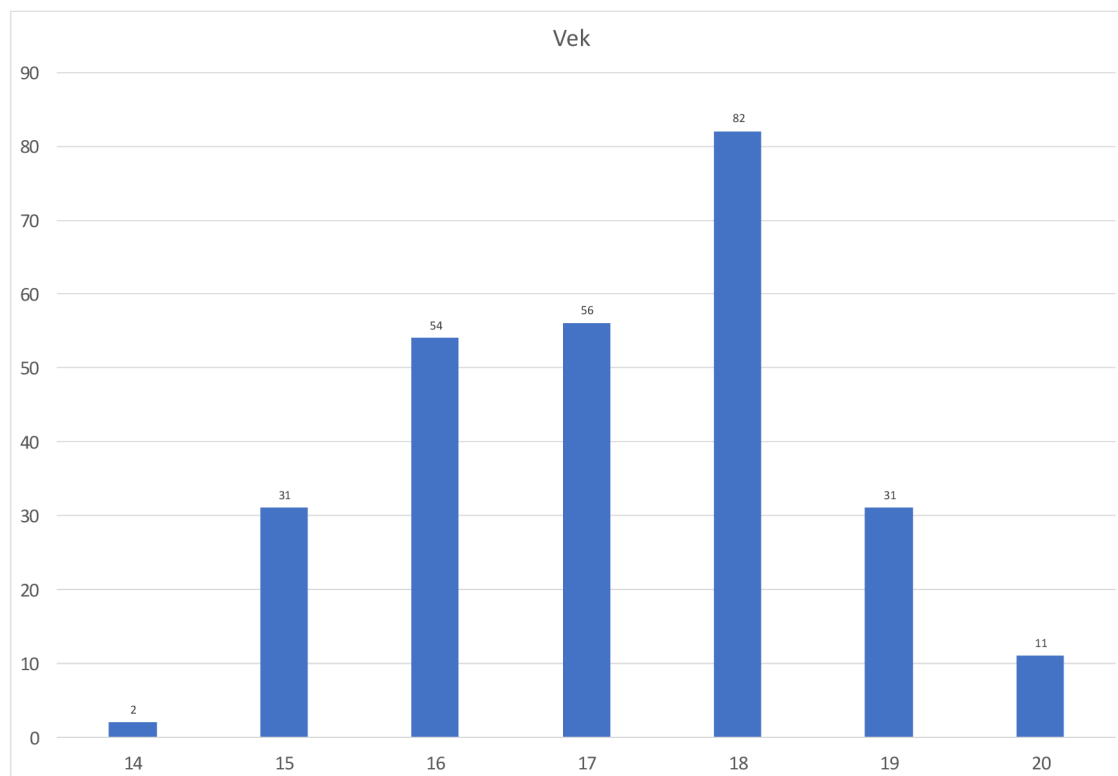
Najvyššie percento oslovených tvorili študenti vo veku 18 rokov (30,7%). Druhú vysokopostavenú kategóriu tvorili respondenti vo veku 17 rokov (21 %), o malé percento respondentov vo veku 16 rokov (20,2 %). Ďalší respondenti boli vo veku 15 a 19 s rovnakým percentom (11,6%), vo veku 20 rokov (3,7 %) a s najmenším percentom boli respondenti vo veku 14 rokov (0,7 %).

Vek 14 a 20 rokov bol meraný z dôvodu študentov, ktorí študujú na bilingválnych gymnáziách. Títo študenti môžu nastúpiť do prvého ročníka buď po absolvovaní 8. triedy alebo po ukončení 9. triedy základnej školy, čo môže viesť k nezhode v rokoch štúdia. Údaje sú uvedené v grafe a tabuľke.

Vek	Počet odpovedí	%
14 rokov	2	0,7 %
15 rokov	31	11,6 %
16 rokov	54	20,2 %
17 rokov	56	21 %
18 rokov	82	30,7 %
19 rokov	31	11,6 %
20 rokov	11	3,7 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 2: Vek respondentov

Zdroj: Vlastný

Graf 2: Vek respondentov

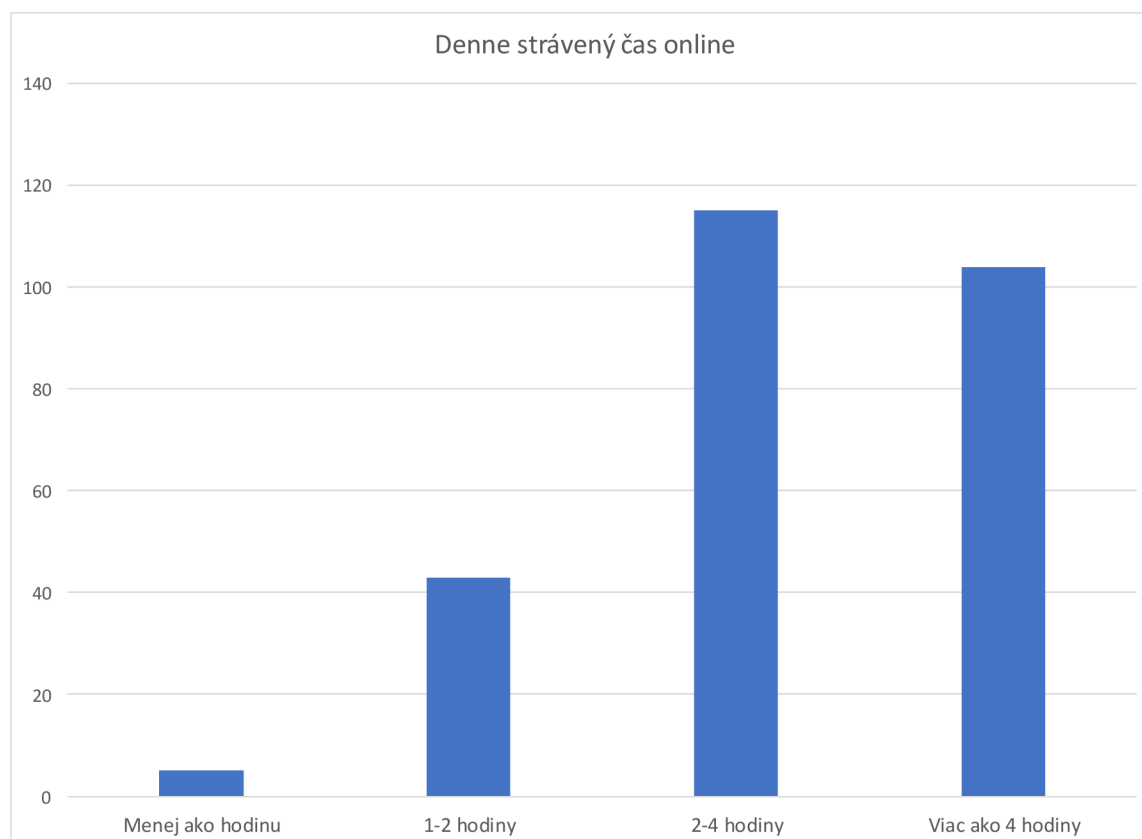
Dotazníková položka číslo 3 – Koľko času denne stráviš online (vrátane sociálnych médií)?

Dotazníková položka číslo 3 zisťovala, koľko času študenti trávia na internete. V otázke mohli, zvoliť len jednu odpoveď. Respondenti, podľa výskumu trávia na internete najviac 2-4 hodiny denne (43,1 %), menšia väčšina viac ako 4 hodiny (39 %), ďalej vyšlo vo výskume, že takéto percento študentov tráví na internete 1-2 hodiny (16,1 %) a najmenej respondentov, tráví na sociálnych sieťach a internete menej ako hodinu (1,9 %).

Denne strávený čas	Počet odpovedí	%
Menej ako hodinu	5	1,9 %
1-2 hodiny	43	16,1 %
2-4 hodiny	115	43,1 %
Viac ako 4 hodiny	104	39 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 3: Denne strávený čas online

Zdroj: Vlastný

Graf 3: Denne strávený čas online

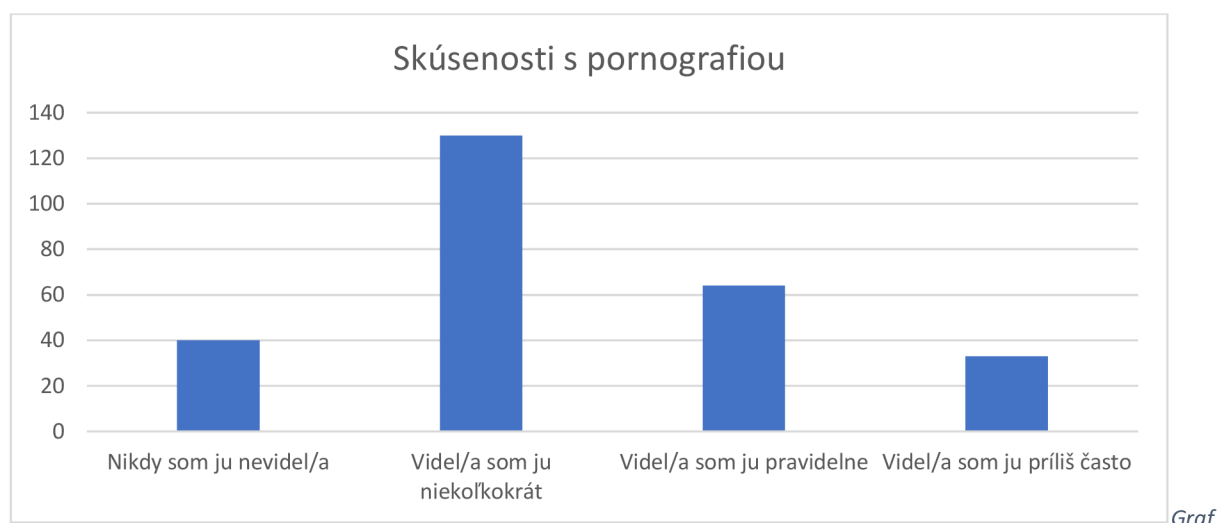
Dotazníková položka číslo 4 – Aké sú tvoje skúsenosti s pornografiou (obrázky, videá)?

Dotazníková položka číslo 4 skúmala, či niekedy videli pornografiu vo forme obrázkov alebo videí. Výskum ukázal, že väčšie percento študentov videlo pornografiu vo forme obrázkov a videí niekoľkokrát (48,7 %), sledovalo ju pravidelne respondentov (24 %), (15 %) pornografiu nevidelo nikdy a najmenšie percento študentov ju videlo príliš často (12,4 %).

Skúsenosti s pornografiou	Počet odpovedí	%
Nikdy som ju nevidel/a	40	15 %
Videl/a som ju niekoľkokrát	130	48,7 %
Videl/a som ju pravidelne	64	24 %
Videl/a som ju príliš často	33	12,4 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 4: Skúsenosti s pornografiou

Zdroj: Vlastný

Graf 4: Skúsenosti s pornografiou

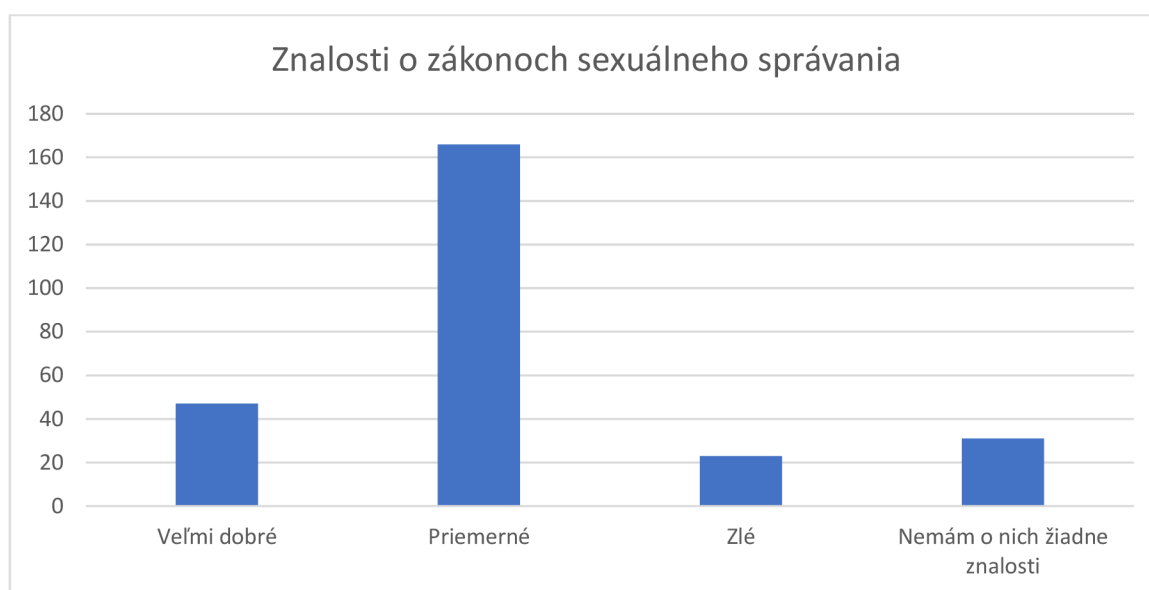
Dotazníková položka číslo 5 – Aké sú tvoje znalosti o zákonoch týkajúcich sa sexuálneho správania a pornografie?

Dotazníková položka číslo 5 sa zaoberala, či študenti majú nejaké znalosti o zákonoch, ktoré sa týkajú sexuálneho správania a pornografie. Študenti, ktorí sa zúčastnili výskumu, majú informácie o zákonoch týkajúcich sa sexuálneho správania a pornografie priemerné (62,2 %), ďalšia skupina študentov tvrdí, že má veľmi dobre znalosti o týchto zákonoch (17,6 %), (11,6 %) tvrdí, že nemá o zákonoch o sexuálnom a pornografickom správaní žiadne znalosti a posledná časť respondentov má zle znalosti (8,6 %).

Znalosti o zákonoch sexuálneho správania	Počet odpovedí	%
Veľmi dobré	47	17,6 %
Priemerné	166	62,2 %
Zlé	23	8,6 %
Nemám o nich žiadne znalosti	31	11,6 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 5: Znalosti o zákonoch sexuálneho správania

Zdroj: Vlastný

Graf 5: Znalosti o zákonoch sexuálneho správania

Dotazníková položka číslo 6 – Čo by podľa teba mohlo byť najväčším rizikom pri pozeraní pornografického materiálu?

Dotazníková položka číslo 6 zisťovala, u študentov aké by mohli byť riziká pri pozeraní pornografie. V tejto položke respondenti mohli odpovedať jednou alebo aj viacerými odpoveďami a tiež napísať svoj vlastný pohľad/riziko. Najvyšší počet respondentov a to 192 si myslí, že pozeranie pornografie môže viesť k závislosti, 174 respondentov si myslí že sa zvyšuje riziko nerealistických očakávaní o sexe a 126 študentov si myslí, že sledovanie pornografie by mohlo ovplyvniť vzťahy s partnermi. Len 8 respondentov odpovedalo na položku iné.

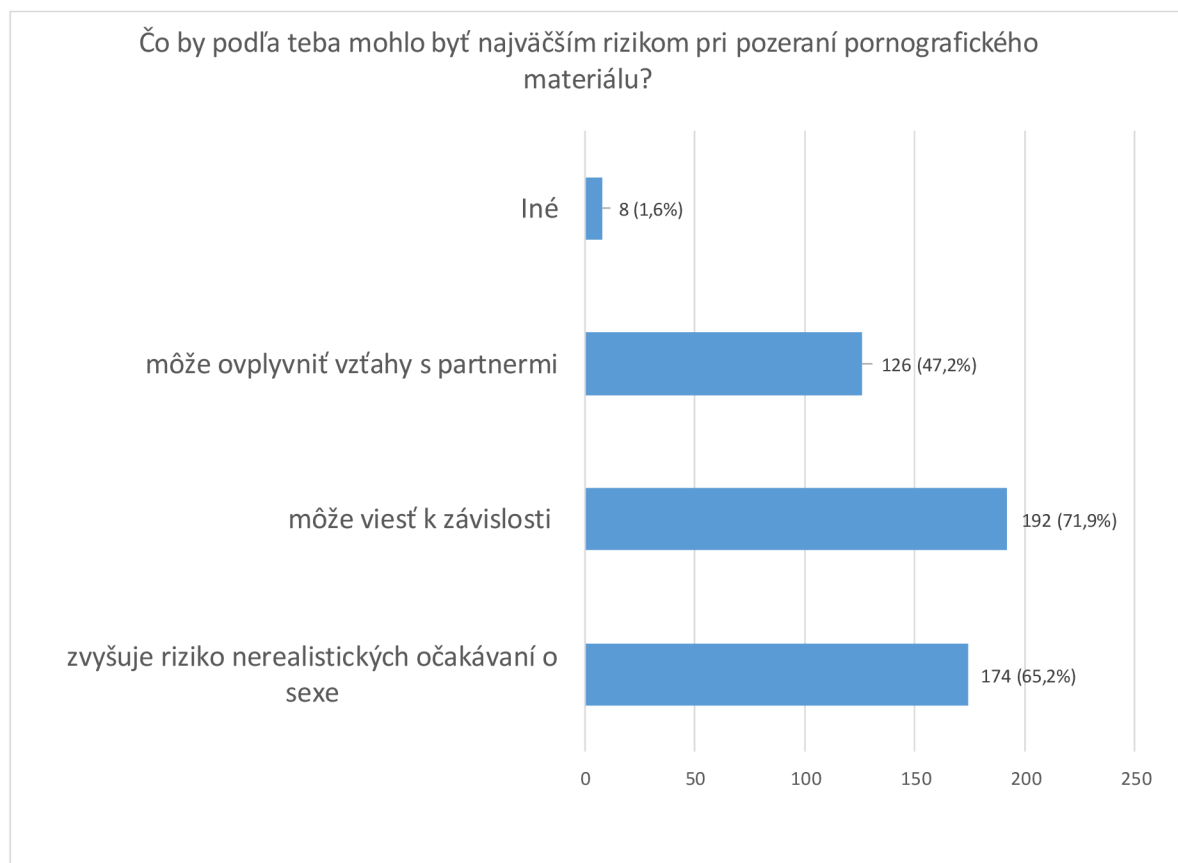
Respondenti mohli na túto otázku odpovedať aj položkou iné. Niektorí respondenti odpovedali, že rizikom pri pozeraní pornografického materiálu môže byť strata libida, „človek

stráca dôstojnosť," „Existujú stránky, ktoré zbierajú dáta, a rôzne phishingové stratégie, čo môže viesť k ukradnutiu osobných údajov," alebo „zníženie pôrodnosti."

Čo by podľa teba mohlo byť najväčším rizikom pri pozeraní pornografického materiálu?	Počet odpovedí	% (podiel z počtu respondentov)	% (podiel z počtu odpovedí)
zvyšuje riziko nerealistických očakávaní o sexe	174	65,2 %	34,8 %
môže viesť k závislosti	192	71,9 %	38,4 %
môže ovplyvniť vzťahy s partnermi	126	47,2 %	25,2 %
Iné	8	3,2 %	1,6 %
Celková hodnota	500	187,5 %	100 %

Tabuľka 6: Riziká pri pozeraní pornografického materiálu

Zdroj: Vlastný

Graf 6: Riziká pri pozeraní pornografického materiálu

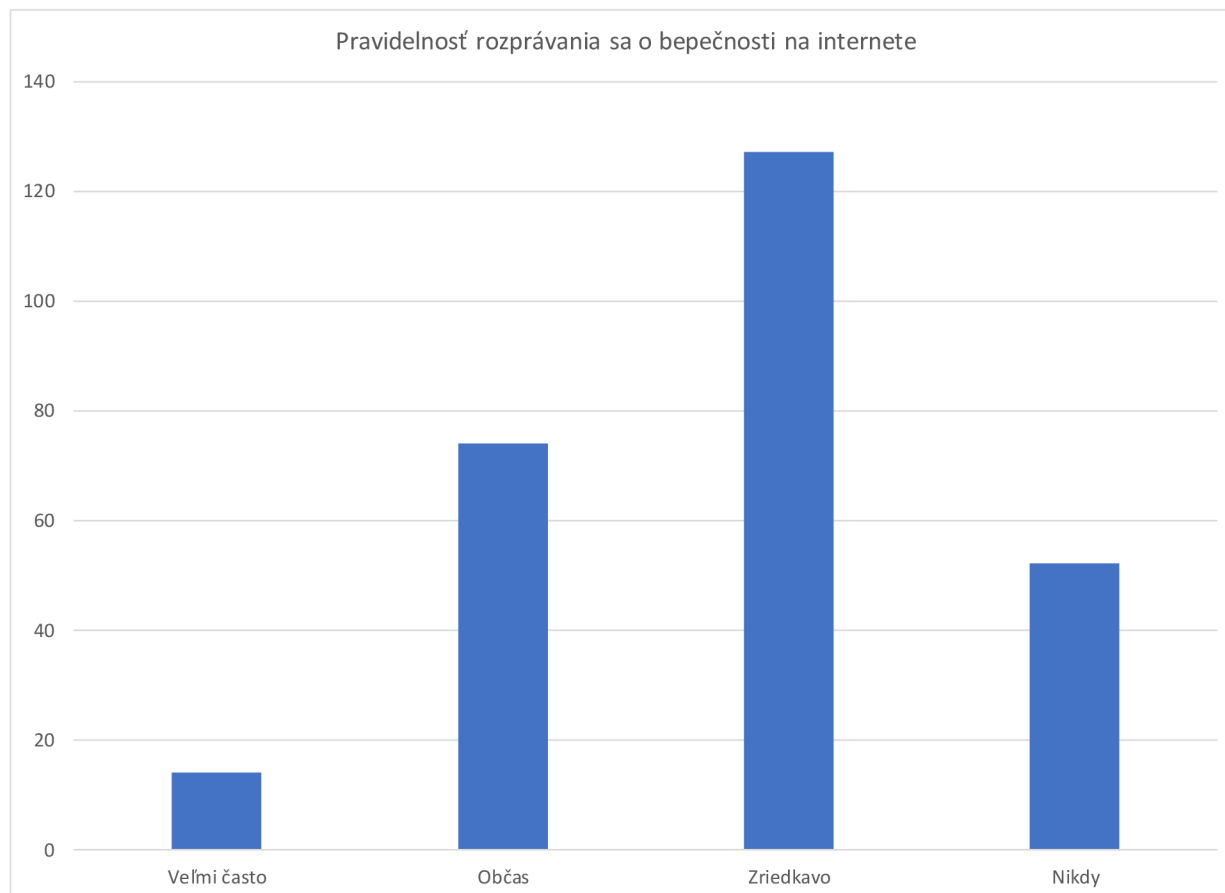
Dotazníková položka číslo 7 – Ako často hovoríš s niekým o témach ako bezpečnosť na internete?

Dotazníková položka číslo 7 merala, ako často študenti hovoria o téme ako bezpečnosť na internete. Vysoké percento respondentov hovorí zriedkavo o bezpečnosti na internete (47,6 %), (27,7 %) rozpráva o tomto probléme občas, (19,5 %) nehovorí o tom nikdy a najmenej študentov hovorí o tom často (5,2 %).

Pravidelnosť rozprávania sa o bezpečnosti na internete	Počet odpovedí	%
Veľmi často	14	5,2 %
Občas	74	27,7 %
Zriedkavo	127	47,6 %
Nikdy	52	19,5 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 7: Pravidelnosť rozprávania sa o bezpečnosti na internete

Zdroj: Vlastný

Graf 7: Pravidelnosť rozprávania sa o bezpečnosti na internete

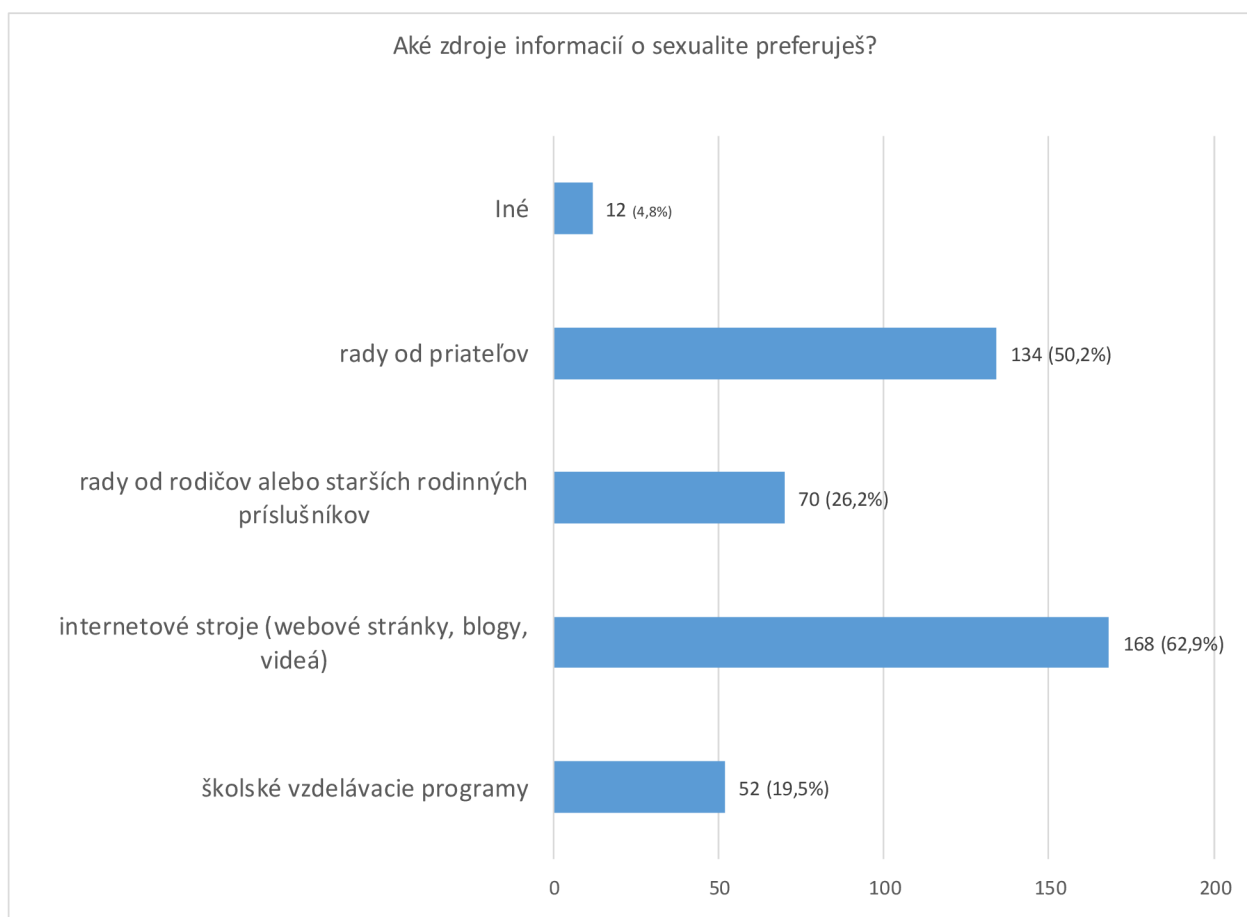
Dotazníková položka číslo 8 – Aké zdroje informácií o sexualite preferuješ?

Dotazníková položka číslo 8 zisťovala, ktoré zdroje informácií o sexualite respondenti preferujú. V otázke mohli označiť jednu a viac odpovedí a napísať aj vlastný zdroj, ktorý v odpovediach nie je. Preferovanie zdrojov informácií o sexualite, 168 respondentov prevažovalo hlavne informácie z internetových zdrojov (webových stránok, blogov a videí), 134 študentov prevažovalo rady od priateľov, 70 respondentov si pýtalo rady od rodičov alebo starších rodinných príslušníkov, najnižší počet študentov získava rady zo školských vzdelávacích programov a to 52. Len 12 respondentov označilo odpoveď Iné.

Aké zdroje informácií o sexualite preferuješ?	Počet odpovedí	% (podiel z počtu respondentov)	% (podiel z počtu odpovedí)
školské vzdelávacie programy	52	19,48 %	11,93 %
internetové stroje (webové stránky, blogy, videá)	168	62,92 %	38,53 %
rady od rodičov alebo starších rodinných príslušníkov	70	26,22 %	16,06 %
rady od priateľov	134	50,19 %	30,73 %
Iné	12	4,49 %	2,75 %
Celková hodnota	436	163,3 %	100 %

Tabuľka 8: Preferovanie zdrojov o sexualite

Zdroj: Vlastný

Graf 8: Preferovanie zdrojov o sexualite

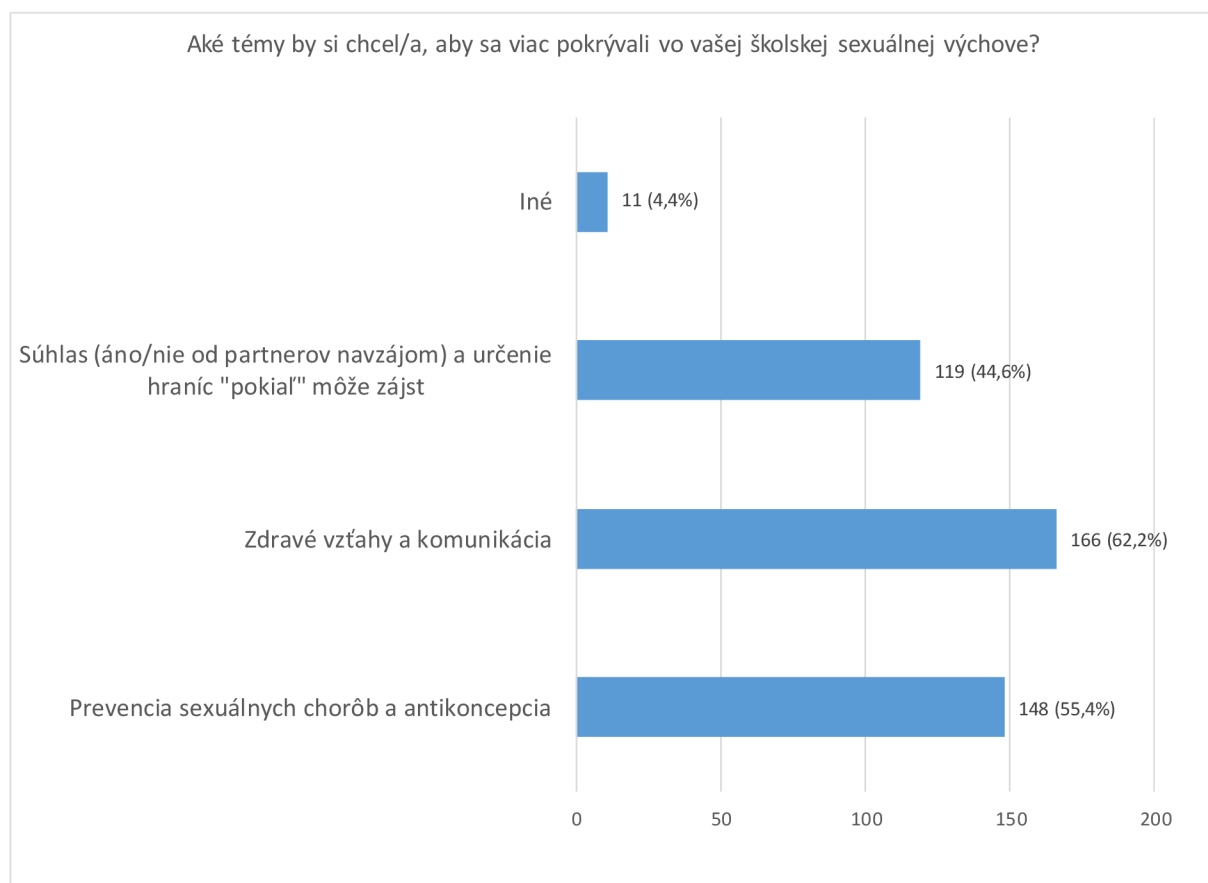
Dotazníková položka číslo 9 – Aké témy by si chcel/a, aby sa viac pokrývali vo vašej školskej sexuálnej výchove?

Dotazníková položka číslo 9 zisťovala, aké témy by chceli študenti aby sa vyskytovali v sexuálnej výchove na školách. Mohli zvolit' jednu alebo viac odpovedí, poprípade doplnit' vlastný návrh témy. V tejto dotazníkovej položke, 11 respondentov odpovedalo, že nemajú sexuálnu výchovu na školách alebo s ňou nesúhlasia v položke iné. Pokiaľ by na školách sexuálna výchova bola, tak by sa 166 respondentov chcelo venovať hlavne téme, ktorá sa týka zdravých vzťahov a komunikácie, ďalej by sa 148 respondentov chcelo zaoberať prevenciou sexuálnych chorôb a antikoncepciou a poslednou témou teda, súhlasom (áno/nie od partnerov navzájom) a určenie hraníc „pokiaľ“ môže zísť by zaujímalo 119 študentov.

Aké témy by si chcel/a, aby sa viac pokrývali vo vašej školskej sexuálnej výchove?	Počet odpovedí	% (podiel z počtu respondentov)	% (podiel z počtu odpovedí)
Prevenencia sexuálnych chorôb a antikoncepcia	148	55,43 %	33,33 %
Zdravé vzťahy a komunikácia	166	62,17 %	37,39 %
Súhlas (áno/nie od partnerov navzájom) a určenie hraníc "pokiaľ" môže zújsť	119	44,57 %	26,80%
Iné	11	4,12 %	2,48 %
Celková hodnota	444	166,29 %	100 %

Tabuľka 9: Témy v sexuálnej výchove

Zdroj: Vlastný

Graf 9: Témy v sexuálnej výchove

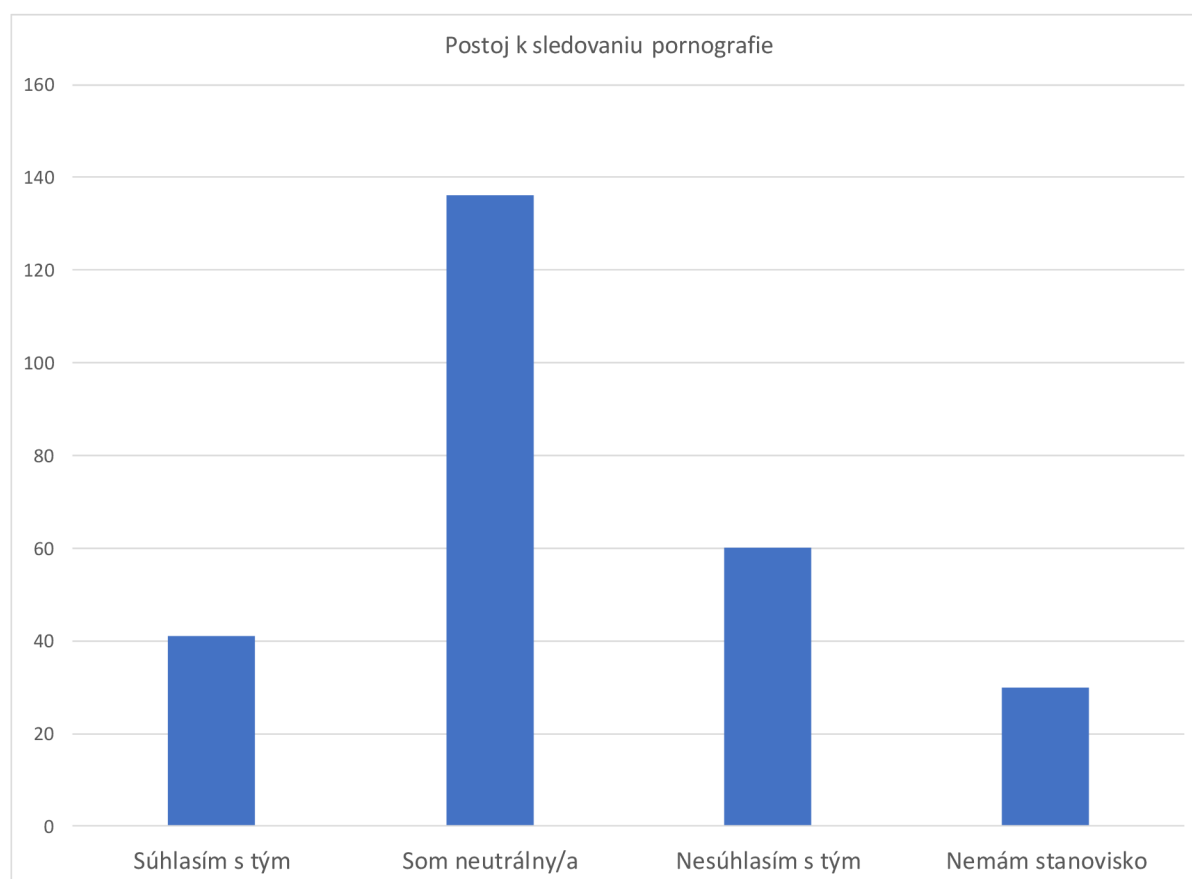
Dotazníková položka číslo 10 – Aký je tvoj postoj k sledovaniu pornografického materiálu?

Dotazníková položka číslo 10 merala, postoje študentov a sledovanie pornografie. Len málo respondentov nemá stanovisko k sledovaniu pornografie (11,2 %), málo študentov súhlasí (15,4 %), nesúhlasí (22,5 %) a neutrálnych študentov k pozeraniu pornografie je (50,9 %).

Postoj k sledovaniu pornografie	Počet odpovedí	%
Súhlasím s tým	41	15,4 %
Som neutrálny/a	136	50,9 %
Nesúhlasím s tým	60	22,5 %
Nemám stanovisko	30	11,2 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 10: Postoj k sledovaniu pornografie

Zdroj: Vlastný

Graf 10: Postoj k sledovaniu pornografie

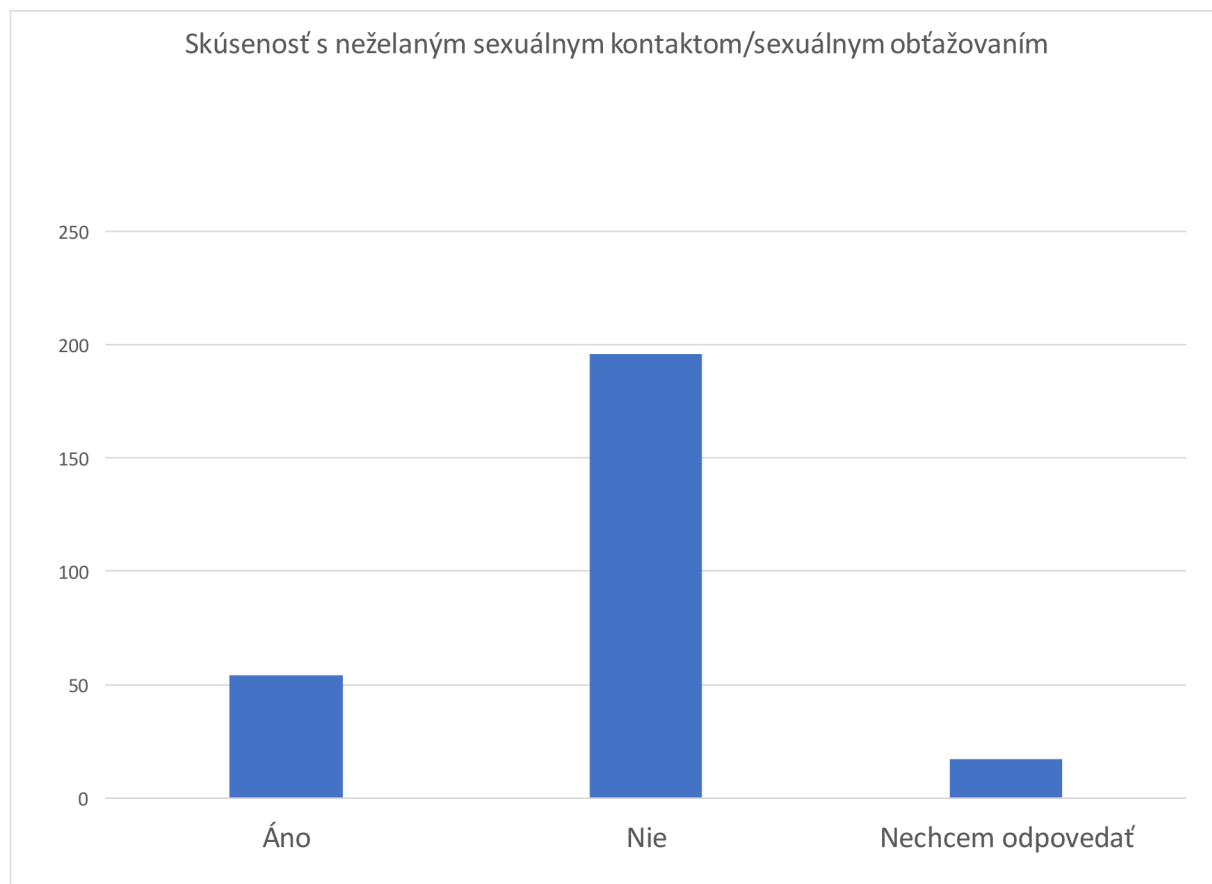
Dotazníková položka číslo 11 – Máš skúsenosť s neželaným sexuálnym kontaktom alebo sexuálnym obťažovaním?

Dotazníková položka číslo 11 zisťovala, u študentov skúsenosti so sexuálnym kontaktom alebo obťažovaním. Respondenti nemajú skúsenosť so sexuálnym kontaktom alebo obťažovaním (73,4 %), našli sa študenti, ktorí túto skúsenosť majú (20,2 %) a pár respondentov nechcelo odpovedať (6,4 %).

Skúsenosť s neželaným sexuálnym kontaktom/sexuálnym obťažovaním	Počet odpovedí	%
Áno	54	20,2 %
Nie	196	73,4 %
Nechcem odpovedať	17	6,4 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 11: Skúsenosť s neželeným sexuálnym kontaktom alebo obťažovaním

Zdroj: Vlastný

Graf 11: Skúsenosť s neželeným sexuálnym kontaktom alebo obťažovaním

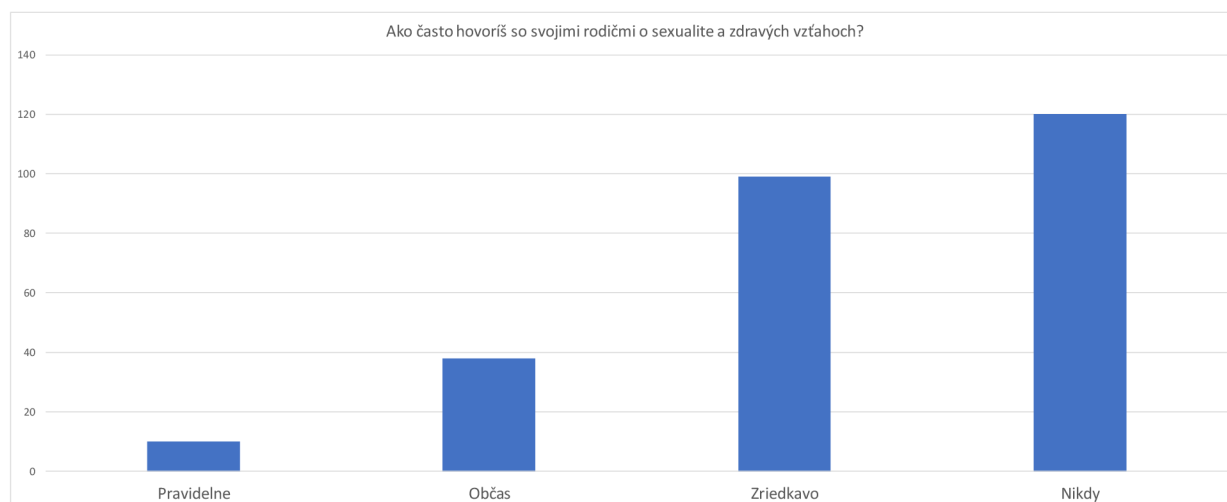
Dotazníková položka číslo 12 - Ako často hovoríš so svojimi rodičmi o sexualite a zdravých vzťahoch?

Dotazníková položka číslo 12 sa zaoberala, či hovoria študenti so svojimi rodičmi o sexualite a zdravých vzťahoch. Väčšina respondentov o tomto probléme nehovorí s rodičmi nikdy (44,9 %), zriedkavo (37,1 %), občas (14,2 %) a malé percento hovorí o tom pravidelne (3,7 %).

Ako často hovoríš so svojimi rodičmi o sexualite a zdravých vzťahoch?	Počet odpovedí	%
Pravidelne	10	3,7 %
Občas	38	14,2 %
Zriedkavo	99	37,1 %
Nikdy	120	44,9 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 12: Rozprávanie sa o sexualite a zdravých vzťahoch so svojimi rodičmi

Zdroj: Vlastný

Graf 12: Rozprávanie sa o sexualite a zdravých vzťahoch so svojimi rodičmi

Dotazníková položka číslo 13 - Cítiš sa vo vzťahu so svojím partnerom/partnerkou schopný/á komunikovať o sexuálnych témach?

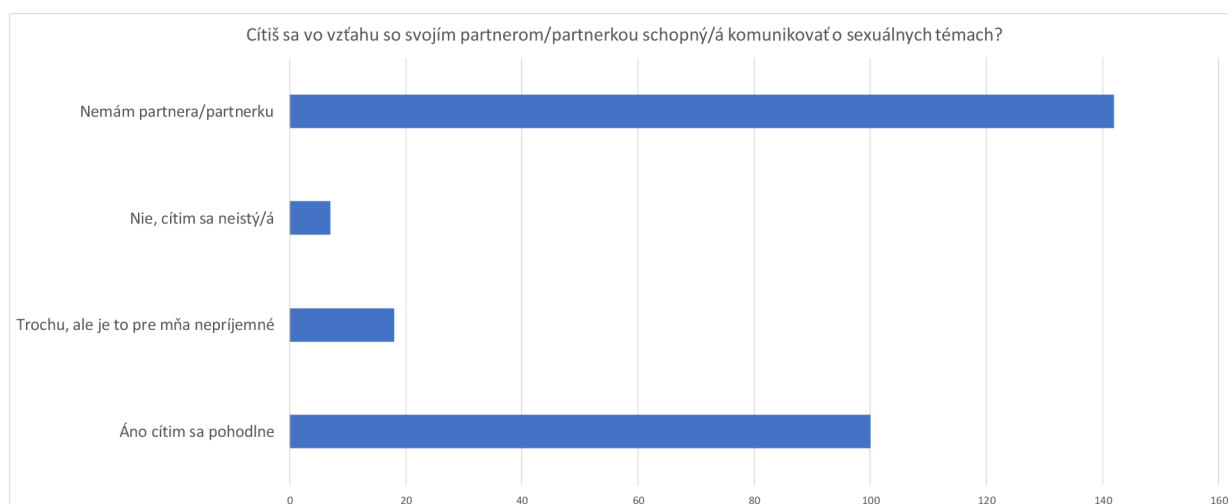
Dotazníková položka číslo 13 zisťovala, schopnosť a pohodlnosť komunikácie so svojím partnerom/partnerkou o sexuálnych témach. Veľa respondentov vo výskume odpovedalo, že partnera/ku nemá (53,2 %), ďalšia skupina respondentov, ktorí partnera/ku majú sa cítia pohodlne o týchto témach komunikovať (37,5 %), pre niektorých je táto téma

nepríjemná pre rozoberanie vo vzťahu (6,7 %) a pár študentov sa cíti neisto pri rozhovoroch na túto tému s partnerom/kou (2,6 %).

Cítiš sa vo vzťahu so svojím partnerom/partnerkou schopný/á komunikovať o sexuálnych témach?	Počet odpovedí	%
Áno cítim sa pohodlne	100	37,5 %
Trochu, ale je to pre mňa nepríjemné	18	6,7 %
Nie, cítim sa neistý/á	7	2,6 %
Nemám partnera/partnerku	142	53,2 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 13: Schopnosť komunikácie o sexuálnych témach so svojím partnerom/kou

Zdroj: Vlastný

Graf 13: Schopnosť komunikácie o sexuálnych témach so svojím partnerom/kou

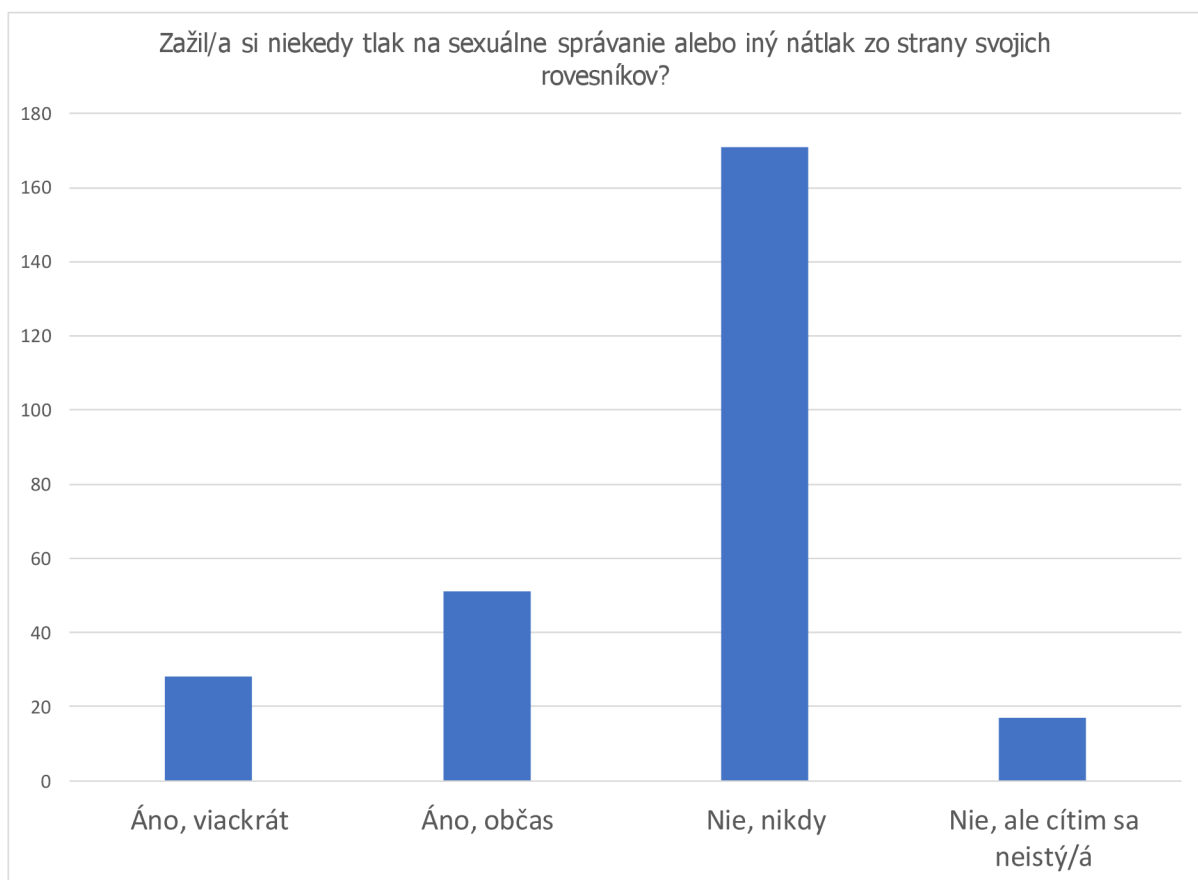
Dotazníková položka číslo 14 - Zažil/a si niekedy tlak na sexuálne správanie alebo iný nátlak zo strany svojich rovesníkov?

Dotazníková položka číslo 14 zistovala, či respondenti niekedy zažili tlak alebo nátlak na sexuálne správanie od rovesníkov. Väčšina odpovedala že tento typ nátlaku nezažila nikdy (64 %), niektorí študenti sexuálny nátlak zažili občas (19,1 %), (10,5 %) respondentov ho zažilo viackrát a zopár (6,4 %) ho nezažilo ale cítia sa neisto.

Zažil/a si niekedy tlak na sexuálne správanie alebo iný nátlak zo strany svojich rovesníkov?	Počet odpovedí	%
Áno, viackrát	28	10,5 %
Áno, občas	51	19,1 %
Nie, nikdy	171	64 %
Nie, ale cítim sa neistý/á	17	6,4 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 14: *Tlak alebo nátlak zo strany rovesníkov na sexuálne správanie*

Zdroj: Vlastný

Graf 14: *Tlak alebo nátlak zo strany rovesníkov na sexuálne správanie*

Dotazníková položka číslo 15 - *Cítiš sa bezpečne na internete, pokiaľ ide o sexuálne správy alebo vystavovanie pornografického obsahu (nevhodné reklamy znázorňujúce sexuálny obsah, neželané správy od skrytých pedofilov...)?*

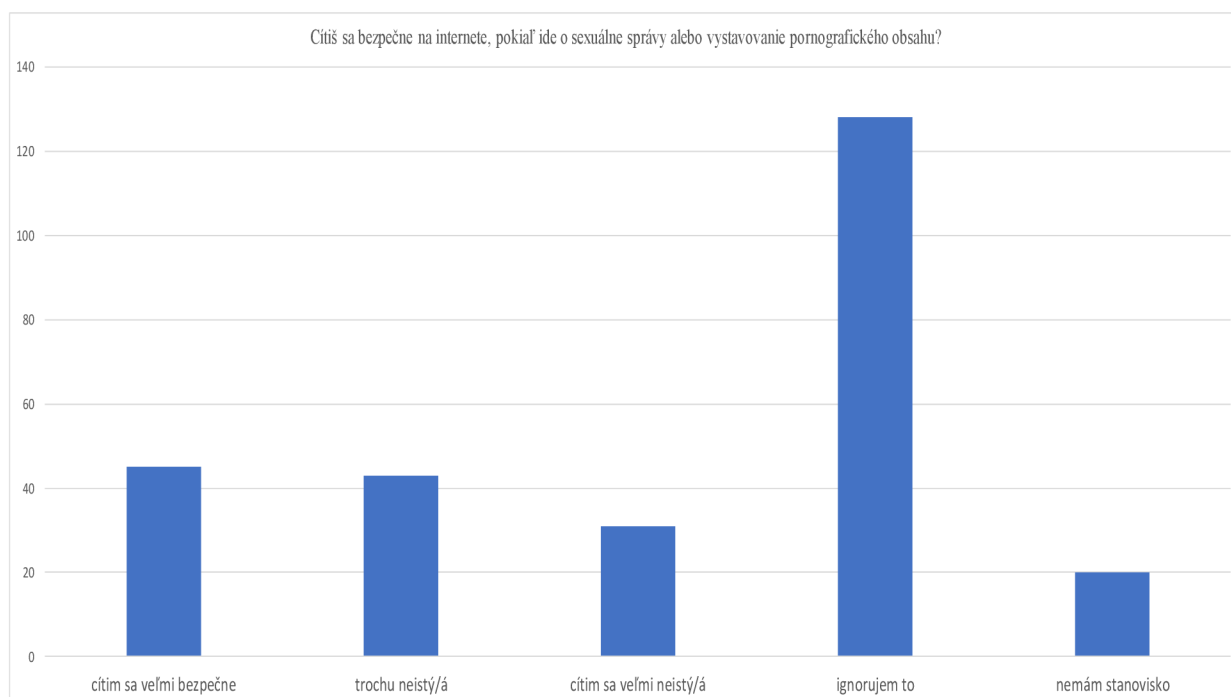
Dotazníková položka číslo 15 zisťovala, mieru bezpečnosti na internete, pokiaľ šlo o sexuálne správy alebo vystavovanie pornografického obsahu. Veľa respondentov tento obsah

ignoruje (47,9 %), ďalej sa cítili veľmi bezpečne (16,9 %), trochu neisto (16,1 %), veľmi neisto (11,6 %) a najmenej percent v tejto otázke mali respondenti, ktorí nemali stanovisko (7,5 %).

Cítiš sa bezpečne na internete, pokiaľ ide o sexuálne správy alebo vystavovanie pornografického obsahu?	Počet odpovedí	%
cítim sa veľmi bezpečne	45	16,9 %
trochu neistý/á	43	16,1 %
cítim sa veľmi neistý/á	31	11,6 %
ignorujem to	128	47,9 %
nemám stanovisko	20	7,5 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 15: Bezpečnosť, týkajúca sa sexuálnych správ alebo vystavovanie pornografického materiálu

Zdroj: Vlastný

Graf 15: Bezpečnosť, týkajúca sa sexuálnych správ alebo vystavovanie pornografického materiálu

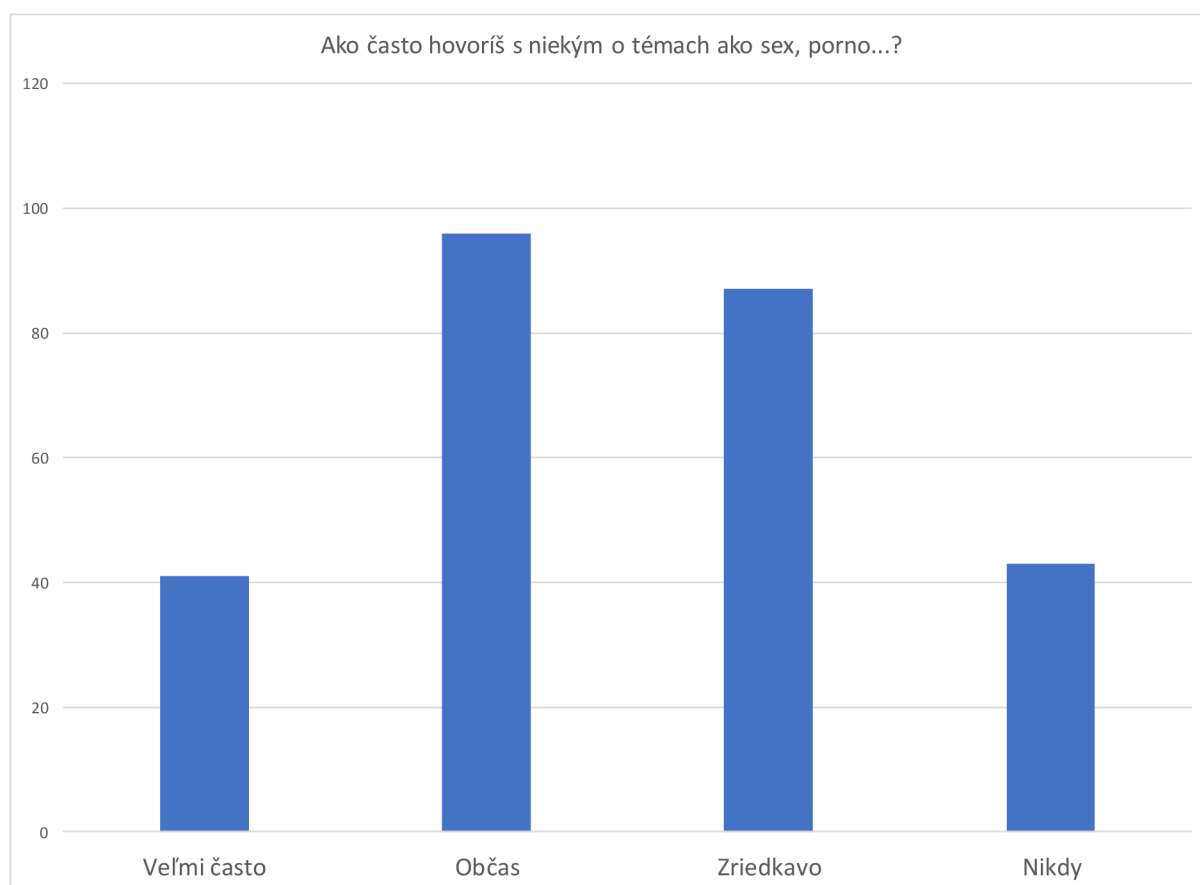
Dotazníková položka číslo 16 - Ako často hovoríš s niekým o témach ako sex, porno...?

Dotazníková položka číslo 16 skúmala, či niekedy hovoria o téme ako sex, porno apod. (35,96 %) respondentov o týchto témach hovorí občas, zriedkavo (32,58 %), nikdy (16,1 %) a najmenej respondentov hovorí o týchto témach veľmi často (15,36 %).

Ako často hovoríš s niekým o témach ako sex, porno...?	Počet odpovedí	%
Veľmi často	41	15,36 %
Občas	96	35,96 %
Zriedkavo	87	32,58 %
Nikdy	43	16,1 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 16: Rozhovor o témach sex, porno.

Zdroj: Vlastný

Graf 16: Rozhovor o témach sex, porno.

Dotazníková položka číslo 17 - Kde získavaš informácie o sexualite, ak nie zo školy?

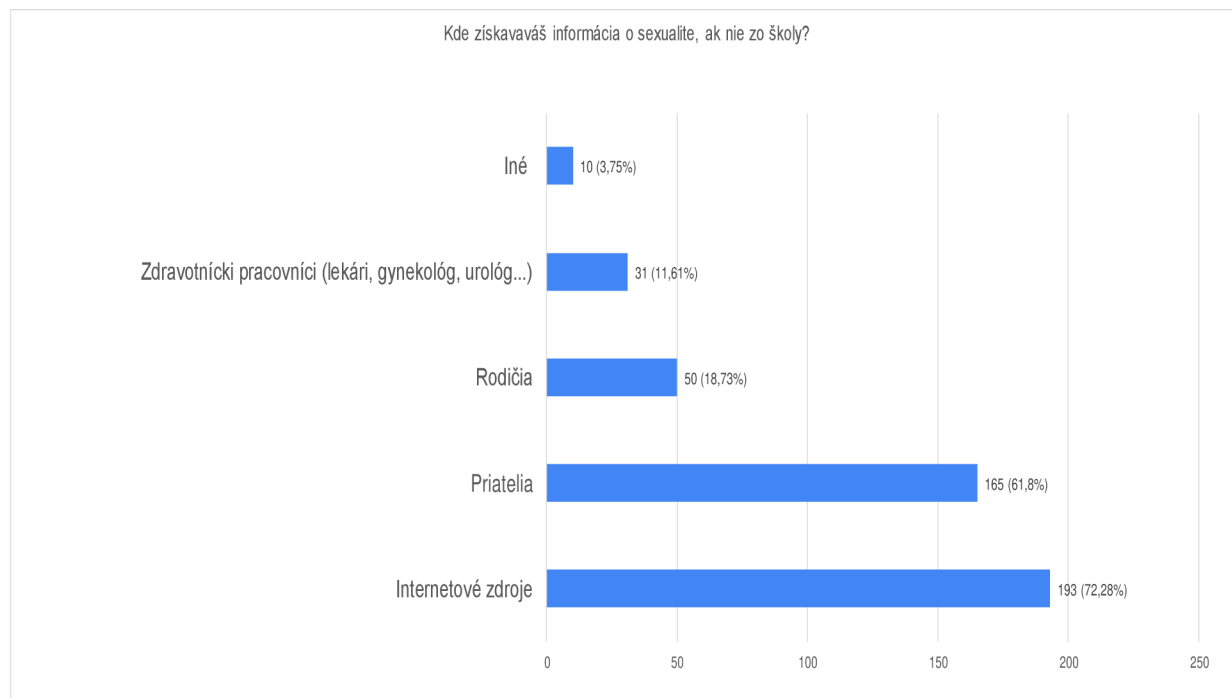
Dotazníková položka číslo 17 zisťovala, odkiaľ získavajú informácie o sexualite. Mohli odpovedať jednou možnosťou alebo viacerými a tiež mohli odpovedať položkou iné. Najviac respondentov a to 193 čerpano informácie o sexualite z internetových zdrojov, od priateľov získavalo tiež mnoho študentov informácie 165, od rodičov 50 respondentov a 31

študentov sa pýtalo aj zdravotníckych pracovníkov ako sú lekári, gynekológovia, urológovia (%). 10 respondentov odpovedalo položkou iné.

Aké zdroje informácií o sexualite preferuješ?	Počet odpovedí	% (podiel z počtu respondentov)	% (podiel z počtu odpovedí)
Internetové zdroje	193	72,28 %	42,98 %
Priatelia	165	61,8 %	36,75 %
Rodičia	50	18,73 %	11,14 %
Zdravotnícki pracovníci (lekári, gynekológ, urológ...)	31	11,61 %	6,9 %
Iné	10	3,75 %	2,23 %
Celková hodnota	449	168,17 %	100%

Tabuľka 17: *Informácie o sexualite*

Zdroj: Vlastný

Graf 17: *Informácie o sexualite*

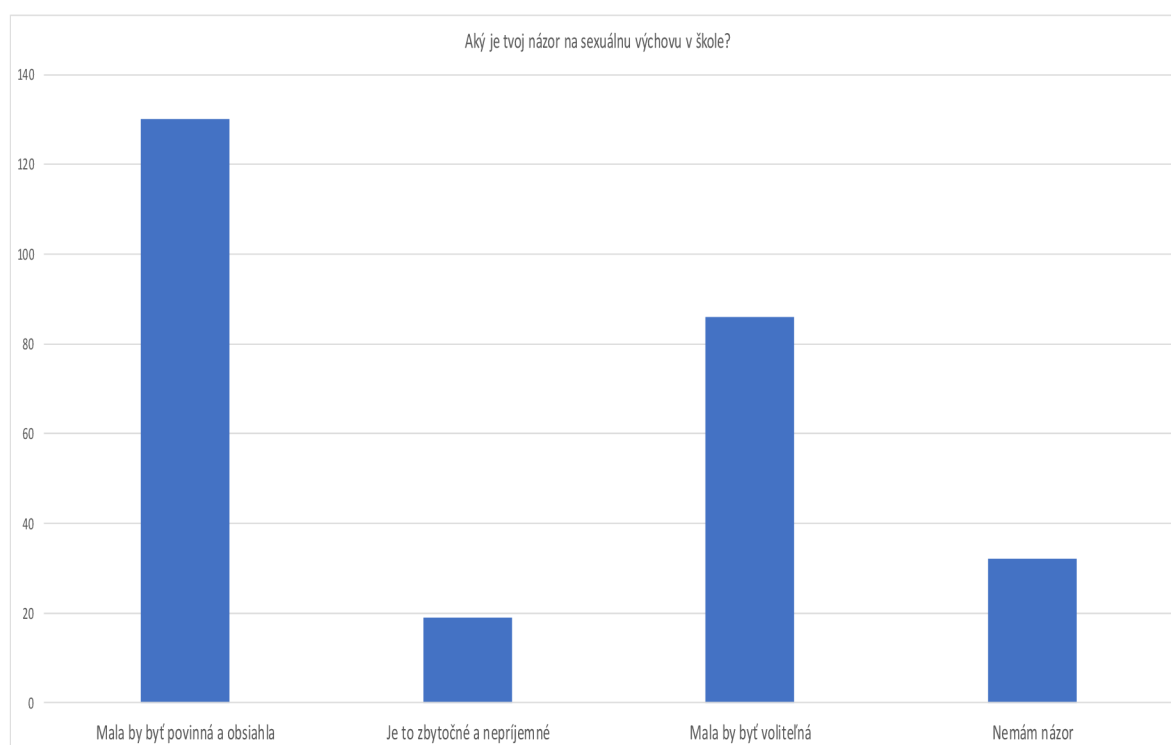
Dotazníková položka číslo 18 - Aký je tvoj názor na sexuálnu výchovu v škole?

Dotazníková položka číslo 18 zisťovala, aký majú respondenti názor na sexuálnu výchovu v škole. Väčšina si myslí, že by mala byť povinná a obsiahla (48,7 %), niektorí si myslia, že by mala byť voliteľná (32,2 %), ďalšou skupinou sú študenti, ktorí nemajú názor (12 %) a posledná skupina si myslí, že je sexuálna výchova zbytočná a nepríjemná (7,1 %).

Aký je tvoj názor na sexuálnu výchovu v škole?	Počet odpovedí	%
Mala by byť povinná a obsiahla	130	48,7 %
Je to zbytočné a nepríjemné	19	7,1 %
Mala by byť voliteľná	86	32,2 %
Nemám názor	32	12 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 18: Názor na sexuálnu výchovu v škole.

Zdroj: Vlastný

Graf 18: Názor na sexuálnu výchovu v škole.

Dotazníková položka číslo 19 - Cítiš, že si dostatočne informovaný o rizikách spojených s pornografiou a sexuálnym správaním?

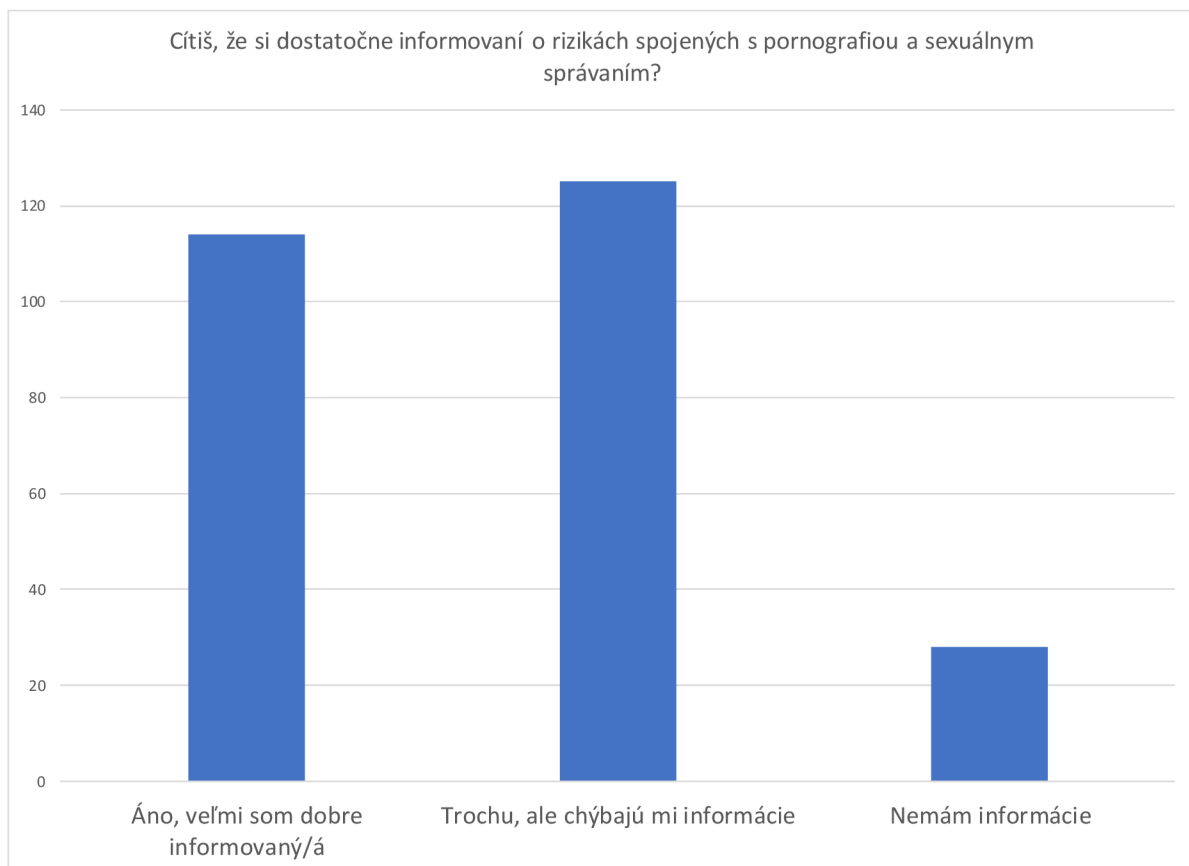
Dotazníková položka číslo 19 sa snažila zistiť, či sú respondenti dostatočne informovaní o rizikách, ktoré sa týkajú pornografie a sexuálneho správania. Najvyššie

percento respondentov odpovedalo, že sú informovaní ale nejaké informácie im chýbajú (46,8 %), ďalšou veľkou skupinou sú respondenti, ktorí sú veľmi dobre informovaní (42,7 %) a nakoniec malá skupina, ktorá nemá o týchto rizikách znalosti (10,5 %).

Cítiš, že si dostatočne informovaní o rizikách spojených s pornografiou a sexuálnym správaním?	Počet odpovedí	%
Áno, veľmi som dobre informovaný/á	114	42,7 %
Trochu, ale chýbajú mi informácie	125	46,8 %
Nemám informácie	28	10,5 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 19: Informovanosť o rizikách, ktoré sú spojené s pornografiou a sexuálnym správaním.

Zdroj: Vlastný

Graf 19: Informovanosť o rizikách, ktoré sú spojené s pornografiou a sexuálnym správaním.

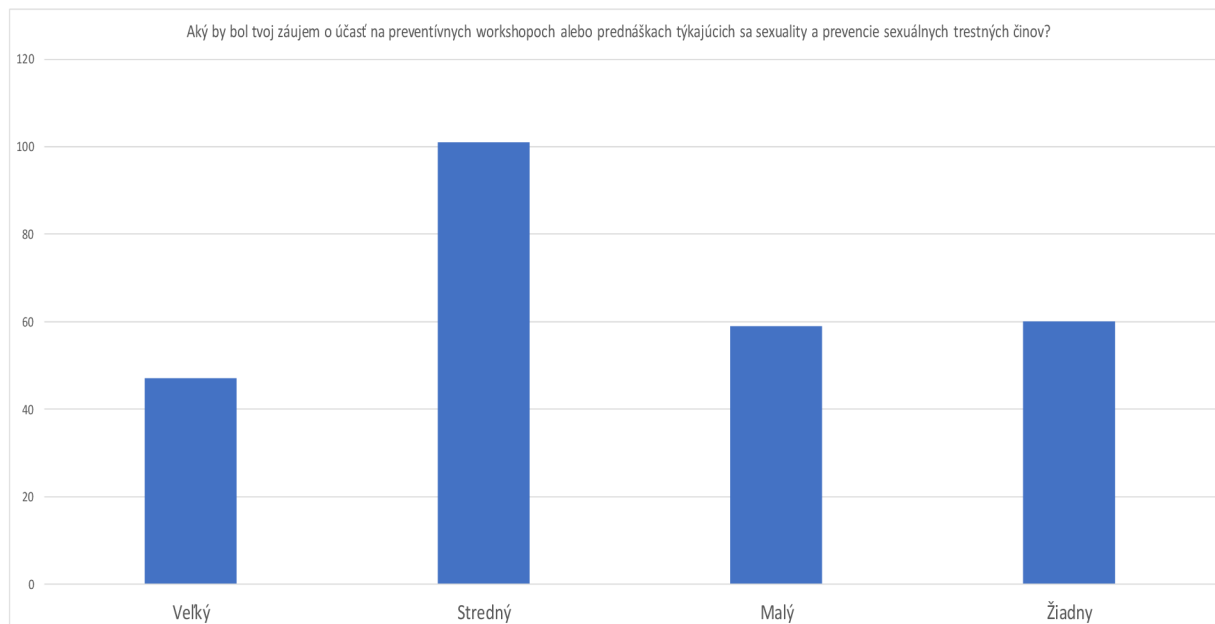
Dotazníková položka číslo 20 - Aký by bol tvoj záujem o účasť na preventívnych workshopoch alebo prednáškach týkajúcich sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov (násilie, zneužitie, pedofília)?

Dotazníková položka číslo 20 sa zaujímala, o účasť na preventívnych workshopoch a prednáškach, ktoré sa týkajú sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov ako sú napríklad násilie, zneužitie, pedofília apod. Výskum ukázal, že záujem by bol stredný, teda priemerný o takéto prednášky (37,8 %), veľká skupina by nemala žiadny záujem (22,5 %), malý záujem malo (22,1 %) respondentov a najmenej záujemcov by malo veľký (17,6 %).

Aký by bol tvoj záujem o účasť na preventívnych workshopoch alebo prednáškach týkajúcich sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov?	Počet odpovedí	%
Veľký	47	17,6 %
Stredný	101	37,8 %
Malý	59	22,1 %
Žiadny	60	22,5 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 20: Záujem o workshopy, prednášky týkajúce sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov.

Zdroj: Vlastný

Graf 20: Záujem o workshopy, prednášky týkajúce sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov.

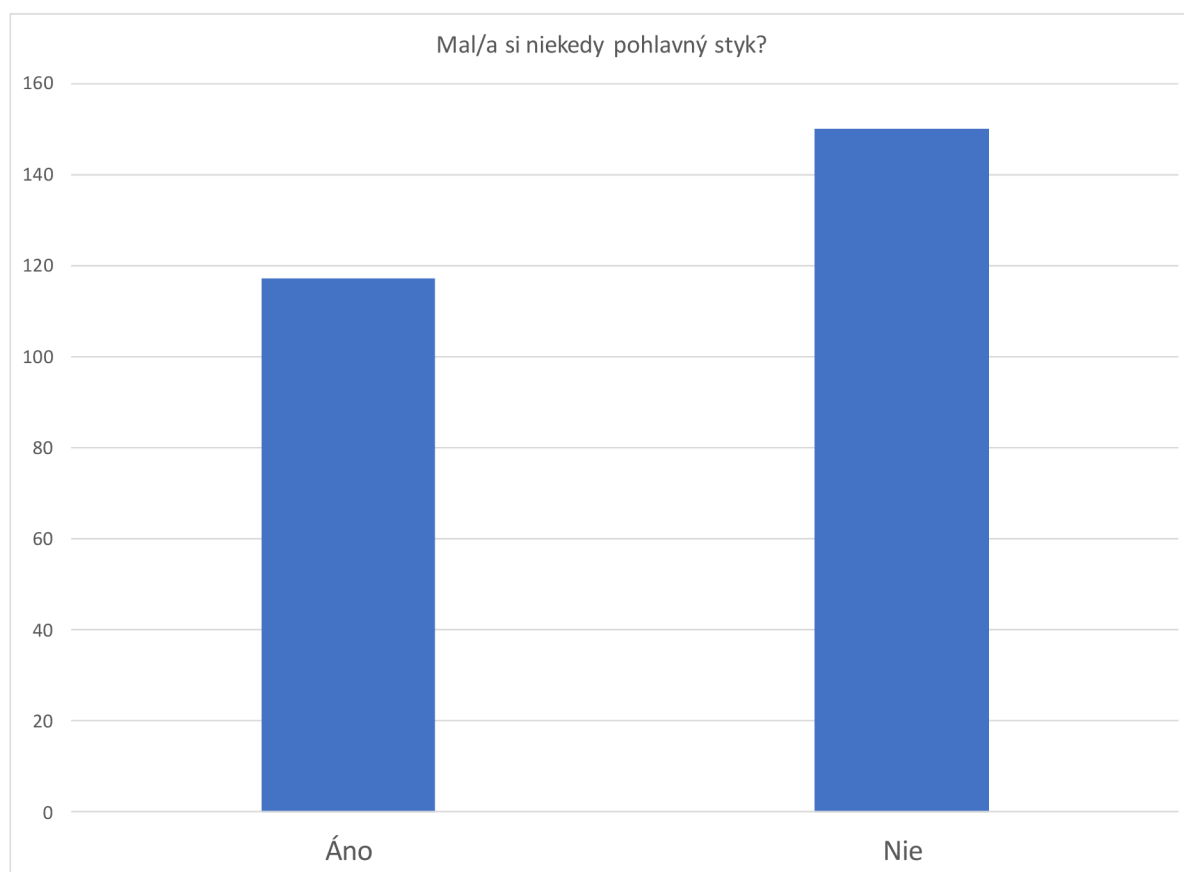
Dotazníková položka číslo 21 - *Mal/a si niekedy pohlavný styk?*

Dotazníková položka číslo 21 zisťovala u študentov, výskyt pohlavného styku. Respondenti, ktorí nemali ešte pohlavný styk je 56,2 % a ktorí mali je 43,8 %.

Mal/a si niekedy pohlavný styk?	Počet odpovedí	%
Áno	117	43,8 %
Nie	150	56,2 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 21: *Pohlavný styk*

Zdroj: Vlastný

Graf 21: *Pohlavný styk*

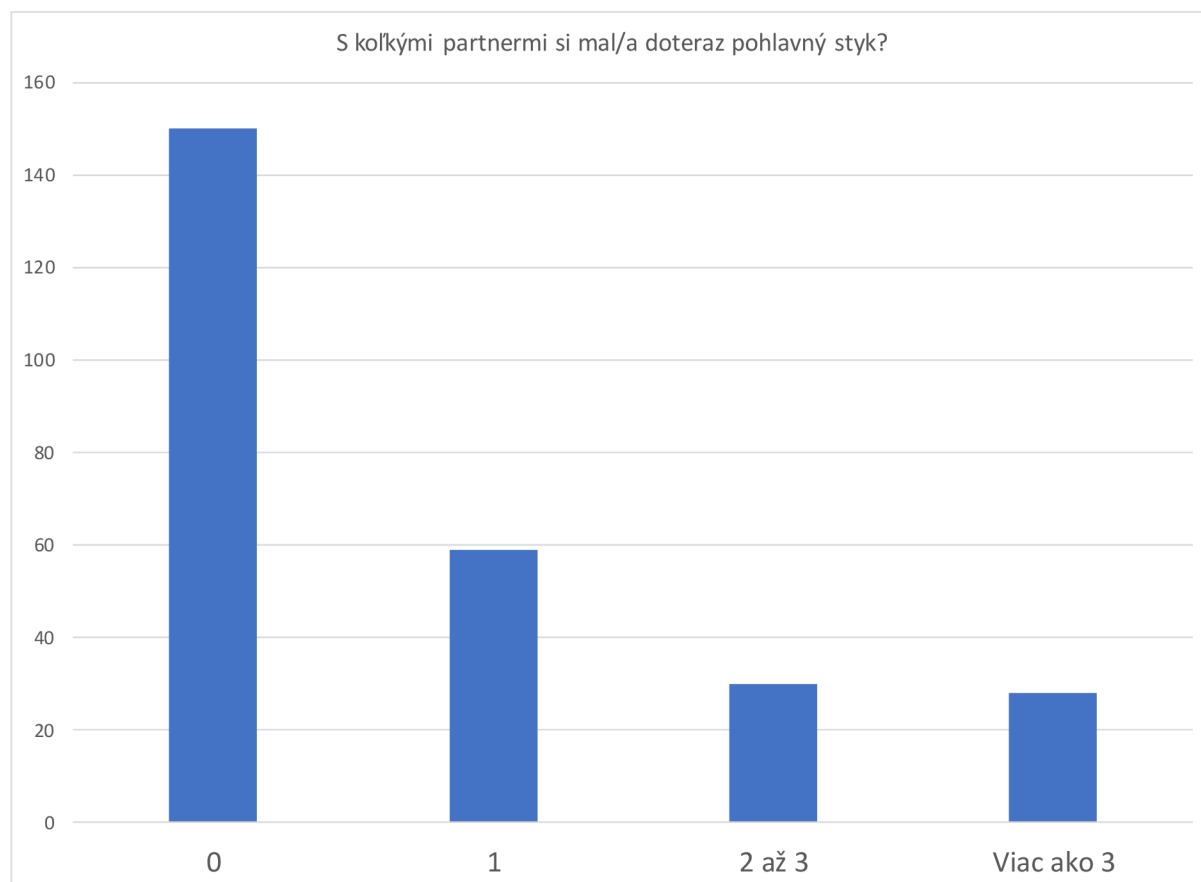
Dotazníková položka číslo 22 - S koľkými partnermi si mal/a doteraz pohlavný styk?

Dotazníková položka číslo 22 zisťovala, počet partnerov, s ktorými mali sexuálny styk. Žiadnych sexuálnych partnerov/ky mala viac než polovica respondentov (56,2 %), 1 sexuálneho partnera/ku malo (22,1 %), 2-3 sexuálnych partnerov/ky malo (11,2 %) a viac ako 3 partnerov/ky malo (10,5 %).

S koľkými partnermi si mal/a doteraz pohlavný styk?	Počet odpovedí	%
0	150	56,2 %
1	59	22,1 %
2 až 3	30	11,2 %
Viac ako 3	28	10,5 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 22: Počet sexuálnych partnerov/partneriek doteraz.

Zdroj: Vlastný

Graf 22: Počet sexuálnych partnerov/partneriek doteraz.

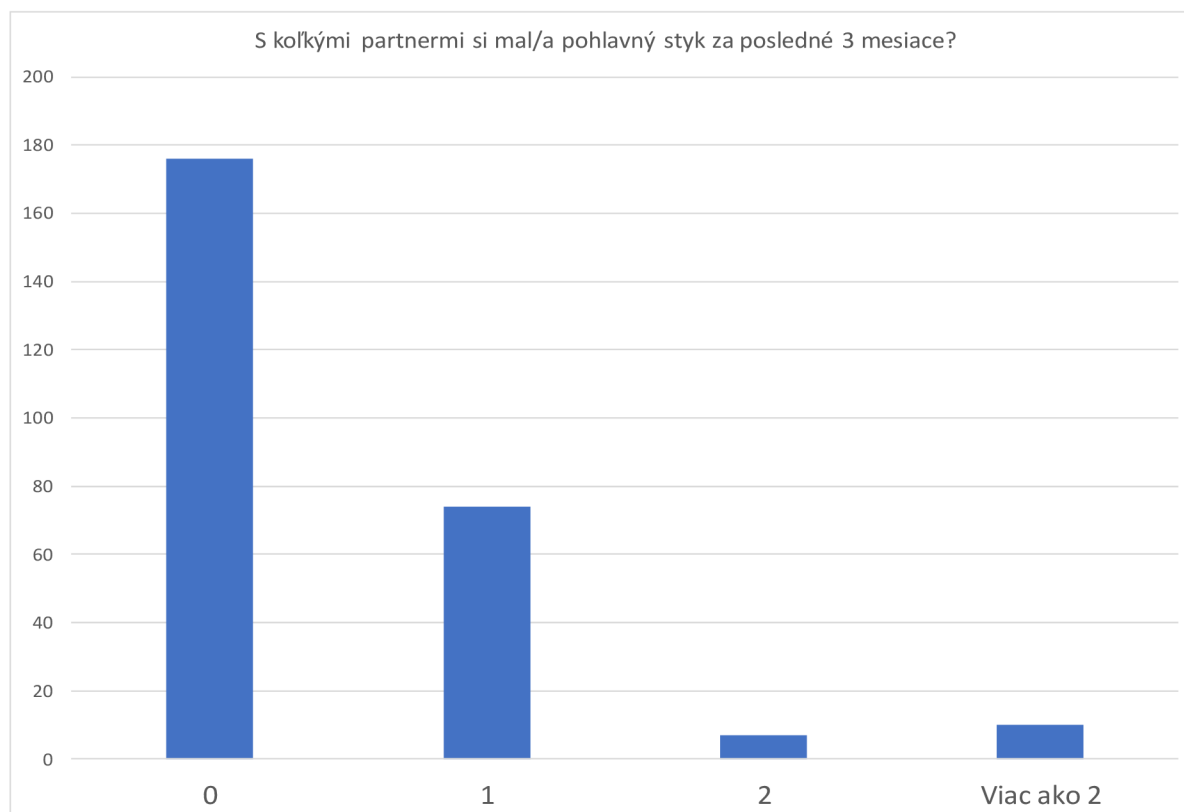
Dotazníková položka číslo 23 - S koľkými partnermi si mal/a pohlavný styk za posledné 3 mesiace?

Dotazníková položka číslo 23 sa zaujímala, o to s koľkými partnermi mali respondenti pohlavný styk za posledné 3 mesiace. Výskum ukázal, že väčšia polovica respondentov nemala za posledné 3 mesiace žiadneho sexuálneho partnera (65,9 %), jedného sexuálneho partnera malo (27,7 %), viac ako dvoch partnerov malo (3,7 %) a dvoch partnerov (2,6 %).

S koľkými partnermi si mal/a pohlavný styk za posledné 3 mesiace?	Počet odpovedí	%
0	176	65,9 %
1	74	27,7 %
2	7	2,6 %
Viac ako 2	10	3,7 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 23: Počet sexuálnych partnerov/partneriek za posledné 3 mesiace.

Zdroj: Vlastný

Graf 23: Počet sexuálnych partnerov/partneriek za posledné 3 mesiace.

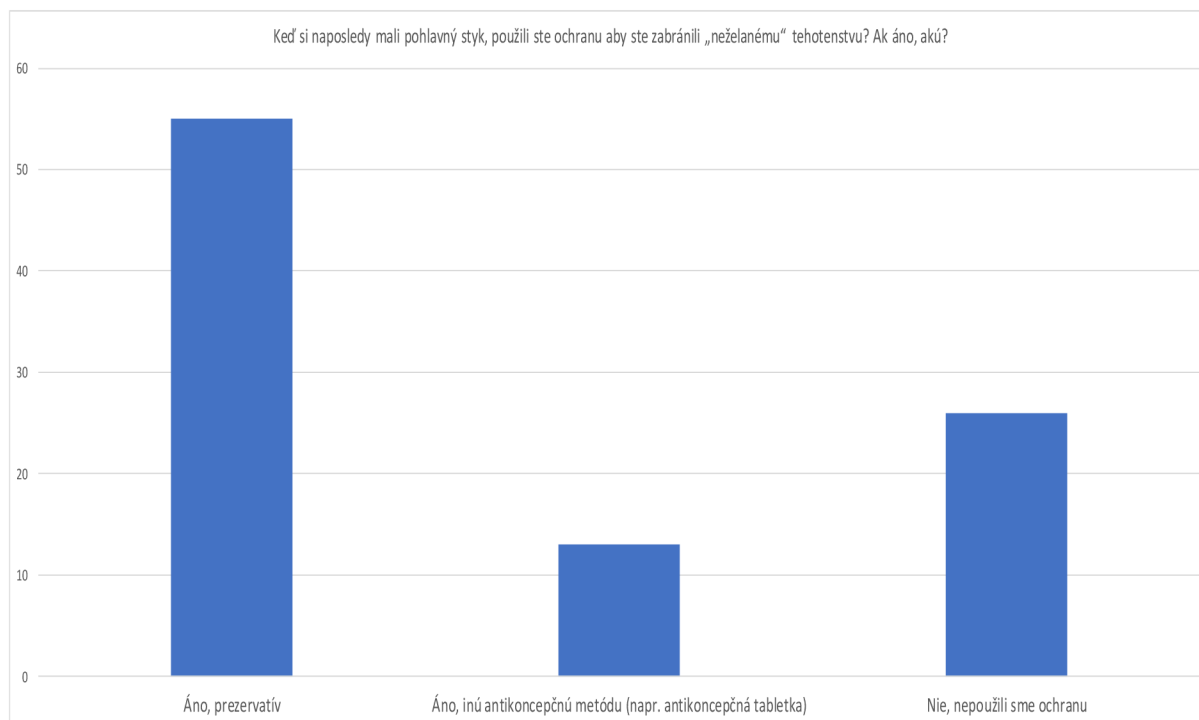
Dotazníková položka číslo 24 - Keď si naposledy mal/a pohlavný styk, použil/a si ty, alebo tvoj partner ochranu aby ste zabránili „neželanému“ tehotenstvu? Ak áno, akú?

Dotazníková položka číslo 24 sa zaujímala, či pri pohlavnom styku používali nejakú ochranu aby zabránili „neželanému“ tehotenstvu. Väčšina použila antikoncepciu vo forme prezervatívu (58,5 %), ďalšia skupina nepoužila žiadnu ochranu (27,7 %) a posledná skupina respondentov použila inú antikoncepčnú metódu ako napr. antikoncepčná tabletky (13,8 %).

Keď ste naposledy mali pohlavný styk, použili ste ochranu aby ste zabránili „neželanému“ tehotenstvu? Ak áno, akú?	Počet odpovedí	%
Áno, prezervatív	55	58,5 %
Áno, inú antikoncepčnú metódu (napr. antikoncepčná tabletky)	13	13,8 %
Nie, nepoužili sme ochranu	26	27,7 %
Celková hodnota	94	100 %

Tabuľka 24: Ochrana pri pohlavnom styku.

Zdroj: Vlastný

Graf 24: Ochrana pri pohlavnom styku.

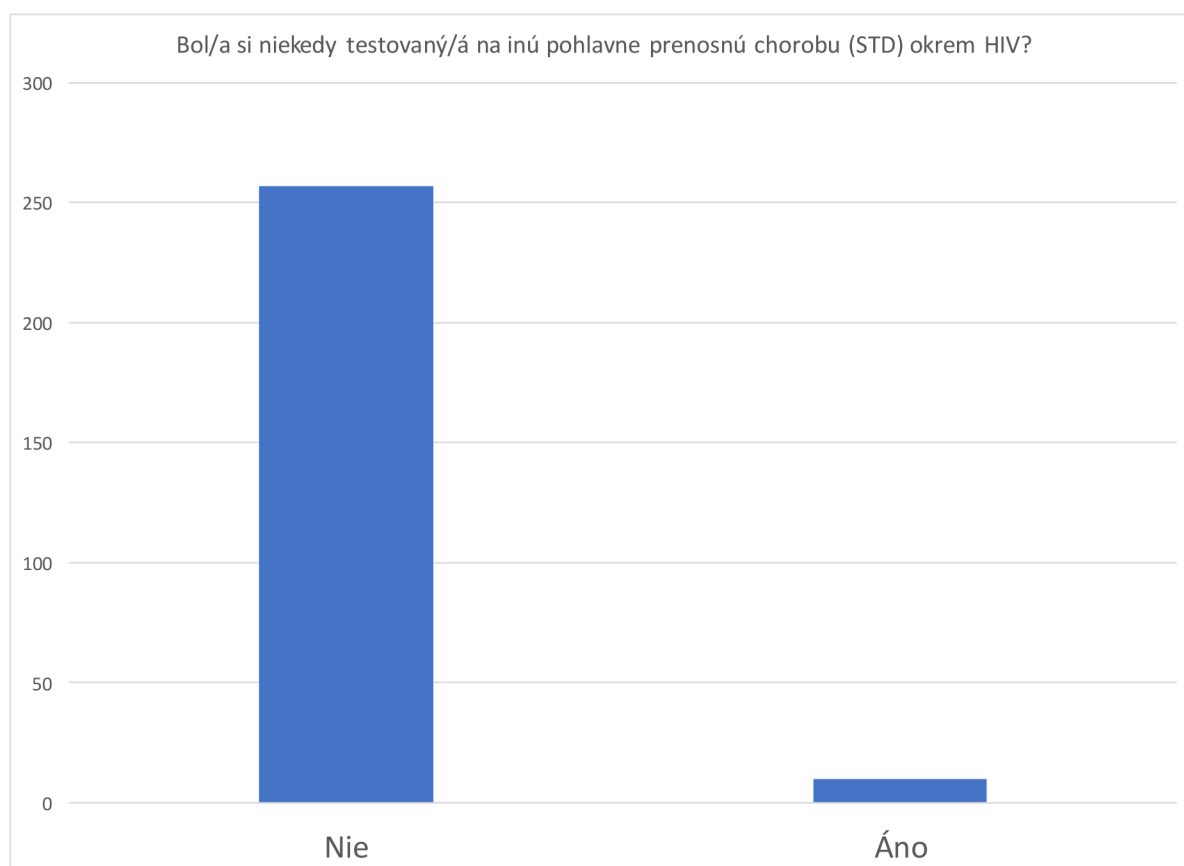
Dotazníková položka číslo 25 - Bol/a si niekedy testovaný/á na inú pohlavne prenosnú chorobu (STD) okrem HIV? (chlamýdie, kvapavka, syfilis, hepatitída/žltáčka...)?

Dotazníková položka číslo 25 sa zaujímala, či niekedy bola testovaná na pohlavnú chorobu ako sú chlamýdie, kvapavka, syfilis, hepatitída/žltáčka ai. Zistilo sa, že takmer všetci respondenti neboli nikdy testovaný na pohlavne prenosné choroby (96,3 %), avšak malé percento respondentov sa na tieto choroby testovalo (3,7 %).

Bol/a si niekedy testovaný/á na inú pohlavne prenosnú chorobu (STD) okrem HIV?	Počet odpovedí	%
Nie	257	96,3 %
Áno	10	3,7 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 25: Testovanie na pohlavne prenosnú chorobu (STD).

Zdroj: Vlastný

Graf 25: Testovanie na pohlavne prenosnú chorobu (STD).

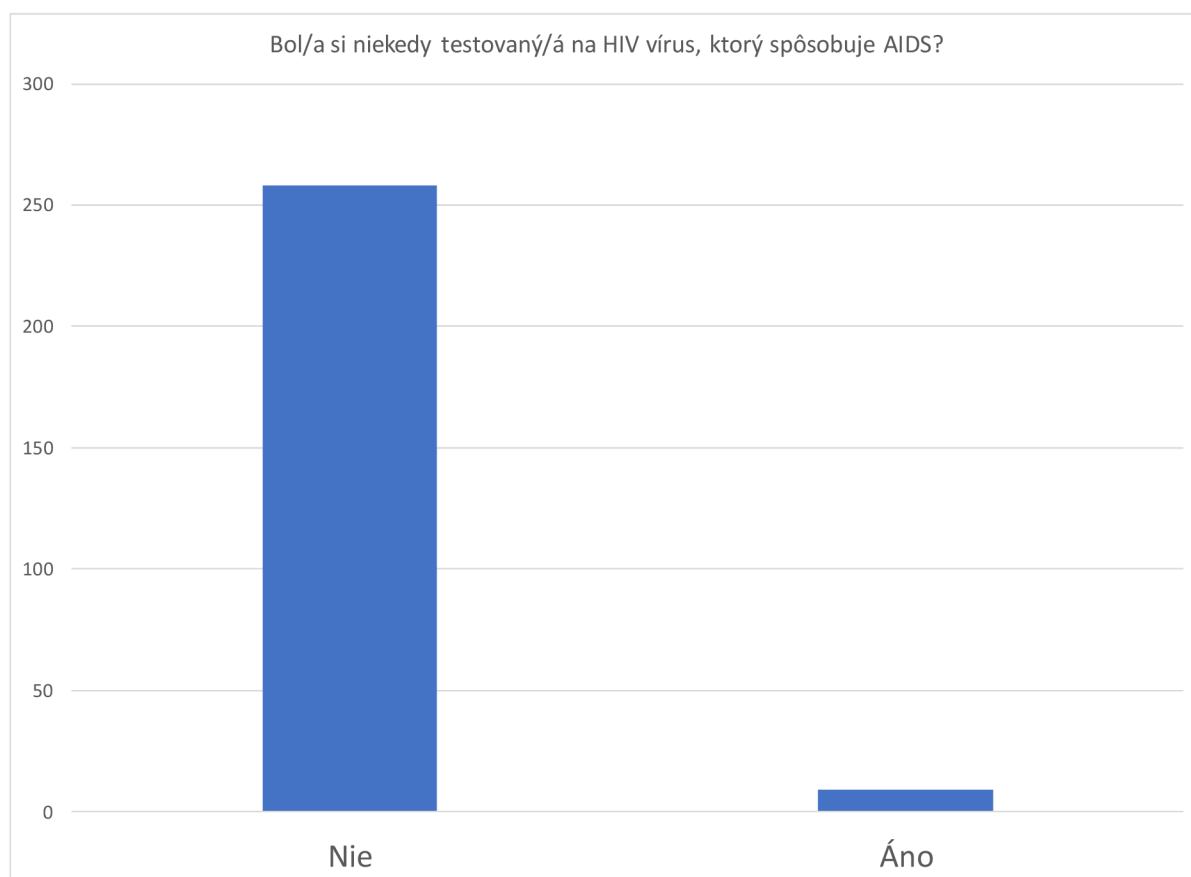
Dotazníková položka číslo 26 - Bol/a si niekedy testovaný/á na HIV vírus, ktorý spôsobuje AIDS? (Nepočítaj vykonané testy, ak si daroval krv.)

Dotazníková položka 26 zisťovala, či niektorí z respondentov bolo testovaných na HIV vírus, ktorý spôsobuje AIDS. Takmer všetci účastníci dotazníkového šetrenia odpovedali, že nebolo na HIV vírus testovaných (96,6 %) a pár študentov sa na tento vírus testovať bolo (3,4 %).

Bol/a si niekedy testovaný/á na HIV vírus, ktorý spôsobuje AIDS?	Počet odpovedí	%
Nie	258	96,6 %
Áno	9	3,4 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 26: Testovanie na HIV vírus.

Zdroj: Vlastný

Graf 26: Testovanie na HIV vírus.

Verifikácia hypotéz

V tejto kapitole sa budeme venovať overovaním stanovených hypotéz. Ku každej hypotéze sme formulovali nulové a alternatívne hypotézy, tie boli testované prostredníctvom testom nezávislosti – Chí-kvadrát a prostredníctvom kontingenčných tabuliek. Najskôr sme výsledky výskumu zapísali do kontingenčnej tabuľky, ku ktorej sme vypočítali očakávané početnosti odpovedí a následne bol prevedení Chí-kvadrát test nezávislosti, podľa vzorca:

$$X^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

Tiež bolo potrebné u každej hypotézy vypočítať stupeň voľnosti:

$$f = (r - 1) \cdot (s - 1)$$

Rozhodli sme sa zvoliť hladinu významnosti na úrovni 0,05, čo je bežne používaná hodnota na overenie hypotéz. S ohľadom na vypočítaný stupeň voľnosti a zvolenú úroveň významnosti sme porovnávali hodnotu testovacieho kritéria x^2 s kritickou hodnotou z tabuliek pre chí-kvadrátový test. Ak bola hodnota testovacieho kritéria vyššia ako kritická hodnota, zamietli sme nulovú hypotézu a prijali sme hypotézu alternatívnu. V opačnom prípade sme prijali nulovú hypotézu, čo znamená, že medzi skúmanými premennými nie je štatisticky významný vzťah. Ak bol zistený vzťah medzi premennými, porovnali sme odpovede respondentov a na základe výsledkov buď potvrdili, alebo vyvrátili stanovené hypotézy.

Hypotéza H1: Predpokladáme, že respondenti získavajú viac informácií o sexualite hlavne z internetových zdrojov a od priateľov, ako od rodičov alebo zo školských vzdelávacích programov.

H01: Respondenti nezískavajú viac informácií o sexualite z internetových zdrojov a od priateľov, ako od rodičov alebo zo školských vzdelávacích programov.

HAI: Respondenti získavajú viac informácií o sexualite z internetových zdrojov a od priateľov, ako od rodičov alebo zo školských vzdelávacích programov.

Aké zdroje informácií o sexualite preferuješ?	Počet odpovedí	% (podiel z počtu respondentov)	% (podiel z počtu odpovedí)
školské vzdelávacie programy	52	19,48 %	11,93 %
internetové stroje (webové stránky, blogy, videá)	168	62,92 %	38,53 %
rady od rodičov alebo starších rodinných príslušníkov	70	26,22 %	16,06 %
rady od priateľov	134	50,19 %	30,73 %
Iné	12	4,49 %	2,75 %
Celková hodnota	436	163,3 %	100 %

Tabuľka 27: Pozorované frekvencie (P) H1

Aké zdroje informácií o sexualite preferuješ?	Očakávané frekvencie (O)
školské vzdelávacie programy	85
internetové stroje (webové stránky, blogy, videá)	168
rady od rodičov alebo starších rodinných príslušníkov	70
rady od priateľov	134
Iné	12
Celková hodnota	436

Tabuľka 28 Očakávané frekvencie (O) H1

Stupeň voľnosti: $f = (5 - 1) \times (1 - 1) = 4$

$$\chi^2 = \sum (P - O)^2 / O$$

$\chi^2 =$ hodnota

Hodnota testovacieho kritéria $\chi^2 = 50,136$

Kritická hodnota pri hladine významnosti 0,05 a stupni voľnosti 4 je 9,488.

Pretože $50,136 > 9,488$ zamietame nulovú hypotézu a prijímame alternatívnu hypotézu. To znamená, že existuje štatisticky významný rozdiel medzi preferenciou zdrojov informácií o sexualite.

Tento výsledok naznačuje, že respondentom najviac vyhovujú internetové zdroje a rady od priateľov, pokiaľ ide o získavanie informácií o sexualite, čo môže mať dôležité dôsledky pre stratégie v oblasti sexuálneho vzdelávania. Z tohto výsledku našu hypotézu **potvrdzujeme**.

Hypotéza H2 Predpokladáme, že viac respondentov nesúhlasí so sledovaním pornografie, ako tí, ktorí s pornografiou súhlasia.

V tejto časti sa zameriame na overenie hypotézy týkajúcej sa postojov respondentov k sledovaniu pornografie.

H0: Viac respondentov nesúhlasí so sledovaním pornografie než tí, ktorí so sledovaním súhlasia.

HA: Viac respondentov súhlasí so sledovaním pornografie než tí, ktorí so sledovaním nesúhlasia.

Postoj k sledovaniu pornografie	Počet odpovedí	%
Súhlasím s tým	41	15,4 %
Som neutrálny/a	136	50,9 %
Nesúhlasím s tým	60	22,5 %
Nemám stanovisko	30	11,2 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 29 *Pozorovaná početnosť (P) H2*

Postoj k sledovaniu pornografie	Očakávané frekvencie (O)
Súhlasím s tým	39,63
Som neutrálny/a	134,67
Nesúhlasím s tým	58,63
Nemám stanovisko	34,07
Celková hodnota	267

Tabuľka 30 *Očakávaná frekvencia (O) H2*

Stupeň voľnosti: $f = (r - 1) \times (s - 1) = (4 - 1) \times (4 - 1) = 9$

$$\chi^2 = \sum (P - O)^2 / O$$

$$\chi^2 = \text{hodnota}$$

Kritická hodnota pri hladine významnosti 0,05 a stupni voľnosti 9 je 16,92.

Porovnaním χ^2 s kritickou hodnotou zisťujeme, že χ^2 nie je väčšia ako 16,92, teda na hladine významnosti 0,05 nezamietame nulovú hypotézu.

Na základe našich výsledkov nemôžeme zamietnuť nulovú hypotézu, čo znamená, že nemôžeme tvrdiť, že viac respondentov súhlasí so sledovaním pornografie. Z tohto výsledku našu hypotézu **potvrdzujeme**.

Hypotéza H3: Predpokladáme, že viac respondentov malo pohlavný styk ako nemalo.

V tejto časti sa zameriame na overenie hypotézy týkajúcej sa výskytu pohlavného styku u respondentov.

H03: Viac respondentov nemalo pohlavný styk než tí, ktorí pohlavný styk mali.

HA3: Viac respondentov malo pohlavný styk než tí, ktorí pohlavný styk nemali.

Mal/a si niekedy pohlavný styk?	Počet odpovedí	%
Áno	117	43,8 %
Nie	150	56,2 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 31 Pozorovaná početnosť (P) H3

Mal/a si niekedy pohlavný styk?	Očakávané frekvencie (O)
Áno	111,87
Nie	155,13
Celková hodnota	267

Tabuľka 32 Očakávané frekvencie (O) H3

Stupeň voľnosti: $f = (r-1) \times (s-1) = (2-1) \times (2-1) = 1$

$$\chi^2 = \sum (P-O)^2 / O$$

$$\chi^2 = \text{hodnota}$$

Kritická hodnota pri hladine významnosti 0,05 a stupni voľnosti 1 je 3,841.

Porovnaním χ^2 s kritickou hodnotou zisťujeme, že χ^2 nie je väčšia ako 3,841, teda na hladine významnosti 0,05 nezamietame nulovú hypotézu.

Na základe našich výsledkov nemôžeme zamietnuť nulovú hypotézu, čo znamená, že nemôžeme tvrdiť, že viac respondentov malo pohlavný styk ako tých, ktorí ho nemali. Z tohto výsledku našu hypotézu **nepotvrdzujeme**.

Hypotéza H4 Predpokladáme, že respondenti používajú ochranu viac vo forme prezervatívu aby zabránili „neželanému“, tehotenstvu pri pohlavnom styku, ako antikoncepčnú tabletku.

H0: Respondenti nepoužívajú ochranu vo forme prezervatív viac než antikoncepčných tabletiiek aby zabránili „neželanému“, tehotenstvu.

HA: Respondenti používajú ochranu vo forme prezervatívu viac než antikoncepčné tabletky k zabráneniu „neželaného“, tehotenstva.

Ked' ste naposledy mali pohlavný styk, použili ste ochranu aby ste zabránili „neželanému“ tehotenstvu? Ak áno, akú?	Počet odpovedí	%
Áno, prezervatív	55	58,5 %
Áno, inú antikoncepčnú metódu (napr. antikoncepčná tabletka)	13	13,8 %
Nie, nepoužili sme ochranu	26	27,7 %
Celková hodnota	94	100 %

Tabuľka 33 Pozorovaná početnosť (P):

Ked' ste naposledy mali pohlavný styk, použili ste ochranu aby ste zabránili „neželanému“ tehotenstvu? Ak áno, akú?	Očakávané frekvencie (O)
Áno, prezervatív	59,40
Áno, inú antikoncepčnú metódu (napr. antikoncepčná tabletka)	15,72
Nie, nepoužili sme ochranu	19,88
Celková hodnota	94

Tabuľka 34 Očakávaná početnosť (O)

Stupeň voľnosti: $f=(r-1) \times (s-1)=(3-1) \times (2-1)=2$

$$\chi^2 = \sum (P-O)^2 / O$$

$$\chi^2 = \text{hodnota}$$

Kritická hodnota pri hladine významnosti 0,05 a stupni voľnosti 2 je 5,991.

Porovnaním χ^2 s kritickou hodnotou zistujeme, že χ^2 je menší než 5,991, teda na hladine významnosti 0,05 zamietame nulovú hypotézu.

Na základe našich výsledkov zamietame nulovú hypotézu v prospech alternatívnej hypotézy. To znamená, že respondenti používajú ochranu vo forme prezervatívu viac než antikoncepčné tabletky k zabráneniu „neželeného“ tehotenstva. Z tohto výsledku našu hypotézu **potvrdzujeme**.

Hypotéza H5: Predpokladáme, že väčšina respondentov nebola testovaných na AIDS, chlamýdie, kvapavku ai., ako tých, ktorí testovaní boli na AIDS, chlamýdie, kvapavku ai.

H0: Väčšina respondentov nebola testovaná na pohlavne prenosné choroby (STD)

HA: Väčšina respondentov nebola testovaná na pohlavne prenosné choroby (STD)

Bol/a si niekedy testovaný/á na inú pohlavne prenosnú chorobu (STD) okrem HIV?	Počet odpovedí	%
Nie	25	96,3 %
Áno	10	3,7 %
Celková hodnota	267	100 %

Tabuľka 35 Pozorovaná početnosť (P) H5

Bol/a si niekedy testovaný/á na inú pohlavne prenosnú chorobu (STD) okrem HIV?	Očakávané frekvencie (O)
Nie	259,59
Áno	7,41
Celková hodnota	267

Tabuľka 36 Očakávaná početnosť (O) H5

Stupeň voľnosti: $f = (r-1) \times (s-1) = (2-1) \times (2-1) = 1$

$$\chi^2 = \sum (P-O)^2 / O$$

$$\chi^2 = \text{hodnota}$$

Kritická hodnota pri hladine významnosti 0,05 a stupni voľnosti 1 je 3,841.

Porovnaním χ^2 kritickou hodnotou zistujeme, že χ^2 je väčšia než 3,84, teda na hladine významnosti 0,05 nezamietame nulovú hypotézu.

Na základe našich výsledkov nezamietame nulovú hypotézu. To znamená, že nemôžeme tvrdiť, že viac respondentov bolo testovaných na pohlavne prenosné choroby (STD). Z tohto výsledku našu hypotézu **potvrdzujeme**.

Výsledky hypotéz:

H1 = potvrdená

H2 = potvrdená

H3 = nepotvrdená

H4 = potvrdená

H5 = potvrdená

Zhrnutie výsledkov výskumu a diskusia

Výsledky poukazujú, že väčšina respondentov sú chlapci a najviac oslovených bolo vo veku 18 rokov. Študenti strávia množstvo času online, väčšina trávi 2-4 hodiny denne online. Veľká časť respondentov má skúsenosti s pornografiou, čo naznačuje, že táto téma je pre nich normálna. Výsledky poukazujú na nutnosť vzdelávania a prevencie v oblasti bezpečnosti na internete, sexuálneho správania a rizík spojených s pornografiou.

Zistenia naznačujú, že školy by mali posilniť sexuálnu výchovu a zahrnúť témy ako bezpečnosť na internete, prevencia sexuálnych chorôb, zdravé vzťahy a komunikácia. Tiež je potrebné zamerať sa na informovanie študentov o právach týkajúcich sa sexuálneho správania a pornografie.

Pri verifikácii hypotéz sme použili test nezávislosti – Chí-kvadrát, aby sme určili, či existujú štatisticky významné rozdiely medzi skúmanými premennými. Hladinu významnosti sme zvolili na úrovni 0,05, čo je zvyčajne používaná hodnota na overenie hypotéz. Na základe vypočítaného stupňa voľnosti a zvolenej úrovne významnosti sme porovnávali hodnotu testovacieho kritéria χ^2 s kritickou hodnotou z tabuliek pre chí-kvadrátový test.

Pre H1, kde sme predpokladali, že respondenti získavajú viac informácií o sexualite z internetových zdrojov a od priateľov, výsledky ukázali štatisticky významný rozdiel, čo potvrdilo našu hypotézu.

Naopak, H2, kde sme predpokladali, že viac respondentov nesúhlasí so sledovaním pornografie, výsledky ukázali štatistický rozdiel, čo znamená, že sa naša hypotéza potvrdila.

Pre H3, týkajúcu sa výskytu pohlavného styku, výsledky neukázali štatisticky významný rozdiel, čo znamená, že viac respondentov nemalo pohlavný styk než tí, ktorí pohlavný styk mali. Naša hypotéza sa nepotvrdila.

Hypotéza H4, kde sme predpokladali, že respondenti používajú ochranu vo forme prezervatívu viac ako antikoncepčné tabletky, bola potvrdená, pretože výsledky predstavili štatisticky významný rozdiel v prospech prezervatívu.

Nakoniec, H5, týkajúca sa testovania na pohlavne prenosné choroby (STD), ukázala, že väčšina respondentov nebola testovaná, čo potvrdilo našu hypotézu.

Je podstatné, aby rodičia a školy spolupracovali a zabezpečili, aby mladí ľudia mali prístup k dôveryhodným informáciám a podporu v otázkach sexuálneho chovania pornografie a prevencie.

Odporúčania

Podľa, zistení odporúčame pre sociálnych pedagógov a vychovávateľov:

1. Odporúčame sa aktívne zapájať do vzdelávania o sexuálnej výchove a rozvoja zručností v tejto oblasti. Vytvoriť si kvalitné poznanie o témach ako súhlas, prevencia sexuálnych chorôb a bezpečné vzťahy.
2. Byť vzorom v zdravých vzťahoch a rešpektovať súhlas. Správanie SP a vychovávateľa môže mať veľký vplyv na mladých, preto je dôležité, aby pre nich boli dôveryhodným vzorom.
3. Poskytnúť zdroje a informácie, ktoré sú zamerané na podporu zdravých vzťahov a sexuálneho správania. Podporiť študentov vo vyhľadávaní dôveryhodných informácií a zdrojov.
4. Byť empatický a chápať na individuálne potreby a skúsenosti mladých ľudí vo vzťahu k sexuálnej výchove. Umožniť im prejavovať svoje názory, postoje a pocity bez rozvahy.
5. Udržiavať otvorenú komunikáciu so študentmi a mladými, aby SP a vychovávateľa pochopili ich potreby a obavy v oblasti sexuality. Podporovať bezpečné miesta na diskusiu a odpoveď na ich otázky

Na stredných školách by mali byť organizované workshopy a prednášky, ktoré by zvyšovali informovanosť mládeže o dôležitosti ochrany vlastného tela a rozpoznávaní nebezpečných situácií. Opatrenia by mohli zahŕňať aj edukáciu o právnych následkoch rizikového sexuálneho správania, informovanie o dostupnej pomoci a podpore obeť a vytváranie bezpečného prostredia, kde sa študenti môžu cítiť informovaní a chránení. Tieto aktivity by mali byť súčasťou vzdelávacieho programu a prispôbené veku a rozvojovej fáze adolescentov.

Pre rodičov a ostatných zúčastnených na výchove adolescentov odporúčame:

1. Je potrebné udržiavať otvorenú komunikáciu o sexualite a vzťahoch so svojimi deťmi. Podporovať bezpečné miesta na rozhovory a zdieľanie názorov a postojov.
2. Vytvoriť podporujúce prostredie pre diskusie o sexuálnych témach v rodine alebo komunitě. Podpora otvorených rozhovorov môže prispieť k lepšiemu vzdelaniu a pochopeniu pre všetkých zúčastnených.
3. Podporiť zdravé vzťahy a rešpekt voči iným. Učiť deti, ako správne komunikovať a nastavovať hranice vo vzťahoch.

4. Poskytnúť svojim deťom dôveryhodné a prístupné zdroje informácií o sexualite. Pomôcť im porozumieť obsahu online a kriticky ho hodnotiť.
5. Byť informovaní o témach, ktoré sa týkajú sexuálneho vzdelávania a bezpečnosti. Vytvoriť si znalosti o súhlase, prevencii sexuálnych chorôb a iných dôležitých aspektoch.

Záver

Cieľom predloženej diplomovej práce bolo preskúmať vplyv sexuálneho vzdelávania na adolescentov a vyhodnotiť úlohu sociálnych pedagógov a vychovávateľov v tomto procese. Na základe analýzy dostupných zdrojov a vlastných štúdií sme dospeli k niekoľkým záverom. Sexuálne vzdelávanie je kľúčovým nástrojom na podporu zdravých vzťahov a prevenciu rizikového sexuálneho chovania u mladých ľudí. Je nevyhnutné, aby bolo sexuálne vzdelávanie úplne, inkluzívne a zamerané na potreby jedincov.

Sociálni pedagógovia a vychovávatelia by mali byť schopní pri poskytovaní sexuálneho vzdelávania v školskom a mimoškolskom prostredí, viesť otvorené diskusie, poskytovať dôveryhodné informácie a podporovať zdravé vzťahy je cenné pre rozvoj mladých ľudí.

Rodičia a ostatní zúčastnení na výchove mladých ľudí by mali podporovať otvorenú komunikáciu a poskytnuté informácie v domácom prostredí môžu významne ovplyvniť sexuálne správanie, zdravie a zdravé vzťahy mladých ľudí.

Na základe výsledkov testu nezávislosti – Chi-kvadrát sme overili stanovené hypotézy týkajúce sa získavaniu zdrojov informácií o sexualite, postojov mladých k pornografii, výskytu pohlavného styku, používania ochrany pri pohlavnom styku a testovania na pohlavne prenosné choroby. Hypotézy H1, H2, H4, H5 boli potvrdené, zatiaľ čo H3 nebola potvrdená. Tieto zistenia poskytujú dôležité informácie pre stratégiu v oblasti sexuálneho vzdelávania a verejného zdravia.

Na záver by sme chceli zdôrazniť potrebu neustáleho zlepšovania sexuálneho vzdelávania a podpory mladých ľudí vo vytváraní zdravých vzťahov a komunikácie. Je to úloha, ktorá si vyžaduje spoluprácu medzi školami, rodinami, komunitami a inými odborníkmi (špeciálni pedagógovia, psychológovia, lekári ai.) na vzdelávaní. Dúfame, že táto diplomová práca prispeje k diskusii o tejto dôležitej téme a podnieti ďalší výskum v oblasti sexuálneho správania.

Zoznam použitej literatúry

BLINKA, L. 2015. *Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba.* Psyché (Grada). Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-210-7975-5.

CERNIGLIA, L. – CIMINO, C. 2022. Some considerations about pornography watching in early adolescence. In *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 2022, vol. 19(17), no. 10818 [cit. 2024-01-26]. Dostupné na internete : <<https://www.mdpi.com/1660-4601/19/17/10818>>. ISSN 1660-4601

DÖRING, N. 2014. Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting?. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace* [online]. 8(1). [cit. 2024-01-26]. Dostupné na internete: <https://cyberpsychology.eu/article/view/4303> 10.5817/CP2014-1-9.

FORTENBERRY, D. 2013. Puberty and adolescent sexuality. In *Hormones and behavior* [online]. 2013, vol. 64. no. 2, s. 280-287 [cit. 2024-01-26]. Dostupné na internete: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0018506X1300069X> ISSN 1095-6867.

GÖDTEL, R. 2014. *Sexualita a násilí.* Praha: Český spisovatel, 1994. ISBN 8020205128.

HAGLUND, K.A. – FEHRING, R.J. 2010. The Association of Religiosity, Sexual Education, and Parental Factors with Risky Sexual Behaviors Among Adolescents and Young Adults. In *J Relig Health* [online]. 2010, 49, 460–472 [cit. 2024-05-12]. Dostupné na internete: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10943-009-9267-5#citeas>

HATEM-GANTZER, G. - DU PONTAVICE, C. 2021. *Sex a láska ve skutečném životě.* České vydání první. Přeložil Andrea SOUKALOVÁ. Praha: Vašut, 2021. ISBN 9788075412713.

CHRÁSKA, M. 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání.* *Pedagogika (Grada).* Praha: Grada, 2016. ISBN sbn978-80-247-5326-3.

ORVIN, G. H. 2001. *Dospívání: kniha pro rodiče.* Pro rodiče. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0124-3.

CHMELÍK, J. 2003. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita.* Praha: Portál, 2003. ISBN 8071787396.

KOPECKÝ, K. 2020. *Co dělat, když tě někdo vydírá?.* E-Bezpečí, roč. 5, č. 1, s. 104-107. Olomouc: Univerzita Palackého, 2020. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rodicum-ucitelum-zakum/1873-co-delat-kdyz-te-nekdo-vydira>

KOPECKÝ, K. 2021. *Co je sextortion*. E-bezpečí . Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. [cit. 17.01.2024]. [online]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/71-trivium/2421-co-je-sextortion>. ISSN 2571-1679.

KOPECKÝ, K. - SZOTKOWSKI, R. 2015. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4555-7.

KOPECKÝ, K. - SZOTKOWSKI, R. - KREJČÍ, V. 2012. *Nebezpečí internetové komunikace III*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3087-4.

KOPECKÝ, K. a kol. 2015. *Sexting*. Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/odborne-studie/75-rizikove-chovani-ceskych-a-slovenskych-deti-v-prostredi-internetu-2015-monografie/file>. ISBN 978-80-244-4868-8.

LIŠKOVÁ, K. 2009. *Hodné holky se dívají jinak: feminismus a pornografie*. Gender sondy (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. ISBN 9788074190223.

MÁTEL, A. – GALÁŠ, J. – KUCHAROVÁ, B. 2015. Špecializačný vzdelávací program: Sociálna kuratela. Bratislava: Európsky sociálny fond, 2015. 103 S.

MILFAIT, R. 2008. *Komerční sexualizované násilí na dětech: [prostitute, pornografie, obchod]*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-320-8.

Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny Slovenskej republiky. Dohovor o práвах dieťaťa [online]. Dostupné na internete:

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/narodne-koordinacne-stredisko/dohovor-pravach-dietata.pdf>

MULLER, M. M. 2014. *Jak ochránit děti před pornografií na internetu*. Praha: Portál, 2014. ISBN 9788026206941.

PARKER, R. - WELLINGS, K., & LAZARUS, JV. 2009. Sexuality education in Europe: an overview of current policies. *Sex Education* [online]. 2009, 9 (3), 227–242 [cit. 2024-05-12]. Dostupné na internete:

https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14681810903059060?casa_token=vhvCqLtZGpQAAAAA%3AnAF9CNThIX-ZmaWJ5ad-efImLdm2citVXskjLWkF7H_TVINOV_IBDrhMlyZ1svR6QgOjxFBF4bKHkA

PARMA, P. - UZEL, R. 1997. *Sex a lidské vztahy humorně i vážně*. Praha: Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu, 1997.

- PETER, J. – VALKENBURG; P.** 2016. Adolescents and Pornography: A Review of 20 Years of Research. In *The Journal of Sex Research* [online]. 2016, 53(4-5) [cit. 2023-10-04]. Dostupné na internete: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00224499.2016.1143441?scroll=top&needAccess=true>. ISSN 1559-8519.
- PIRRONE, D. et al.** 2022. Pornography Use Profiles and the Emergence of Sexual Behaviors in Adolescence. In *Archives of sexual behavior* [online]. 2022, vol.51, s. 1141–1156. [cit. 2024-01-29]. Dostupné na internete: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-021-02140-3>. ISSN 1573-2800.
- SZOTKOWSKI, R. - KOPECKÝ, K. - KREJČÍ, V.** 2013. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2.
- SZOTKOWSKI, R.** 2020. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 265 s. ISBN 9788024457932.
- ŠEVČÍKOVÁ, A.** 2015. *Děti a dospívající online: Vybraná rizika používání internetu*. Grada, 2015. ISBN 978-80-247-9645-1.
- THOROVÁ, K.** 2015. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.
- Úradný vestník Európskej únie.** Rámcové rozhodnutie rady o boji proti pohlavnému zneužívaniu detí a detskej pornografii. 20.01.2004. [cit. 2024-02-05]
- VÁGNEROVÁ, M.** 2019. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. 2019. ISBN 978-80-246-2153-1.
- WILSON, A. S.** 2018. Pornography thoughts. In *President's column*. [online]. 2018, s. 238-240. vol. 50, No. 3. [cit. 2024-01-24]. Dostupné na internete: <https://journals.stfm.org/media/1464/prescolmarch18.pdf>. ISSN 0163-6812.
- Zákon 300/2005 Z. z. Trestný zákon.** [online]. Dostupné na internete: <https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>
- ZEITLIN, H.** 2020. Editorial: Child pornography. In *Medico-Legal society* [online]. 2020, s.113; vol. 88; no. 3; [cit. 2024-01-29]. Dostupné na internete: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0025817219898152>. ISSN 2042-1834

Zoznam tabuliek a grafov

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Pohlavie respondentov	48
Tabuľka 2: Vek respondentov	49
Tabuľka 3: Denne strávený čas online	50
Tabuľka 4: Skúsenosti s pornografiou	51
Tabuľka 5: Znalosti o zákonoch sexuálneho správania	52
Tabuľka 6: Riziká pri pozeraní pornografického materiálu	53
Tabuľka 7: Pravidelnosť rozprávania sa o bezpečnosti na internete	54
Tabuľka 8: Preferovanie zdrojov o sexualite	55
Tabuľka 9: Témy v sexuálnej výchove	57
Tabuľka 10: Postoj k sledovaniu pornografie	58
Tabuľka 11: Skúsenosť s neželeným sexuálnym kontaktom alebo obťažovaním	59
Tabuľka 12: Rozprávanie sa o sexualite a zdravých vzťahoch so svojimi rodičmi	60
Tabuľka 13: Schopnosť komunikácie o sexuálnych témach so svojim partnerom/kou	61
Tabuľka 14: Tlak alebo nátlak zo strany rovesníkov na sexuálne správanie	62
Tabuľka 15: Bezpečnosť, týkajúca sa sexuálnych správ alebo vystavovanie pornografického materiálu ...	63
Tabuľka 16: Rozhovor o témach sex, porno	64
Tabuľka 17: Informácie o sexualite	65
Tabuľka 18: Názor na sexuálnu výchovu v škole	66
Tabuľka 19: Informovanosť o rizikách, ktoré sú spojené s pornografiou a sexuálnym správaním	67
Tabuľka 20: Záujem o workshopy, prednášky týkajúce sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov	68
Tabuľka 21: Pohlavný styk	69
Tabuľka 22: Počet sexuálnych partnerov/partneriek doteraz	70
Tabuľka 23: Počet sexuálnych partnerov/partneriek za posledné 3 mesiace	71
Tabuľka 24: Ochrana pri pohlavnom styku	72
Tabuľka 25: Testovanie na pohlavne prenosnú chorobu (STD)	73
Tabuľka 26: Testovanie na HIV vírus	74
Tabuľka 27: Pozorované frekvencie (P) H1	76
Tabuľka 28 Očakávané frekvencie (O) H1	76
Tabuľka 29 Pozorovaná početnosť (P) H2	77
Tabuľka 30 Očakávaná frekvencia (O) H2	77
Tabuľka 31 Pozorovaná početnosť (P) H3	78
Tabuľka 32 Očakávané frekvencie (O) H3	78
Tabuľka 33 Pozorovaná početnosť (P):	79
Tabuľka 34 Očakávaná početnosť (O)	79
Tabuľka 35 Pozorovaná početnosť (P) H5	80
Tabuľka 36 Očakávaná početnosť (O) H5	80

Zoznam grafov

Graf 1: Pohlavie respondentov	48
Graf 2: Vek respondentov	49
Graf 3: Denne strávený čas online	50
Graf 4: Skúsenosti s pornografiou	51
Graf 5: Znalosti o zákonoch sexuálneho správania	52
Graf 6: Riziká pri pozeraní pornografického materiálu	53
Graf 7: Pravidelnosť rozprávania sa o bezpečnosti na internete	54
Graf 8: Preferovanie zdrojov o sexualite	56
Graf 9: Témy v sexuálnej výchove	57

Graf 10: Postoj k sledovaniu pornografie	58
Graf 11: Skúsenosť s neželeným sexuálnym kontaktom alebo obťažovaním	59
Graf 12: Rozprávanie sa o sexualite a zdravých vzťahoch so svojimi rodičmi	60
Graf 13: Schopnosť komunikácie o sexuálnych témach so svojim partnerom/kou	61
Graf 14: Tlak alebo nátlak zo strany rovesníkov na sexuálne správanie	62
Graf 15: Bezpečnosť, týkajúca sa sexuálnych správ alebo vystavovanie pornografického materiálu	63
Graf 16: Rozhovor o témach sex, porno	64
Graf 17: Informácie o sexualite	65
Graf 18: Názor na sexuálnu výchovu v škole	66
Graf 19: Informovanosť o rizikách, ktoré sú spojené s pornografiou a sexuálnym správaním	67
Graf 20: Záujem o workshopy, prednášky týkajúce sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov	68
Graf 21: Pohlavný styk	69
Graf 22: Počet sexuálnych partnerov/partneriek doteraz	70
Graf 23: Počet sexuálnych partnerov/partneriek za posledné 3 mesiace	71
Graf 24: Ochrana pri pohlavnom styku	72
Graf 25: Testovanie na pohlavne prenosnú chorobu (STD)	73
Graf 26: Testovanie na HIV vírus	74

Zoznam príloh

Príloha 1: Dotazník

(Zdroj: Vlastný)

Príloha 1: Dotazník

Sexuálne správanie

Milý/-á respondent/-ka,

som študentkou nadväzujúceho magisterského stupňa štúdia sociálnej pedagogiky so špecializáciou výchovné poradenstvo a mojou témou diplomovej práce je rizikové sexuálne správanie u adolescentov na stredných školách. Rozhodla som sa spracovať dáta z nasledujúceho dotazníka a Teba chcem poprosiť, aby si ho čo najpresnejšie a najpravdivejšie vyplnil/-a.

Dotazník je anonymný. Dáta budú použité, len na moje osobné účely, nemusíš sa báť zverejnenia.

Ak by si niečomu nerozumel/-a, a chceš dotazník vyplniť, radšej mi predtým napíš a spýtaj sa priamo. Môj mailový kontakt je: petra.kralikova01@upol.cz

Účasť na výskume je dobrovoľná, v ktoromkoľvek momente môžeš vyplňanie dotazníka ukončiť.

Základné údaje

Som:

Označte iba jednu elipsu.

- Muž/chlapec
 Žena/dievča

Vek:

Označte iba jednu elipsu.

- 14 rokov
 15 rokov
 16 rokov
 17 rokov
 18 rokov
 19 rokov
 20 rokov
-

Trávenie času na internete

1. Aké je tvoje najviac používané médium na prístup k obsahu internetu?

Začiarknite všetky vyhovujúce možnosti.

- mobilný telefón
 počítač/notebook
 tablet
 Iné _____

2. Koľko času denne stráviš online (vrátane sociálnych médií)?

Označte iba jednu elipsu.

- menej ako hodinu
 - 1-2 hodiny
 - 2-4 hodiny
 - viac ako 4 hodiny
-

Znalosti a skúsenosti

3. Aké sú tvoje skúsenosti s pornografiou (obrázky, videá)?

Označte iba jednu elipsu.

- nikdy som ju nevidel/a
- videl/a som ju niekoľkokrát
- videl/a som ju pravidelne
- videl/a som ju príliš často

4. Aké sú tvoje znalosti o zákonoch týkajúcich sa sexuálneho správania a pornografie?

Označte iba jednu elipsu.

- veľmi dobré
- priemerné
- zlé
- nemám o nich žiadne znalosti

5. Čo by podľa teba mohlo byť najväčším rizikom pri pozeraní pornografického materiálu?

Začiarknite všetky vyhovujúce možnosti.

- zvyšuje riziko nerealistických očakávaní o sexe
- môže viesť k závislosti
- môže ovplyvniť vzťahy s partnermi
- Iné _____

6. Ako často hovoríš s niekým o témach ako bezpečnosť na internete?

Označte iba jednu elipsu.

- veľmi často
- občas
- zriedkavo
- nikdy

7. Aké zdroje informácií o sexualite preferuješ?

Začiarknite všetky vyhovujúce možnosti.

- školské vzdelávacie programy
- internetové zdroje (webové stránky, blogy, videá)
- rady od rodičov alebo starších rodinných príslušníkov
- rady od priateľov
- Iné _____

8. Aké témy by si chcel/a, aby sa viac pokrývali vo vašej školskej sexuálnej výchove?

Začiarknite všetky vyhovujúce možnosti.

- prevencia sexuálnych chorôb a antikoncepcia
- zdravé vzťahy a komunikácia
- súhlas (áno/nie od partnerov navzájom) a určenie hraníc „pokiaľ“, môže zújsť
- Iné _____

9. Aký je tvoj postoj k sledovaniu pornografického materiálu?

Označte iba jednu elipsu.

- súhlasím s tým
- som neutrálny/a
- nesúhlasím s tým
- nemám stanovisko

10. Máš skúsenosť s neželaným sexuálnym kontaktom alebo sexuálnym obťažovaním?

Označte iba jednu elipsu.

- áno
- nie
- nechcem odpovedať

11. Ako často hovoríš so svojimi rodičmi o sexualite a zdravých vzťahoch?

Označte iba jednu elipsu.

- pravidelne
- občas
- zriedkavo
- nikdy

12. Cítiš sa vo vzťahu so svojím partnerom/partnerkou schopný/á komunikovať o sexuálnych témach?

Označte iba jednu elipsu.

- áno cítim sa pohodlne
- trochu, ale je to pre mňa nepríjemné
- nie, cítim sa neistý/á
- nemám partnera/partnerku

13. Zažil/a si niekedy tlak na sexuálne správanie alebo iný nátlak zo strany svojich rovesníkov?

Označte iba jednu elipsu.

- áno, viackrát
- áno, občas
- nie, nikdy
- nie, ale cítim sa neistý/á

14. Cítiš sa bezpečne na internete, pokiaľ ide o sexuálne správy alebo vystavovanie pornografického obsahu (nevhodné reklamy znázorňujúce sexuálny obsah, neželané správy od skrytých pedofilov...)?

Označte iba jednu elipsu.

- cítim sa veľmi bezpečne
- trochu neistý/á
- cítim sa veľmi neistý/á
- ignorujem to
- nemám stanovisko

15. Ako často hovoríš s niekým o témach ako sex, porno...?

Označte iba jednu elipsu.

- veľmi často
- občas
- zriedkavo
- nikdy

16. Kde získavaš informácie o sexualite, ak nie zo školy?

Začiarknite všetky vyhovujúce možnosti.

- internetové zdroje
- priatelia
- zdravotnícki pracovníci (lekári, gynekológ, urológ...)
- Iné _____

17. Aký je tvoj názor na sexuálnu výchovu v škole?

Označte iba jednu elipsu.

- mala by byť povinná a obsiahla
- je to zbytočné a nepríjemné
- mala by byť voliteľná
- nemám názor

18. Cítiš, že si dostatočne informovaný o rizikách spojených s pornografiou a sexuálnym správaním?

Označte iba jednu elipsu.

- áno, veľmi som dobre informovaný/á
- trochu, ale chýbajú mi informácie
- nemám informácie

19. Aký by bol tvoj záujem o účasť na preventívnych workshopoch alebo prednáškach týkajúcich sa sexuality a prevencie sexuálnych trestných činov (násilie, zneužitie, pedofília)?

Označte iba jednu elipsu.

- veľký
 - stredný
 - malý
 - žiadny
-

Osobná sexuálna skúsenosť

20. Mal/a si niekedy pohlavný styk?

Označte iba jednu elipsu.

- áno
- nie

21. S koľkými partnermi si mal/a doteraz pohlavný styk?

Označte iba jednu elipsu.

- 0
- 1
- 2-3
- viac ako 3

22. S koľkými partnermi si mal/a pohlavný styk za posledné 3 mesiace?

Označte iba jednu elipsu.

- 0
- 1
- 2
- viac ako 2
-

Ochrana

23. Keď si naposledy mal/a pohlavný styk, použil/a si ty, alebo tvoj partner ochranu aby ste zabránili „neželanému“ tehotenstvu? Ak áno, akú?

Označte iba jednu elipsu.

- áno, prezervatív
- áno, inú antikoncepčnú metódu (napr. antikoncepčná tabletká)
- nie, nepoužili sme ochranu
-

Testovanie

24. Bol/a si niekedy testovaný/á na inú pohlavne prenosnú chorobu (STD) okrem HIV? (chlamýdie, kvapavka, syfilis, hepatitída/žltáčka...)?

Označte iba jednu elipsu.

- áno
- nie

25. Bol/a si niekedy testovaný/á na HIV vírus, ktorý spôsobuje AIDS? (Nepočítaj vykonané testy, ak si daroval krv.)

Označte iba jednu elipsu.

- áno
- nie